[illegible]
2. 2. 19

శ్రీ

పొన్నూరు స్థలపురాణమను

నామాంతరముగల

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యము.

ఇది

గుంటూరు టౌన్ హైస్కూలు సంస్కృతోపాధ్యాయుండగు

కాశీ కృష్ణునిచేత

రచియింపఁబడి

గుంటూరు వాణీముద్రాక్షరశాలయందు

కే. బి. కృష్ణారావుచే

ముద్రింపఁబడి

శ్రీ పొన్నూరు భావనారాయణ స్వామివారి దేవస్థానపు ఏజెంటుగారగు

న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులుగారిచే

ప్రచురింపఁబడియె.

వెల రు 0—10—0 లు.

1911.

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యములోని తప్పొప్పులపట్టీ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	4	త్రై	త్రై
2	15	త్మం	త్మ్యం
5	8	ద	త
5	19	స	స్న
6	17	రి	రిః
6	19	స	న
7	1	హాత్మ	హాత్మ్య
7	17	తి	తృ
7	22	స్య	స్య
7	23	నవ	నస్య
8	7	త్రం	త్ర
8	11	హాత్మ	హాత్మ్య
21	19	స్య	స్క్య
22	3	ప్య	వ్య
25	12	క్ష	క్ష్య
	14	రో	రా
	20	క్ష	క్ష్య
27	13	త	త్వ
29	5	జో	జా
		దేవావా	దేవా
32	3	త	త్య
35	10	స్మిన్వసై	స్మిన్నైవ
37	1	యాణ	యా
	2	క్త్వ	క్తః
40	13	నం	సం
	18	కేశవ	కేశవః
41	4	మా	మాః
	5	క్రా	క్రాః
42	14	పశ్చ	పరశ్చ
44	22	నశ	నశ్య
46	6	గృహ్యా	గృహ్యా
54	8	విని	శ్యని
	12	ఈ	క్షీ
	17	స్థితో	స్థితా
	18	శ్రేష్ఠో	శ్రేష్ఠో
55	7	త్వ	త్త్వ
56	5	కాః	వాః
57	21	దేవదేవ	దేవ
60	22	తస్యా	
		తత్వా	స్వాత్వా
62	19	జ్యావే	జ్యాలే
63	2	జ్ఞాశ	జ్ఞావ
		జనాంత	జనస్యాంత
	4	ఉదీచ్యాం	హ్యుదీచ్యాం
	11	ద్యాంత్రై	ద్యాంత్రైః
64	21	మిన	మితవ
66	2	మమ	మమా
69	22	త్య	త్ర్య
70	19	యస్మ	యస్మిన్
71	15	లిందయే	లి దమ
77	1	క్షతే	క్షుతే
		పిత్రు	పిత్రే
	10	కేశుపం	కేశవం
	21	హుజ్ఞాణ	హుజ్ఞాణ
78	5	లిస్య	లిప్య
	9	పతే	పతేః

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యములోని తప్పొప్పులపట్టీ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు	పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
1	13	స్రుక్కకం	స్రుక్క్రం	43	8	వయించి	వహాయించి
2	13	నఁతన	నఁదన	51	8	బ్రగ్గ	బగ్గ
	18	ధుఢైన	ధుఁఢైన	54	20	సాగ	సాఁగ
	20	న్వయా	న్వవాయా	56	17	పాలుక	పాలునక
3	11	బత్మా	బద్మా			నదివ్య	దివ్య
	23	మిసా	మిశా		20	నదర్శ	దర్శన
4	7	హాత్ర్యం	హాత్ర్వ్యం		24	దయిస	దయిన
8	3	వునిని	వునినిఁ	57	12	సద్యత్కు	సద్వృత్కు
	11	తోట	తోఢ	63	3	అబ్జ	యాబ్జ
	19	నసీను	నాసీను		26	పితరల్	పితరుల్
11	23	జాన	జ్ఞాన	65	15	గను పెంచ	గనుపించ
12	5	పాన	పాడ	66	1, 2	చెయ్యృను	చెయ్యువను
10	1	దలచి	దలఁచి				
17	6	జముగా	జముఁగా	67	2	చక	చక్ర
	8	దీవిలో	దీనిలో	68	2	నవిన	నళిన
22	20	దళీయ	దణీయ	74	8	మాపఁగి	మాపఁగ
23	1	సందా	సంధా	77	4	వించు	భావించు
25	22	నీజచుంచి	నీరజచుంబి		11	లలల	లల
26	18	మ్రొకి	మ్రొక్కి	82	26	దేనత	దేవత
28	3	లద్వ	లధ్వ	89	3	గొల్చిస	గొల్చిన
	4	విష్ణు	విష్టు	90	22	నును	మను
39	12	శ్రీబై	శ్రీభై	47	6	ననదుఁ	ననదఁ
	21	కామీద	కామీఁద				

శ్రీలక్ష్మీ హయగ్రీవో విజయతే.

పీఠిక

ఆర్యులారా,

క్రీ. 1910 సం॥ సెప్టెంబరు 10 వ తేదిని సాయంకాలమున శ్రీ చిరుమామిళ్ళ లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదము బి. యే., గారు శ్రీ శ్రీ శ్రీ పొన్నూరి భావనారాయణ స్వామివారి దేవాలయ వ్యవహారంబులకు, ఏజంటుగారగు శ్రీ న్యాయపతి హనుమంతరావుగారిం దోడ్కొని మద్గృహంబునకరిగి తత్సమయోచిత సల్లాపంబులఁ గొంతతడవు గడపి "ఆచార్యులగారూ" అని నన్ను సంబోధించి "శ్రీ శ్రీ శ్రీ పొన్నూరి భావనారాయణ స్వామివారి ధర్మకర్త్రియు, మాయక్కయ్యగారు నగు శ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి వేంకటలక్ష్మీనరసమాంబా రాజ్ఞీ బహద్దర్ మన్నె సుల్తానుగారును, మాయన్నయ్యగారగు శ్రీ చిరుమామిళ్ళ భానుప్రసాదముగారును సంస్కృతమునన్న పొన్నూరి స్థల పురాణమును దెలుఁగుఁ జేయింప నెంచి యందుకై శ్రీ తురగా వేంకటాచలము బి. యే., గారినిఁ బ్రార్థించి దశాధ్యాయమైన సంస్కృతపుఁ బ్రతినిఁ బంతులగారి కొసంగ నిప్పని కియ్యకొని పంతులగారీ తెనుంగు పుస్తకమునందలి 50 పద్యములను మాత్రమే వ్రాసి యాయుర్భాగ్యము లేక స్వర్గమలంకరించి" రనియు "మిగిలిన యావద్గ్రంథ భాగమును భాషాద్వయాశు కవితా దక్షులగు తాము తెలిగింప శ్రీ రాజ్ఞీగారు మున్నగు మాయందఱిచేఁ బ్రార్థితు" లనియు "మఱియు శ్రీ వేంకటాచలముపంతులుగారు వ్రాసిన భావనారాయణ శతకము మొదలగు వానిని సరిగ వ్రాసి లోకాదర పాత్రంబుగ గ్రంథ విరచన మ్మొనరింప నంగీకరించి మా మనముల కానందంబు సమకూర్పుఁ" డనియు నాకు సెలవీయఁగా నవుడు జరిగియున్న స్థితిచే నాకుఁ గొన్ని పెఱయూహాలు జంకుఁగూర్చినను "భవితవ్యం భవత్యేవ" అను న్యాయమునే యవలంబించి నాకుఁగల బహుకార్య వ్యాసంగముచే నేత

ప్రచనావకాశము చిక్కనట్లున్నను, ఈ గ్రంథరచన భగవద్విషయక మగుటచేతను, రాజాభ్యర్థితం బగుటచేతను శ్రేయస్కరంబని తెన్గించుటకు నే సమ్మతింప శ్రీవారు లేఖకప్రమాదాది బహులోపభూయిష్ఠము లగు సంస్కృతప్రతి యున్నయినవానిని నాకొసంగిరి. పిమ్మట నిరువది దినముల కీకథ నాంధ్రీకరింప నారంభించి 100 పద్యములు వ్రాయు నప్పటికి నా శరీర మారోగ్యహీనమై రెండుమాసములు విఘ్న మున్గలిగించె. అంతట స్వామిదయచేఁ బూర్ణారోగ్యమబ్బి మగుడ వ్రాయఁబూని డిసెంబరు 24 వ తేదిని శ్రీ భావనారాయణానుగ్రహంబున ముగింపఁ గల్గితిని. శ్రీ పంతులవారి యాంధ్రీకరణంబునఁ దొలుత మంగళాచరణ ప్రశంస యేహేతువుచేతనో లేకున్కి నే నాప్రశంసకై మొదట ౧౫ పద్యములను వ్రాసి పిమ్మట మగుడ నా యాంధ్రీకరణారంభమున నొక మంగళాచరణమొనర్చితిని. ఇందలికథ భగవన్మాహాత్మ్యమాత్ర ప్రతిపాదకం బగుటచే స్వకపోలకల్పనముల కవకాశమిడక నాశక్తికొలంది మూలమునననుసరించి వ్రాసితి ననుకొంటిని. మఱియు మాతృకంగూడ శ్రీవారచ్చొత్తింప నెంచిరి గాన మాతృకలోని ప్రమాదములను సాధ్యమయినంతవఱకు ఆపాఠాదుల క్రిందకుఁదెచ్చికొని యర్థము చేసికొనునట్లు మాత్రము సవరించి సందర్భవిరోధ మున్నచోట సించుక మార్చితిని. నా యొనర్చిన పొత్తంబులలో నచ్చొత్తింపఁబడుట కిది యే ప్రథమ ప్రబంధం బగుటం జేసి గుణగ్రహణపారీణులగు ప్రాజ్ఞులిందలిగుణంబులనే గ్రహింప నాచే విన్నవింపఁబడువారలు.

మఱియు నిందలి ప్రయోగములు కొన్ని కవిత్రయమువారి ప్రయోగములకు దూరస్థములని తోఁచినను, ఆధునికప్రమాణ కవుల ప్రయోగముల ననుసరించియే నాచేఁ బ్రయోగింపఁబడినవి.

ఇట్లు భవద్విధేయమిత్రము,

శతావధాని, కాశీ కృష్ణాచార్యులు.



శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యము.

శ్లో॥ పుండ్రైర్ద్వాదశభిర్యుతం సువిలసద్దండైస్త్రిభిర్మండితం
కాషాయేనశిఖోపవీతరుచిరం దోర్భ్యాలచక్రాంబుజం
ఆసీనంకమలాసనేచతులసీ పద్మాక్షమాలాన్వితం
యుక్తంచాంజలి ముద్రయారవినిభం శ్రీభాష్యకారంభజే॥

శ్రీశౌనకాదయః.—

శ్రీనివాసస్యదేవస్య క్షేత్రాణాంపరమంశుభం।
మాహాత్మ్యంభారతేవర్షే త్వయాచోక్తం మహాత్మనా॥ ౧

అస్మాభిశ్చశ్రుతంసూత త్వత్సమాగమకారణాత్।
కృతార్థాస్స్మవయంసర్వే సత్కథాశ్రవణేనచ॥ ౨

రంగక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వేంకటాచలవైభవం।
మాహాత్మ్యం తుంగభద్రాయా శ్చాస్మాభిశ్శ్రూయతేపురా॥ ౩

గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం మోక్షసాధనముత్తమం।
ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామ స్తద్వదస్వతపోధన॥ ౪

పురాకైలాసశిఖరే త్రిపురఘ్నంత్రిలోచనం।
పప్రచ్ఛగిరిజాదేవీ సర్వేషాంహితకామ్యయా॥ ౫

గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం గుహ్యాద్గుహ్యాతమంపరం।
ఆచచక్షేసపార్వత్యై దేవదేవోమహేశ్వరః॥ ౬

యుష్మాకంతచ్ఛ్రవక్ష్యామి మాహాత్మ్యమఘనాశనం।
శ్రుణుధ్వంమునయస్సర్వే చిత్తైకాగ్రసమాధినా॥ ౭

పార్వత్యువాచ.—

దేవదేవత్రిలోకేశ శ్రీధరస్యజగత్పతేః।
క్షేత్రాణాంభారతేవర్షే మాహాత్మ్యం శ్రూయతేమయా॥ ౮

శ్రవణేతుంగభద్రాయా స్తస్యాస్తీరేత్వయాపురా।
గోష్ఠీవనమితిప్రోక్తం శ్రీవిష్ణోర్నిలయంమహత్॥ ౯

తస్యాహంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంపరమంశుభం।
విస్తరేణసమాచక్ష్వ సర్వేషాంమోక్షహేతవే॥ ౧౦

మహేశ్వర ఉవాచ—

గుహ్యాద్గుహ్యతమంలోకే గోష్ఠీవనమనుత్తమం।
క్షేత్రాణాముత్తమంక్షేత్రం ప్రత్యక్షంపరమంపదం॥ ౧౧

తస్యక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వక్తుంవిస్తరతస్తవ
నశక్యతేవర్షశతైర్మయాసంక్షేపతశ్శృణు॥ ౧౨

పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతు క్షేత్రంషట్క్రోశదూరగే।
తుంగభద్రాతటేదేవి గోష్ఠీవనమితిశ్రుతం॥ ౧౩

యోజనద్వయపర్యంతం తత్క్షేత్రం పరమంమహత్।
శ్రియాసహాత్రస్థితవాన్ సాక్షాన్నారాయణోహరిః॥ ౧౪

బ్రహ్మాదయస్సర్వదేవా ఋషయశ్చామలాశయాః।
తత్రస్థిత్వాదేవదేవ ముపతస్థుఃపరంవిభుం॥ ౧౫

యోజనద్వయమధ్యేతు తుంగభద్రాతటేశుభే।
క్షేత్రంత్రిక్రోశపర్యంతం నారాయణమయంశ్రుతం॥ ౧౬

తత్రస్థామానవాస్సర్వే స్థావరాణిచరాణిచ।
నారాయణస్వరూపాణి శంఖచక్రగదాధరాః॥ ౧౭

యేత్యజంతినరాదేహం తస్మిన్ త్రిక్రోశమధ్యమే।
సామీప్యముక్తింప్రాప్యంతే హ్యధమాఃపాపినోపివా॥ ౧౮

తత్క్షేత్రదర్శనంకృత్వా పాపినోపినరాభువి।
పునర్దేహేనసంయోగం నాప్నువన్తికదాచన॥ ౧౯

ప్రభాతకాలేచోత్థాయ స్మృత్వాగోష్ఠీవనంశుభం।
నపశ్యతియమందేవం బ్రహ్మజ్ఞానీభవిష్యతి॥ ౨౦

హీనజాతోపితత్క్షేత్రం గచ్ఛామీతిస్మరేత్సకృత్।
తందృష్ట్వాధయమోదేవో వివర్ణవదనోభవేత్॥ ౨౧

తుంగభద్రానదీస్నానం దేవదేవస్యదర్శనం।
గోష్ఠీవననివాసశ్చ సామీప్యప్రాప్తిహేతవః॥ ౨౨

నాస్తినాస్తిసమంక్షేత్రం తస్యభూమండలేశుభే।
వైకుంఠమేవతత్క్షేత్రం సత్యంవచ్మితవాగ్రతః॥ ౨౩

భూమాస్థితానాం క్షేత్రాణాం సర్వేషాంయత్ఫలంనరః।
లభతేదర్శనాద్దేవి ప్రాప్నుయాత్తస్యదర్శనాత్॥ ౨౪

సర్వక్షేత్రేషుమూర్తీనాం దృష్ట్వాయత్ప్రాప్యతేహరేః।
గోష్ఠీవననివాసస్య దర్శనాత్తత్సమాప్నుయాత్॥ ౨౫

సర్వతీర్థేషుయత్పుణ్యం లభతేస్నానతోనరః।
తుంగభద్రానదీస్నానాత్తత్పుణ్యంసమవాప్స్యతి॥ ౨౬

తస్యక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం వచసామప్యగోచరం।
అశక్యంమనసాస్మర్తు మపిదేవర్షిమానవైః॥ ౨౭

క్షేత్రస్యతస్యమాహాత్మ్యం కింబ్రవీమివరాననే।
దర్శనాదేవసర్వేషాం దదాతిపరమంపదం॥ ౨౮

సత్యంసత్యంపునస్సత్యం వదామితవచాగ్రతః।
గోష్ఠీవనసమంనాస్తి మోక్షకారణసాధనం॥ ౨౯

పార్వత్యువాచ.—

భగవన్సర్వలోకేశ ప్రభోమాహాత్మ్యమీదృశం।
కేనదత్తంపురాతస్య ప్రసిద్ధిః కేనహేతునా॥ ౩౦

ఉత్పత్తిర్యాదృశీతస్య గోష్ఠీవనమితిప్రభో।
నామధేయంకిమర్థంతు కతినామానిసంతిచ॥ ౩౧

కిమర్థంభగవాన్తత్ర సంస్థితఃప్రియయాసహ।
ఏతత్సర్వందేవదేవ బ్రూహివిస్తరతోమమ॥ ౩౨

మహేశ్వర ఉవాచ.—

సృష్ట్యాదౌదేవదేవస్య హరేర్నాభిసముద్భవే।
పద్మేహిరణ్మయేదివ్యే జజ్ఞేలోకపితామహః॥ ౩౩

సంజాతస్తుతదాబ్రహ్మా పద్మేపద్మాసనంగతః।
కింకర్తవ్యంమయాచాస్మిన్నితిచింతాపరోభవత్॥ ౩౪

తథాహ్యదృశ్యోభగవాన్ తమువాచపితామహం।
తపస్తపస్వసుమహత్కర్మభూమాసురోత్తమ॥ ౩౫

తచ్ఛ్రుత్వాభగవద్వాక్యం భూమించసలిలాప్లుతాం।
తపసఃకర్మసిద్ధ్యర్థ మావిశత్పద్మసంభవః॥ ౩౬

యత్రమేమనసోదేవో ప్రతిభాతిజగత్పతిః।
తపఃకరిష్యేత్రాహమితి సర్వాంచచారహ॥ ౩౭

సంచారితేపద్మయోనౌ పృధివ్యాం సంస్థితంజలం।
ప్రణశ్యతితథాభూమౌ దృశ్యంతేసాగరాస్తథా॥ ౩౮

పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతు క్షేత్రేతేషట్కోశదూరగే।
పితామహస్యమనసి దివ్యతేజోహ్యదృశ్యత॥ ౩౯

అనేకకోటిసూర్యాగ్ని చంద్రమండలవర్చసం।
విరాజమానంసర్వత్ర దీప్యమానందమచ్యుతం॥ ౪౦

తస్యమధ్యేస్థితందేవం శంఖచక్రగదాధరం।
శ్రీవత్సాంకంచతుర్బాహుం పుండరీకాయతేక్షణం॥ ౪౧

ఆకాంక్షంతంపద్మయోనే గోష్ఠీసంభాషణంముదా,
పితామహస్యదేవస్య మనసస్సమదృశ్యత॥ ౪౨

చతుర్ముఖస్తదాదృష్ట్వా మనసాహరిమవ్యయం।
తత్క్షేత్రరాజముద్దిశ్య దండవత్ప్రణతోభువి॥ ౪౩

ఏతత్క్షేత్రంశుభకరం క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమం।
ఏతత్క్షేత్రసమంనాస్తి పంచాశత్కోటిభూతలే॥ ౪౪

క్షేత్రస్యదర్శనేనైవ భగవాన్ముక్తిదాయకః,
సర్వపాపహరంకృత్వా ధ్యానయోగముదాత్ప్రభుః॥ ౪౫

తేనైవధ్యానయోగేన జనాసర్వేయుగేయుగే।
యాస్యంతిపరమంధామ హరిసారూప్యధారిణః॥ ౪౬

పాపనాశనసామర్థ్యం మోక్షప్రాపణనైపుణం।
ధర్మార్థకామదాతృత్వం క్షేత్రస్యాస్యభవిష్యతి॥ ౪౭

ఇతినిశ్చిత్యమనసా స్థిత్వాత్రపితామహః।
అష్టాక్షరేణమంత్రేణ హ్యతప్యత్పరమంతపః॥ ౪౮

హృదయేచహరింధ్యాత్వా శంఖచక్రగదాధరం।
అష్టాక్షరమనుంవాచా శతలక్షంజజాపహ॥ ౪౯

జపాంతేభగవాన్ దేవో కోటికందర్పసుందరః।
దివ్యతేజోమయశ్శ్రీశో శ్రీవత్సాంకోజగత్పతిః॥ ౫౦

కిరీటకుండలధరో వనమాలావిభూషితః।
శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్తచతుర్భుజః॥ ౫౧

దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యచందనలేపితః।
కటిసూత్రబ్రహ్మసూత్ర హారనూపురశోభితః॥ ౫౨

కౌస్తుభాద్యైశ్శుభైరన్యై ర్భూషణైస్సువిభూషితః।
వైనతేయంసమారుహ్య దివ్యక్షేత్రవిరాజితః॥ ౫౩

వీజ్యమానో మహాహైర్ణైశ్చ చామరైర్హేమభూషితైః
లక్ష్మీభూమ్యాదిసహితో నిత్యముక్తైశ్చసేవితః॥ ౫౪

సునందనాద్యైర్నందాద్యైః కుముదాక్షాదిభిస్సదా
కుముదాద్యైరసంఖ్యైశ్చ సర్వతః పరివారితః॥ ౫౫

ప్రాదురాసీత్తతోత్రైవ బ్రహ్మణః పురతోహరిః।
పరమాత్మా జగన్నాథో పరబ్రహ్మసనాతనః॥ ౫౬

తం దృష్ట్వాదేవదేవేశం పరమాత్మానమవ్యయం
రోమాంచితేనవపుషా దండవత్ప్రణతోభువి॥ ౫౭

పునఃపునస్సం ప్రణమ్య పరిక్రమ్య పునఃపునః
నిటలేచాంజలింకృత్వా స్తోత్రయామాస కేశవం॥ ౫౮

బ్రహ్మోవాచ.—

నమోనమః పరేశాయ బ్రహ్మణేనంతశక్తయే
సచ్చిదానందరూపాయ జ్ఞానవర్యాయ తే నమః॥ ౫౯

అనిర్వాచ్యాయవాచ్యాయ నిర్విశేషాయ శేషిణే
అరూపాయ సురూపాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే॥ ౬౦

చిద్రూపాయనమస్తుభ్యం తద్రూపాయ నమోనమః
సద్రూపాయ నమస్తుభ్యం సదానందాత్మనే నమః॥ ౬౧

సహస్రబాహవే తుభ్యం సహస్రాక్ష శిరోరవే
నమస్సహస్రపాదాయ నమస్తే విశ్వచక్షుషే॥ ౬౨

నమస్తే విశ్వరూపాయ విశ్వాధిపతయే నమః
అచ్యుతాయావికారాయ హృత్మేశాయనమోనమః॥ ౬౩

శ్రీధరాయనమస్తుభ్యం భక్తాభీష్టప్రదాయినే
జగద్రక్షణశీలాయ జగన్నాథాయ తేనమః॥ ౬౪

నమస్తే శేషపర్యంకశాయినే వనమాలినే
వాత్సల్యగుణశీలాయ వాసుదేవాయ తే నమః॥ ౬౫

లక్ష్మీశాయ నమస్తుభ్యం భూమినీళాధిపాయచ
శంకచక్ర గదాపద్మధారిణే దుష్టహంతిణే॥ ౬౬

ప్రపన్న పారిజాతాయ సౌశీల్యగుణశాలినే
సులభాయ నమస్తుభ్యం సుగుణాయ నమోనమః॥ ౬౭

దివ్యభూషణభూషాయ దివ్యస్రగ్వస్త్రధారిణే
దివ్యచందనలిప్తాయ నమస్తే దివ్యరూపిణే॥ ౬౮

ప్రపన్నం భవతః పుత్రం మామనన్య పరాయణం
అనన్యగతికం దేవపాహిపాహి జగత్ప్రభో॥ ౬౯

ఏవంస్తుత్వా దేవదేవం పద్మయోనిశ్చతుర్ముఖః
భగవత్పాదసాన్నిధ్యే తూష్ణీం భావేన సంస్థితః॥ ౨౦

తం దృష్ట్వా కృపయాదేవో పాణినాచాభిమృశ్యచ
అభ్రస్తనితగంభీరం వాక్యమేతదువాచహా॥ ౨౧

వత్సతోషితవానస్మితపసానేన పద్మజ
ఏతదండాధిపత్యంచ దదామితవసువ్రత॥ ౨౨

సృజస్వపుత్రం లోకేశలోకాన్హిసచరాచరాన్
మత్తేజస్త్వయి నిక్షిప్య త్వత్సహాయం కరోమ్యహం॥ ౨౩

మమనిశ్వాససంజాతా శ్చతుర్వేదా శ్చపద్మజ
తాన్ ప్రగృహ్ణీష్వదాస్యామి తదుక్తం హిసమాచర॥ ౨౪

బ్రహ్మోవాచ.—

దేవదేవ హరేవిష్ణో కరిష్యే జగదీశ్వర
త్వదాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య తవవాక్యానురూపతః॥ ౨౫

శ్రుణుష్వమవిజ్ఞాప్యం సంశయో జనితోమమ
మమపర్యటనం భూమ్యాంకృతం సర్వత్రకేశవ॥ ౨౬

మమబుద్ధిర్నశుధ్యేతకుత్రాపి జగతాంపతే
అత్రసంశుధ్య తేబుద్ధిస్త్వద్రూపమపిదృశ్యతే॥ ౨౭

ఏతస్యకారణంబ్రూహి క్షేత్రస్య జగదీశ్వర
అస్యమాహాత్మ్య మాశ్చర్యంశ్రోతుం కౌతూహలంహిమే॥ ౨౮

శ్రీభగవానువాచ.—

శ్రుణుపుత్ర ప్రవక్ష్యామి క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమం
యస్యశ్రవణమాత్రేణ మత్సాన్నిధ్యమవాప్యతే॥ ౨౯

పురాహం పంచభూతానాం కృత్వాసంజననంముదా
భూమ్యాం పుణ్యతమక్షేత్రే వసామిసతతం సుఖం॥ ౧౦

కర్మభూమ్యామహంస్థిత్వాదర్శనే నైవదేహినాం
మోక్షందాస్యామి సర్వేషామితిసంకల్పితో స్మ్యహం॥ ౧౧

తదాపుణ్యతమం క్షేత్రమేత దేవహి పద్మజ
మమాపిహృద్యమభవత్ప్రియా యాశ్చాపిసువ్రత॥ ౧౨

తదాప్రభృత్యహంపుత్ర క్షేత్రేస్మిన్ స్థితవానజ
చిదానందమయం బ్రహ్మదివ్య తేజోమయం పరం॥ ౧౩

ఏతస్మాత్కారణాత్పుత్రత్వద్బుద్ధౌ ప్రతిభాసితః
తస్యక్షేత్రస్య వృత్తాంతం ప్రవక్ష్యే యద్భవిష్యతి॥ ౧౪

క్షేత్రస్య మహతశ్చాస్య నామద్వయమిదం భవేత్
పారమాత్మ్యమితిహ్యేకమేకం గోష్ఠీవనం భవేత్॥ ౧౫

పరమాత్మస్వరూపాచ్చ పారమాత్మ్యమితి స్మృతం
ఆవయోర్గోష్ఠికరణాద్గోష్ఠీవనమిదం భవేత్॥ ౧౬

తస్మిన్ పుణ్యతమేక్షేత్రే తేజోభావేన సర్వదా
నీవారసూకవత్సూక్ష్మో బహుకాలంవసామ్యహం ౧౭

తతస్స్వాయంభువేకాలే ప్రథమేచక్రతేయుగే
ఆదిపాదేశుభేశ్రేష్టే దినాదౌతవపుత్రక॥ ౧౮

కాశ్యామత్రేః ప్రసన్నోహం తపసాభావితాత్మనః
తావత్కాశ్యాం వశిష్యామి మనుషట్కేగతే భువి ౧౯

తతోవైవస్వతమనౌహ్యష్టావింశే కృతేయుగే
గోవిందనామధేయస్య భక్తస్య ద్విజజన్మనః॥ ౨౦

ఆయాస్యే సాక్షివాదార్థం తదాప్రభృతి పద్ధజ
సాక్షి నారాయణఇతి యావదండ వినాశనం॥ ౯౧

ఆకారరూపంమాం విష్ణుం క్షేత్రేణానేనభారతే
తస్మాదాంధ్ర ఇతిఖ్యాతో దేశోయంచ భవిష్యతి॥ ౯౨

మహానదీ తుంగభద్రా పుణ్యామద్యాబహుసంభవా
ప్రవిశ్యాస్మిక్ త్వత్సరసిగమిష్యతి మహార్ణవం॥ ౯3

త్వయాకృతస్య సరస స్తుంగభద్రా సమాగమే
స్నాత్వాలోకె జనాస్సర్వేగమిష్యంతి పరంపదం ౯౪

తత్తీరే నివసంతం మాం సంవీక్ష్యప్రణతాభువి
పాపినోపిజనాస్సర్వేయాస్యంతి పరమాంగతిం॥ ౯౫

క్షేత్రస్య దర్శనాచ్చాపి స్మరణాత్కీర్తనాదపి
జనాః పరంగమిష్యంతి పాపినోపికలిగేయుగే॥ ౯౬

క్షేత్రస్య స్పర్శనంచైవ మమ సందర్శనంతథా
తుంగభద్రానదీస్నానం సురాణామపిదుర్లభం। ౯౭

త్రయమేతల్లభేద్యస్య పురుషస్యమహాత్మనః।
అస్యహస్తగతంమోక్షం సత్యంసత్యంనసంశయః॥ ౯౮

పాపినోహీనజాతాశ్చ మహాపాతకినోపివా,
క్రిమయఃకీటకాశ్చైవ యేచాన్యేపీతరేచతే॥ ౯౯

క్షేత్రస్యకీర్తనాచ్చైవ తథాక్షేత్రస్యదర్శనాత్।
క్షేత్రస్యవాయుసంస్పర్శా న్ముక్తింయాంతి నసంశయః॥ ౧౦౦

సత్యమేతత్ప్రవక్ష్యామి భుజముద్యమ్యపుత్రక।
మమసందర్శనాదస్మిక్ మోక్షందాస్యామిదేహినాం॥ ౧౦౧

మోక్షమేవం ప్రాపయిష్యన్ నృణాంసర్వాధికారిణాం ।
తవాయుషః ప్రమాణాంతే గమిష్యామిపరంపదం॥ ౧౦౨

ఇత్యుక్త్వాభగవాన్ దేవో బ్రహ్మాణంచచతుర్ముఖం।
పశ్యతిబ్రహ్మణితదా స్వయమంతర్ధధేహరిః॥ ౧౦౩

తదాతివిస్మితోభూత్వా బ్రహ్మాలోకపితామహః।
తీర్థేవైసరసస్స్వస్య హోమవేదిందదర్శహ॥ ౧౦౪

తస్మిన్మణిమయేపీఠే పద్మేబాలార్కసన్నిభే।
కర్ణికే ప్రణవాకారే పరమాత్మాప్రదృశ్యతే॥ ౧౦౫

ఆదిత్యవర్ణంతమసః పరస్తాజ్జ్యోతిమచ్యుతం।
నీవారశూకవత్సూక్ష్మం దృష్ట్వాలోకపితామహః॥ ౧౦౬

పూజయిత్వాయథాన్యాయ్యం స్తుత్వాస్తుతిభిరేవచ।
పునఃపునఃప్రణమ్యాథ సరసస్తీరమావిశత్ ॥ ౧౦౭

ఇదంబ్రహ్మసరోనామ భవిష్యతిచశాశ్వతం।
బహిరావరణంతీర్థ మస్మిన్ప్రవిశతుస్స్వయం॥ ౧౦౮

త్రిస్రఃకోట్యర్ధకోటీని తీర్థానిభువనత్రయే।
నివసంతుసదాచాత్ర సాగరాఃప్రవిశంతుచ॥ ౧౦౯

సరసోదర్శనాన్ముక్తిః స్పర్శనాద్విష్ణుమందిరం।
స్నానాత్సారూప్యమాప్నోతి పానాత్సాయుజ్యమేవచ॥ ౧౧౦

ఇతిదత్వావరంబ్రహ్మా భగవంతంప్రణమ్యచ ।
అనుజ్ఞాతో భగవతా స్వధామపునరావిశత్ ॥ ౧౧౧

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యేఏకపంచాశోధ్యాయః.

పార్వత్యువాచ—

దేవదేవవిరూపాక్ష శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహంప్రభో।
గోష్ఠీవనేచదేవస్య సాక్షివాదస్యకారణం॥ ౧౧౨

శివః—

స్వాయంభువమనోఃకాలే బ్రహ్మణఃప్రథమేహని।
కృతేయుగేచప్రథమే పాదేచప్రథమేతథా॥ ౧౧౩

అత్రిఃప్రజాపతిఃపూర్వం మహాత్మాబ్రహ్మణస్సుతః।
గంగాతీరేనివిష్టో భూత్వా- క్యాంనియతమానసః॥ ౧౧౪

స్థిత్వాకాశ్యాంమునివర స్తపసిస్థిరనిశ్చయః।
లక్ష్మీశంహరిముద్దిశ్య తప్యతేపరమంతపః॥ ౧౧౫

గ్రీష్మేపంచతపాభూత్వా వర్షాసుచబహిఃస్థితః।
జలస్థోశ్శిశిరేకాలే దివారాత్రం తపోధనః॥ ౧౧౬

వాయుభక్షోనిరాహారో హ్యేకపాదేనసంస్థితః।
తతాపపరమంఘోరం తపశ్శ్రీహరితుష్టయే॥ ౧౧౭

అష్టాక్షరేణమంత్రేణ సతతంనియతేంద్రియః।
హృత్పద్మేచహరింధ్యాత్వా శంఖచక్రగదాధరం॥ ౧౧౮

నిశ్వాసంహృదయేరుధ్వా నిరాహారోథసర్వదా।
అష్టవర్షసహస్రంతు చకారపరమంతపః॥ ౧౧౯

ఏవంతపఃకృతేతస్మి న్మునౌబ్రహ్మర్షిసత్తమే।
వ్యజాయతతత స్తస్య మూర్ధ్నిధూమోభయంకరః॥ ౧౨౦

తందృష్ట్వాదేవతాస్సర్వే మునయశ్చతపోధనాః।
భయేనమహతావిష్టాః బ్రహ్మాణంశరణంగతాః॥ ౧౨౧

తేషాంభయంసవిజ్ఞాయ బ్రహ్మోదేవర్షిభిస్సహ।
హరింజగామశరణం గోష్ఠీవననివాసినం॥ ౧౨౨

ప్రణిపత్యహరిందేవం పరమాత్మానమవ్యయం।
స్తుత్వాతంస్తుతిభిర్దివ్యైర్వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౨౩

స్వాయంభువమనోఃకాలే స్వాకారేణవసామ్యహం।
త్వయాహ్యేవంపురాచోక్తం తత్కాలఃప్రతిపద్యతే॥ ౧౨౪

అత్రిస్తవప్రసాదార్థం కాశ్యాముగ్రతరంతపః।
కృతవాన్ తేనతపసా మూర్ధ్నిధూమోవ్యజాయత॥ ౧౨౫

నోచేత్త్వమనుగృహ్ణాసి శీఘ్రమేవజగత్పతే।
భవిష్యతిజగత్సర్వం ప్రదగ్ధంసచరాచరం॥ ౧౨౬

తస్యప్రసీదదేవేశ తేనచోక్తం సమాచర।
తస్యాభీష్టం దదస్వాశు తపస్తస్యనివారయ॥ ౧౨౭

స్థిత్వాషణ్మాసకాలంతు తస్యాంకాశ్యాంసురోత్తమ।
సాక్ష్యర్థంద్విజవర్యస్య త్వంపునశ్చాగమిష్యసి॥ ౧౨౮

భక్తానాంవాక్యకరణం తవచావశ్యకంవిభో।
తస్మాత్త్వంభక్తవర్యస్య సాక్షివాదంకరిష్యసి॥ ౧౨౯

త్వంతత్రాపిచభక్తానాం పరతంత్రోసికింప్రభో।
వాత్సల్యగుణభావేన సాక్షివాదంకరిష్యసి॥ ౧౩౦

భక్తస్యపశ్చాద్గచ్ఛామి వత్సంగౌరివధావతి।
ఇత్యుక్తవాక్యకరణాత్సాక్షివాదంకరిష్యసి। ౧౩౧

ఏవముక్తేపద్మయోనౌ భగవాన్ఖ్యాతభావనః।
స్వాభావికతనుర్భూత్వా తేషాంసందర్శనంయయౌ॥ ౧౩౨

కోటిసూర్యప్రతీకాశః కోటిమన్మథసుందరః।
దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యభూషణభూషితః॥ ౧౩౩

విశాలవక్షఃపీఠస్థ దేవ్యాలక్ష్మ్యావిరాజితః।
వైనతేయంసమారుహ్య వీజ్యమానస్తుచామరైః॥ ౧౩౪

దివ్యచందనలిప్తాంగో దివ్యఛత్రవిరాజితః।
బ్రహ్మాదిభిస్తూయమానో జయశబ్దాదిసంయుతైః॥ ౧౩౫

దేవదుందుభినిర్ఘోషైః పుష్పవర్షైస్సమంతతః।
బ్రహ్మాదిభిస్సురైస్సర్వైస్సహదేవేశ్వరస్తథా॥ ౧౩౬

కాశీంగత్వాత్రిపురతః ప్రత్యక్షమభవన్ముదా।
ధ్యానయోగపరస్యాత్రే హృత్పద్మతలసంస్థితః॥ ౧౩౭

హరిర్నాదృశ్యతతదా జ్ఞానదృష్టేర్యథాపురా।
తదాత్రిర్విస్మితోభూత్వా హ్యున్మీలితదృశోమునిః॥ ౧౩౮

పురతస్సంస్థితందేవం దృష్ట్వాపరయాముదా।
సహస్రార్కప్రతీకాశం కోటికందర్పసుందరం॥ ౧౩౯

దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యచందనలేపితం।
శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కం ముక్తాహారైశ్చశోభితం। ౧౪౦

కిరీటకుండలధరం కాంచీగుణవిరాజితం।
లక్ష్మ్యాచవైజయంత్యాచ విరాజితమహోరసం॥ ౧౪౧

కంకణైరంగుళియ్యైశ్చ కేయూరైశ్చాంగదైస్తథా।
కటకైర్నూపురైశ్చాన్యైర్భూషణైస్సువిభూషితం॥ ౧౪౨

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మాసక్తచతుర్భుజం।
బ్రహ్మాదిభిస్తూయమానం గరుడస్యోపరిస్థితం॥ ౧౪౩

ఆతపత్రేణరాజంతం ముక్తాప్రాలంబమాలినం।
దివ్యహంసప్రకాశాభ్యాం చామరాభ్యాంవిరాజితం॥ ౧౪౪

లక్ష్మీశంపరమాత్మానం నారాయణమనామయం।
సదానందమయంబ్రహ్మ భగవంతమధోక్షజం॥ ౧౪౫

దృష్ట్వాహర్షాశ్రునయనో రోమోద్గమశరీరవాన్।
విస్మయాదేకమనసా దండవత్ప్రణతోభువి॥ ౧౪౬

పునఃపునఃప్రణమ్యాథ కృత్వాశిరసిచాంజలిం।
గిరాగద్గదయాదేవ మస్తౌషీత్పరయాముదా॥ ౧౪౭

అత్రిః.—

నమస్తేదేవదేవేశ సర్వజ్ఞామితవిక్రమ।
విశ్వాత్మవిశ్వపతయే విశ్వభావాయ తేనమః॥ ౧౪౮

విశ్వతశ్చక్షుషేతుభ్యం విశ్వతోముఖరూపిణే।
నమస్తేవిశ్వరూపాయ విశ్వహస్తాయ తేనమః॥ ౧౪౯

నమస్సహస్రశిరసే సహస్రాక్షాయ తేనమః।
నమస్సహస్రపాదాయ పురుషాయనమోనమః॥ ౧౫౦

అణీయసేనమస్తేస్తు నమస్తేపరమాణవే।
మహీయసేనమస్తుభ్యం మహతస్స్థవిష్ఠతే॥ ౧౫౧

అంతఃప్రవిష్టాశాస్తాసి వ్యాప్యతిష్ఠద్దశాంగులం।
చరాణాంస్థావరాణాంచ నమోనారాయణాయ తే॥ ౧౫౨

స్వాభావికశరీరాయ దివ్యసుందరరూపిణే।
లక్ష్మీశాయనమస్తుభ్యం భూమినీళాధిపాయచ॥ ౧౫౩

యజ్ఞేశాయనమస్తుభ్యం నమస్తేయజ్ఞరూపిణే।
నమస్తేయజ్ఞహవిషే యజ్ఞభోక్త్రేనమోనమః॥ ౧౫౪

త్రిపాద్విభూతయే తుభ్యం తుభ్యంచ ర్యాధిపాయచ॥
జగత్కారణభూతాయ జగన్నాథాయ తేనమః॥ ౧౫౫

మద్భావేధ్యానయోగేన యద్రూపం దృశ్యతే మయా ।
తద్రూపేణావతీర్ణాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౬

సాంకల్పికశరీరాయ శుద్ధసత్వస్వరూపిణే ।
పంచోపనిషద్రూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౭

నమఃకళ్యాణగుణినే భక్తాభీష్టప్రదాయినే ।
దివ్యసుందరదేహాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౮

నమస్త్రివర్గదాత్రేతు మోక్షదాత్రే నమోనమః ।
పరమాత్మస్వరూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౫౯

నమఃపాతకహంత్రేతే నమోభక్తానుసారిణే ।
సచ్చిదానందరూపాయ భావదేవాయ తేనమః॥ ౧౬౦

ఏవంస్తుత్వాదేవదేవం కృత్వాశిరసిచాంజలిం ।
హర్షాశ్రుపూర్ణనయన స్తూష్ణీమాస్తమునీశ్వరః॥ ౧౬౧

తందృష్ట్వాదేవదేవేశో మేఘగంభీరనాదినా।
స్వరేణమహతాయుక్తో వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౬౨

పరితుష్టోఽస్మితేవత్స తపసానేనసువ్రత ।
వాంఛితంతేప్రదాస్యామి వృణీష్వవరముత్తమం॥ ౧౬౩

ఇత్యుక్తవతిదేవేశే బ్రహ్మపుత్రోఽబ్రవీన్మునిః।
వరంవృణేహ్యహందేవ సర్వలోకోపకారకం॥ ౧౬౪

అనేనైవస్వరూపేణ హ్యత్రస్థిత్వా జగత్ప్రభో।
దర్శనేనైవసర్వేషాం దదస్వపరమంపదం॥ ౧౬౫

ఏభిర్మునిశ్రేష్ఠైశ్చసహితో లక్ష్మ్యాసహజగత్పతే।
భావనారాయణఇతినామ్నా వర్తస్వకేశవ॥ ౧౬౬

మద్భావయోగాదావిరభూస్త్వ స్మాన్మద్భావసంగమాత్।
భావనారాయణఇతిలోకే వర్తస్వశాశ్వతం॥ ౧౬౭

అత్రాగతానాంసర్వేషాం శివలోకఇతిశ్రుతం।
త్వత్సేవయాద్యప్రభృతి ముక్తింయాస్యంతుదేహినః॥ ౧౬౮

దృష్ట్వాతవముఖాంభోజ మత్రయే నిధనంగతాః।
త్వత్పదంచైవయాస్యంతు శాశ్వతంపరమంమహత్॥ ౧౬౯

తస్యవాక్యంమునేశ్శ్రుత్వా హ్యేవమాహజనార్దనః।
తథాభవతుభద్రంతే శృణుష్వాగమికంమునే॥ ౧౭౦

అహమత్రనివత్స్యామి యుగానామనురూపతః।
కాలంపణ్మనుపర్యంతం ముక్తిందాస్యామిదేహినాం॥ ౧౭౧

తతోవైవస్వతమనో న్యష్టావింశే కృతేయుగే।
గోష్ఠీవనంగమిష్యామి సాక్ష్యర్థంద్విజజన్మనః॥ ౧౭౨

ఇత్యుక్త్వాదేవదేవేశో దివ్యమాణిక్యభూషితే।
స్వయంకృతేవిమానేతు స్థితవాన్భక్తవత్సలః॥ ౧౭౩

తత్రగంగానదీతీరే దివ్యేమంటపమధ్యమే।
నివసంతంహరిందృష్ట్వా ముముదేమునిసత్తమః॥ ౧౭౪

బ్రహ్మాదయస్సర్వదేవా ఋషయశ్చామలాశయాః।
మునినాసహితాస్సర్వే పూజయామాసురచ్యుతం॥ ౧౭౫

దివ్యైర్గంధైశ్చపుష్పైశ్చ ధూపదీపనివేదనైః।
సంపూజ్యదేవదేవేశం స్వంస్వంధామతథాగమన్॥ ౧౭౬

అత్రిశ్చాపి సదా దేవం తపోవీర్యేణ చార్జితైః।
భూమాదిద్రవ్యైస్సర్వభోగై స్సమ్యక్పూజాపరోభవత్॥ ౧౭౭

ఏవం సంపూజితే శ్రీశే సుసుపట్క్యంగతంభువి।
వైవస్వతమనోః కాలే హ్యాష్టావింశే కృతే యుగే॥ ౧౭౮

ఆంధ్రదేశే ద్విజః కశ్చిద్బుధః కేశవనామవాన్।
కురూపీ వేదశాస్త్రజ్ఞో విష్ణుభక్తిపరాయణః॥ ౧౭౯

యమాదిసంయుతశ్శాంతో హ్యాత్మజ్ఞానీ యతేంద్రియః।
హరిపాదాంబుజధ్యానే సదానియతమానసః॥ ౧౮౦

గోవిందనామా తస్యాసీజ్జామాతా భక్తిభూషణః।
తౌ విప్రౌ తీర్థయాత్రాయాం నిశ్చిత్య సుసమాహితౌ॥ ౧౮౧

ఉత్తరాభిముఖౌ భూత్వా పంథానమనుజగ్మతుః।
తతస్తౌ తుంగభద్రాయాం స్నాత్వా సంతర్ప్య దేవతాః॥ ౧౮౨

గోష్ఠీవనే హ్యాత్మవేద్యాం పుష్పైః పుష్పాంజలీకృతౌ।
కృష్ణాయాం తౌ తతస్స్నాత్వా జప్త్వా చ పరమం జపం॥ ౧౮౩

తతో గోదావరీం పుణ్యాం జగ్మతుర్విప్రసత్తమౌ।
స్నానం కృత్వా తతస్తస్యాం కృత్వా కర్తవ్యమాదితః॥ ౧౮౪

నర్మదాం చ సమాగమ్య చక్రతుస్స్నానమత్ర చ।
తతః కతిపయే కాలే గతే తౌ విప్రసత్తమౌ॥ ౧౮౫

గత్వా కాశీపురీం తత్ర దదృశాతే తు జాహ్నవీం।
విష్ణుపాదోద్భవాం గంగాం సర్వపాపప్రణాశనీం॥ ౧౮౬

దృష్ట్వా నమస్కృత్య తదా స్తుత్వా స్తుతిభిరుత్తమైః।
తత్ర స్నాత్వా పుణ్యనద్యాం సంతర్ప్య పితృదేవతాః॥ ౧౮౭

దేవానృషీంస్తర్పయిత్వా జేపతుఃపరమంజపం ।
తత్తటేదేవదేవస్య భావనారాయణస్యచ॥ ౧౮౮

విమానంపరమోదారం దివ్యంమణిమయోజ్వలం ।
రత్నప్రాకారసంయుక్తం రత్నగోపురసంయుతం॥ ౧౮౯

దివ్యోద్యానైఃపరివృతం సదానందమితిస్మృతం ।
దృష్ట్వావిప్రోత్తమావుణ్యా వాశ్చర్యం పరమంగతౌ॥ ౧౯౦

గోపురద్వారమాగమ్య ప్రణామంచక్రతుర్బుధా।
సప్తకక్ష్యానతిక్రమ్య దివ్యాన్మణిమయోజ్వలాన్॥ ౧౯౧

మాణిక్యమంటపంతత్ర దృష్ట్వాతౌమునిసత్తమౌ ।
తస్మిన్మంటపమధ్యేతు పీఠేమణిమయేశుభే॥ ౧౯౨

పద్మేహిరణ్మయేతస్మిన్కర్ణికే విమలోజ్వలే ।
తిష్ఠంతందేవదేవేశం భావనారాయణంవిభుం॥ ౧౯౩

దివ్యస్రగ్వసనోపేతం దివ్యభూషణభూషితం ।
లక్ష్మీధరంవిశాలాక్షం శంఖచక్రగదాధరం॥ ౧౯౪

అనంతగరుడాద్యైశ్చ నందాద్యైః పరిసేవితం।
దృష్ట్వాప్రణమ్యతందేవం కృత్వాశిరసిచాంజలిం॥ ౧౯౫

స్తోత్రయామాసతుర్విప్రౌస్తోత్రై ర్వేదాంతసంజ్ఞితైః
తతశ్శివాలయం గత్వాదృష్ట్వా శివమనామయం॥ ౧౯౬

దదర్శతుర్హరిందేవం బిందుమాధవ సంజ్ఞికం
కేశవస్యాలయంగత్వా కేశవం ప్రణిపత్యచ॥ ౧౯౭

పురీవ్యానేసచోత్పన్నా కాశీకేశవనామతః
ఇత్యుక్త్వాచ పునర్దేవం భావనారాయణం గతౌ॥ ౧౯౮

తస్యసేవాపరం త్వేనహ్యుషితౌ మాసమాత్రచ
తస్మిన్కదాచి ద్దివసేదుఃఖితస్స్వ గృహాస్యచ॥ ౯౯

స్వస్య సంతానహీనత్వం కథయామాస కేశవః
అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి పుత్రోమమనజాయతే॥ ౧౦౦

పుత్రికాపినజాయేత ఇతిచింతాపరో భవత్
మాతులందుఃఖితం దృష్ట్వా గోవిందో ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౧

అబ్రవీత్పరమం వాక్యం హరిభక్తి పరాయణః
పుత్రికాయదిజాయేత దేవస్య కృపయాతవ॥ ౧౦౨

త్వయాసాదియ్యతే మహ్యాం ప్రతిజ్ఞాతత్వతోచ్యతాం
బ్రవీషియదిచే త్సత్యం దేవేశం భక్తవత్సలం॥ ౧౦౩

తదర్థం ప్రార్థయిష్యామిదేవః పుత్రీం ప్రదాస్యతి
జామాత త్వేవముక్తేతు విప్రః కేశవనామవాన్॥ ౧౦౪

అవశ్యంతవదాస్యామి జాయేత యదిపుత్రికా
తస్యతద్వాక్యమాకర్ణ్య గోవిందో ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౫

భావనారాయణం దేవం ప్రణమ్య తదువాచహా
త్వం విశ్వచక్షుర్భగవన్ విశ్వసాక్షిన్ జగత్పతే॥ ౧౦౬

అస్యవిప్రస్య వాక్యస్యసాక్షీ భవజనార్దన
ఇతి సంప్రార్థ్యదేవేశం సాక్ష్యర్థం ద్విజసత్తమః॥ ౧౦౭

పునస్సం ప్రార్థయామాసపుత్రికా స్మైప్రదియ్యతాం
ఇతి సంప్రార్థితో దేవోభక్తేన పురుషోత్తమః॥ ౧౦౮

పుత్రీప్రదానే విప్రస్యతదా సంకల్పితో భవత్
తతస్తౌతత్రసంస్థిత్వా కించిత్కాలం ద్విజోత్తమౌ॥ ౧౦౯

ప్రణమ్య జగతామీశం జగ్మతుస్స్వపురంప్రతి
తతః కతిపయే కాలేగ తేతు ద్విజసత్తమౌ॥ ౨౧౦

పుణ్యక్షేత్రాణి సందృశ్య స్వర్ణపుర్యాం వివేశతుః
స్వగృహంతు సమావిశ్య బాంధవైః పరిపూజితౌ॥ ౨౧౧

సుహృద్భిశ్చసమాగమ్య హృషితౌ పరయాముదా॥ ౨౧౨

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్త పురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
ద్విపంచాశోధ్యాయః.

శ్రీ రామాయ నమః.

మహేశ్వర ఉవాచ.—

తతః కాలేతు కస్మింశ్చిద్విప్రపత్నీ పతివ్రతా
సంకల్పాద్దేవదేవస్యహ్యంతర్వత్నీ బభూవహ॥ ౨౧౩

తతస్సానవమేమాసే శుభక్షేచ శుభేదినే
శుభయోగేశుభేలగ్నే కన్యామజనయత్సతీ॥ ౨౧౪

సానిత్యంవవృధేకన్యా చంద్రరేఖేవసుందరీ
అచిరేణైవకాలేన వివాహసమయంగతా॥ ౨౧౫

తాందృష్ట్వాథపితావిప్రో ధర్మజ్ఞాం ధర్మశీలినీం
సుగుణాం సుందరాంగీంచ వివాహార్థమచింతయత్॥ ౨౧౬

జామాత్రేతు పురాదత్తా కన్యాదేవస్య సన్నిధౌ
కథంచపునరస్యైస్మైదాస్యే ధర్మవిగర్హితః॥ ౨౧౭

సురూపాయనదాతవ్య మితిశాస్త్రం ప్రచక్షతే
కన్యావరయతే రూపమితిచ శ్రూయతే బుధైః॥ ౧౦౮

శాస్త్రాతిక్రమణేదోషస్తథా సత్యవ్యతిక్రమే
అనయోర్దోషయోర్మధ్యే హ్యధికః కోభవిష్యతి॥ ౧౦౯

కన్యాసురూపసంపన్నా దాస్యతేచే త్కురూపిణే
తస్యాశ్చచిత్తచలనం భవిష్యతి నసంశయః॥ ౧౧౦

చిత్తస్యచలనాత్ స్త్రీణాం సంతానం కుత్సితం భవేత్
హీనసంతాన సంబంధాత్సంభవేత్కుల సంకరః॥ ౧౧౧

సంకరా న్నరకప్రాప్తిః పితౄణామితిచ శ్రుతం
అసత్యాదేకపురుషో నరకేనివసిష్యతి॥ ౧౧౨

సత్యాతిక్రమదోషేణహ్యేకోహం నరకేవసే
పితౄణాం చాపిసర్వేషాం నరకం సంభవిష్యతి॥ ౧౧౩

ఏవం మనసినిశ్చిత్య విప్రః కేశవనామవాన్
పుత్రికాయాశ్చసదృశం వరమన్యమియేషసః॥ ౧౧౪

వరమన్వేషమాణం తం గోవిందో ద్విజసత్తమః
ఉవాచ పరమంవాక్యం ధర్మిష్ఠో ధర్మసంహితం॥ ౧౧౫

పూర్వమేవచ వాగ్దత్తా తవపుత్రీ మమద్విజ
కాశీపుర్యాం మహాభాగ దేవదేవస్య సన్నిధౌ॥ ౧౧౬

నసత్యా ద్విద్యతేపుణ్యం నానృతాత్పాతకం పరం
ఇతి బ్రువంతి ఋషయః శ్రుతయః స్మృతయస్తథా॥ ౧౧౭

సత్యమేవ హరిర్దేవస్సత్యం లక్ష్మీస్సమాశ్రితా
సత్యాత్సర్వం ప్రవర్తేత సత్యాన్నాస్తి పరంపదం॥ ౧౧౮

ఇష్టాపూర్తాదికం సర్వం క్రతవశ్చతపాంసిచ
వేదాస్సత్య ప్రతిష్ఠానాః సత్యేలోకాః ప్రతిష్ఠితాః॥ ౧౨౯

సత్యవాదీహలోకేస్మిన్ శ్రేష్ఠఇత్యుచ్యతే బుధైః
త్యజంతి సత్యరహితమృషయశ్చతపోధనాః॥ ౧౩౦

కురూపాయనదాతవ్య మితిశాస్త్రం హిదృశ్యతే
ఎతత్సామాన్యశాస్త్రం హి శ్రేష్ఠ శాస్త్రం నగణ్యతే॥ ౧౩౧

కురూపదర్శనాత్స్త్రీణాంచలనం దృశ్యతేమయా
పతివ్రతాయాశ్చిత్తస్య చలనంకింభవిష్యతి॥ ౧౩౨

పుంశ్చల్యాశ్చస్త్రియోభర్త్రాదివ్యసౌందర్యవానపి
కురూపిణం సమాశ్రిత్యవర్తంతేపాపకారిణీ॥ ౧౩౩

నతస్మాత్కారణంరూపం చిత్తమేవహికారణం
చిత్తశుద్ధిర్యదినచేత్ సురూపం కిం భవిష్యతి॥ ౧౩౪

విశ్వసాక్షీజగద్భర్తా తవవాక్యస్యమాతుల
సాక్ష్యర్థంస్థితవాన్ దేవో హ్యసత్యంకింవదిష్యసి॥ ౧౩౫

జామాతర్యేవముక్తేతు కేశవోద్విజసత్తమః
ఛలవాదేనతంవిప్రో వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౩౬

దేవదేవోజగన్నాథో హ్యత్రాగత్యద్విజోత్తమ
సాక్షివాదంయదివదేత్కన్యాందాస్యామిసువ్రత॥ ౧౩౭

తస్యవాక్యంసమాకర్ణ్య గోవిందోభగవత్పరః
వృద్ధానామపిబంధూనాం తస్యవాక్యంన్యవేదయత్॥ ౧౩౮

అహంకాశీంగమిష్యామి హరేరాగమనంప్రతి
మదాగమనపర్యంతం కన్యామన్యోనగృహ్యతే॥ ౧౩౯

గృహీతయదిచేదస్య బ్రాహ్మణేషు బహిష్కృతిః
ఏవంచోక్త్వా కులపతిం కాశీయాత్రాపరోఽభవత్॥ ౨౪౦

నిర్గత్యస్వపురాద్విప్రః పంథానమభిగమ్యచ
యథాశక్తిప్రయాణైశ్చ కాశీక్షేత్రముపావిశత్॥ ౨౪౧

విష్ణుపాదోద్భవాంగంగాం నమస్కృత్యద్విజోత్తమః
నిమజ్యతస్మిన్సలిలే జజాపపరమంజపం॥ ౨౪౨

తతశ్చాత్రిమునిందృష్ట్వా గంగాయాంలోకసత్కృతం
ప్రణమ్యతస్యపురతః కృతాంజలిపుటోఽభవత్॥ ౨౪౩

తందృష్ట్వాభగవానత్రి స్తథ్యమిత్యాహచక్రిణం
తవస్థానంకుతఇతి కిమర్థంగమనంతవ॥ ౨౪౪

ఏవముక్తస్సమునినా స్వస్యాగమనకారణం
యథార్థంకథయామాస హ్యభివాదనపూర్వకం॥ ౨౪౫

తద్వాక్యంమునిరాకర్ణ్య బ్రహ్మపుత్రోమహాతపాః
విస్మయావిష్టమనసా వివర్ణవదనోఽభవత్॥ ౨౪౬

ఏతత్తదాశ్చర్యతమం క్వైషవిప్రఃకురూపవాన్
క్వహరిస్సర్వలోకేశస్సాక్ష్యర్థంక్వగమిష్యతి॥ ౨౪౭

ఇతివాక్యంనవక్తవ్యం భగవాన్భక్తవత్సలః
భక్తస్యపృష్ఠతోభ్యేతి వత్సంగౌరివధావతి॥ ౨౪౮

ఏతావత్కాలపర్యంతం హ్యుషిత స్తస్యసేవయా
నోచేదద్యహరేస్సేవా కథంజీవామితంవినా॥ ౨౪౯

కథంవదామిదౌర్భాగ్యం దేవోమాంత్యజతేధునా
భగవాన్సత్యసంకల్పో వృథాద్యనభవిష్యతి॥ ౨౫౦

గోష్ఠీవనప్రయాణంతు పురాభగవతోదితం
సాక్ష్యర్థంభక్తవర్యస్య తస్యకాలోయమాగతః॥ ౨౫౧

కింకరిష్యేహ్యహంచాద్య కేనవాసుకృతంభవేత్
దయాంవినాహరేరస్య హ్యుపాయోన్యోనిరర్థకః॥ ౨౫౨

ఏవంనిశ్చిత్యమనసా తంవిప్రంబహుమాన్యచ
దేవస్యసన్నిధింగత్వా ప్రణమ్యేదమువాచహ॥ ౨౫౩

సాక్ష్యర్థంత్వాంసమానేతుం గోవిందోద్విజసత్తమః
ఆంధ్రదేశనివాసస్థో హ్యాగతోహ్యద్య కేశవ॥ ౨౫౪

త్వంహిభక్తపరాధీన స్తేనచేత్సహయాస్యసి
దేహత్యాగంకరిష్యామి త్వాంవినానసహేక్షణం॥ ౨౫౫

ఏవముక్తంమునింద్రుష్ట్వా భగవాన్భక్తవత్సలః
ఆశ్వాస్యకృపయావీక్ష్య సంస్పృశ్యేతమువాచహ॥ ౨౫౬

త్వాంకిమర్థంత్యజిష్యామి మునేభక్తవరాగ్రణే
ఆగామినంప్రవక్ష్యామి పురోసంకల్పితంమయా॥ ౨౫౭

అత్రప్రవేశకాలంతు మనుషట్కమభూన్మునె
ఏతావత్కాలపర్యంతం కైవల్యందాస్యతేమయా॥ ౨౫౮

అసంఖ్యాతాజనాశ్చాత్ర హ్యార్యావర్తనివాసినః
మమసందర్శనాచ్చైవ గచ్ఛంతిపరమంపదం॥ ౨౫౯

వింధ్యదక్షిణవాసానాం మోక్షప్రాపణకారణాత్
గోష్ఠీవనంగమిష్యామి సాక్ష్యర్థంచద్విజన్మనః॥ ౨౬౦

అత్రస్థితాజనాస్సర్వే మమసందర్శనేనచ
సర్వపాపవినిర్ముక్తా యాస్యంతిపరమాంగతిం॥ ౨౬౧

ఎవంమోక్షంయాపయిష్యేక్ యావదండవినాశనం
స్థిత్వాతత్ర తతశ్చాహం గమిష్యేపరమంపదం॥ ౨౬౨

అన్యద్వదామివిప్రేంద్ర శృణుష్వసుసమాధినా
భక్తానాంవాంఛితంశీఘ్రం దదామ్యేతద్వ్రతంమమ॥ ౨౬౩

మాంవిశ్వాస్యద్విజవరో వాత్సల్యంమమవీక్ష్యచ
దూరాత్సమాగతోవిప్రో కథంత్యక్ష్యామితంమునే॥ ౨౬౪

ఎతంత్యక్ష్యామియదిచే త్కీర్తిర్మమకథంభవేత్
ఆశ్రితావాకిముద్దిశ్య చాశ్రయేయుర్హిమామ్నృపే॥ ౨౬౫

సుగుణాల్లభ్యతేకీర్తి స్సుగుణాల్లభ్యతేపరం
ప్రభుత్వంసుగుణాచ్చైవ గుణవంతంసమాశ్రితాః॥ ౨౬౬

త్వాంచైవనజహిష్యామి త్వాంవినానసహేక్షణం
త్వయాసహాగమిష్యేహం త్వమాగచ్ఛమయాసహ॥ ౨౬౭

అనేనైవవిమానేన సదానందేనపుత్రక
అనామతరుభిస్సార్ధం అస్మదుద్యానసంభవైః॥ ౨౬౮

శివేనసార్ధంభక్తేన గమిష్యామునిసత్తమ
విచారంమాకురుష్వాద్య గచ్ఛసత్వంమదగ్రతః॥ ౨౬౯

తస్యేతద్వాక్యమాకర్ణ్య దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః
ఓమిత్యానమ్యబ్రహ్మర్షిస్సుసంతుష్టిపరోభవత్॥ ౨౭౦

గోవిందస్తుతతోగత్వా దేవదేవస్యమందిరం
ప్రణమ్యగోపురంద్వారి ప్రవిశ్యాస్థానమంటపం॥ ౨౭౧

తస్మిన్మంటపమధ్యేతు పీఠేమణిమయోజ్వలే
కమలేసూర్యసంకాశే దేవదేవందదర్శహ॥ ౨౭౨

చతుర్భుజధరం దేవం సుందరాంగం శుచిస్మితం
దివ్యపీతాంబరధరం పుండరీకాక్షమచ్యుతం॥ ౧౭౩

కిరీటహార కేయూర కుండలాంగదభూషితం
శంఖచక్రగదాపద్మ ధారిణం వనమాలినం॥ ౧౭౪

కౌస్తుభోదరబంధాద్యైర్భూషితం భూషణోత్తమైః
దృష్ట్వా లక్ష్మీధరం దేవం పరమాత్మానమవ్యయం॥ ౧౭౫

అనంతాఖ్యమజం బ్రహ్మ దండవత్ప్రాణమద్భువి
పునః పునః ప్రణమ్యాథ కృత్వా శిరసి చాంజలిం॥ ౧౭౬

స్తోత్రయామాస తం దేవం గోవిందో ద్విజసత్తమః॥ ౧౭౭

గోవిందః —

నమో నమో భగవతే సాక్షిణే పరమాత్మనే
సర్వాత్మనే సర్వలోకేశ నారాయణ నమోస్తు తే॥ ౧౭౮

త్వన్ముఖాద్బ్రాహ్మణో జాతాః బాహుభ్యాం జజ్ఞిరే నృపాః
ఊరుభ్యామేవ వైశ్యాశ్చ పద్భ్యాం శూద్రాః ప్రజజ్ఞిరే॥ ౧౭౯

మనసశ్చంద్రమా జాతో చక్షుర్భ్యాం జాయతే రవిః
ఇంద్రాగ్నీ ముఖతో జాతౌ వాయుః ప్రాణాదజాయత॥ ౧౮౦

నాభ్యామాసీదంతరిక్షం శిరసి ద్యౌరజాయత
పద్భ్యాం భూమిస్సమభవ ద్దిశశ్శ్రోత్రాత్ప్రజజ్ఞిరే॥ ౧౮౧

లోకాశ్చరాచరాస్సర్వే త్వచ్ఛరీరాదకల్పయన్
త్వమేవ పురుషశ్చాసి తమసః పరమో మహాన్॥ ౧౮౨

త్వమేవ మోక్షదశ్చాసి కామదశ్చ త్వమేవ హి
త్వాం వినా నాన్యమార్గస్తు దృశ్యతే కామమోక్షయోః॥ ౧౮౩

ఇతి స్తువంతంగోవిందం దృష్ట్వోవాచమహేశ్వరః
కృపయాపరయావీక్ష్య పిబంతమివచార్భకం॥ ౨౮౪

వరంవృణీష్వదాస్యామి యత్తేమనసివాంఛితం
త్వయివాత్సల్యభావాచ్చ దదామ్యాత్మానమేవహి॥ ౨౮౫

ఏతద్వాక్యంహరేశ్శ్రుత్వా హర్షసంప్లుతలోచనః
గిరాగద్గదయాదేవ మువాచద్విజసత్తమః॥ ౨౮౬

దేవదేవజగన్నాథ శ్రుణువిజ్ఞాపనంమమ
మూర్ఖోఽహంబాలభావోఽహం అపరాధంక్షమస్వమే॥ ౨౮౭

అజ్ఞానభావాద్దేవేశ సాక్ష్యర్థమహమాగతః
కాంతానిమిత్తంబంధూనాం ప్రతిజ్ఞాచమయాకృతా॥ ౨౮౮

ప్రతిజ్ఞామనుసంవీక్ష్య హ్యనుగచ్ఛస్వమాంప్రతి
బంధూనాంపురతోదేవ సాక్షివాక్యంవదస్వమే॥ ౨౮౯

ఏవంవరంయాచమానం బహుమాన్యద్విజోత్తమం
గమిష్యేపృష్ఠతస్తేహంగచ్ఛస్వమమచాగ్రతః॥ ౨౯౦

అనామతరుభిస్సార్థం విశ్వేశేనద్విజోత్తమ
విమానేనాత్రిణాసార్థం గమిష్యేపృష్ఠతస్తవ॥ ౨౯౧

పృష్ఠావలోకనంవిప్ర మాకురుష్వపథేశుభే
కురుషేయదిచేద్యత్ర తత్రసన్నివసేహ్యహం॥ ౨౯౨

తత్రస్థానంమమభవే ద్యావదండవినాశనం
స్థిత్వాజనానాంసర్వేషాం మోక్షందాస్యామిసువ్రత॥ ౨౯౩

ఇత్యుక్తంజగదీశంతు పరిక్రమ్యప్రణమ్యచ
అనుజ్ఞాంతేన సంప్రాప్య ప్రయయౌ స్వపథంప్రతి॥ ౨౯౪

తతోనారాయణోదేవో మునినాచాత్రిణాసహ
సదానంద విమానేనహ్యానామతరుభిస్సహ। ౨౯౫

శివేనవిశ్వపతినాత్రి యానందాదిభి స్తథా
వైనతేయం సమారుహ్య నిర్యయౌజగదీశ్వరః॥ ౨౯౬

తతోబ్రహ్మాదయోదేవావాస్సేంద్రా స్సాగ్ని పురోగమాః
భరద్వాజాదిఋుషయో గంధర్వావురత స్తథా। ౨౯౭

తత్రప్రవిశ్యదేవేశంస్తోత్రయా మాసురచ్యుతం
కిరంతః కుసుమాన్యత్ర నిఘ్నంతో దుందుభి స్తథా। ౨౯౮

నృత్యంత్యప్సరసస్సర్వే గంధర్వాశ్చ జగుర్ముదా
నారదోభ క్తవర్యశ్చన ర్తయంశ్చ జగౌమునిః॥ ౨౯౯

బ్రహ్మాజగత్పతిందృష్ట్వాకోటి మన్మథసుందరం
కోటిసూర్య ప్రతీకాశం కోమలాంగం శుచిస్మితం। ౩౦౦

రక్తారవిందసదృశ రక్తపాద తలాంచితం
మయూరకంఠసౌందర్య జంఘాయుగళశోభితం॥ ౩౦౧

కదళీకాండతుల్యాభ్యామూరుభ్యాం సుప్రకాశితం
కరీంద్రశిరసాస్స్పర్ధినితంబేన విభాసితం॥ ౩౦౨

బ్రహ్మాండద్రవ్యనిక్షేపగేహోదర సమన్వితం
వేదండశుండ సదృశబాహుదండసుశోభితం॥ ౩౦౩

వృత్తాగ్రభుజపీనాంసంకంబు బంధురకంధరం
రాకాచంద్రతిరస్కారి ముఖమండలభాసితం॥ ౩౦౪

బింబవిద్రుమసంకాశేనోష్ఠయుగ్మేన రాజితం
ముక్తామణిసమాకీర్ణ దంతపఙ్క్తి సమన్వితం॥ ౩౦౫

తిలపుష్పసమోదార సుందరోన్నతనాసికం
సితాంభోజదళాకారనేత్రయుగ్మ శుశోభితం॥ ౩౦౬

కందర్పచాపవిలసద్భ్రూయుగేన విరాజితం
అష్టమీచంద్రసదృశ నిటలేన సమన్వితం॥ ౩౦౭

శ్రీకారవిలసత్కర్ణ కుండలోజ్వలితాననం
మేరు శృంగాగ్ర సదృశ కిరీటేనవిరాజితం॥ ౩౦౮

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్త చతుర్భుజం
హారకేయూరకటకై రంగుళీయైశ్చశోభితం॥ ౩౦౯

కౌస్తుభోదరబంధాద్యైర్భూషణై స్సువిభూషితం
దివ్యపీతాంబరధరం కాంచీ గుణవిరాజితం॥ ౩౧౦

కటకైర్నూపురాద్యైశ్చ దివ్యమాల్యోపశోభితం
విమలాద్యష్టశక్తీనాం వీజ్యమానంచ చామరైః॥ ౩౧౧

ఛత్రంధారయతే దేవీనీళాచవ్యజనంతథా ౩౧౨

వక్షస్థలలక్ష్మ్యాసహితం దేవదేవం జనార్దనం
పరేశం పరమాత్మానం స్తోత్రయామాసపద్మజః॥ ౩౧౩

బ్రహ్మోవాచ. —

నమోనమస్తే శ్రీశాయపూర్ణషాడ్గుణ్యమూర్తయే
పురుషాయా వికారాయ సాక్షిదేవాయతే నమః॥ ౩౧౪

పరేశాయనమస్తుభ్యం పరానందాయతే నమః
సద్రూపాయ నమస్తుభ్యం సాక్షిదేవాయతేనమః॥ ౩౧౫

జగత్స్రష్ట్రే నమస్తుభ్యం బ్రహ్మణే పరమాత్మనే
అరూపాయోరురూపాయ సాక్షిదేవాయతే నమః॥ ౩౧౬

పరాత్పర నివాసాయ భావగమ్యాయ యోగినాం
స్వాభావిక శరీరాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౦౭

శ్రీ వైకుంఠనివాసాయ లక్ష్మీనిలయవక్షసే
సంకల్పిత శరీరాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౦౮

సత్యాయ సత్యకామాయ పావనాయపరాత్మనే
పంచోపనిషద్రూపాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౦౯

హృత్పుండరీకవాసాయ పరమాణుస్వరూపిణే
సర్వాంతర్యామినే నిత్యం సాక్షి దేవాయ తేనమః॥ ౩౧౦

శ్రుతిచోరవినాశాయ ప్రళయాబ్ధి విహారిణె
నమోమత్స్యస్వరూపాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౧౧

అమృతోత్పాదనార్థాయనమో మందరధారిణే
నమస్తే కూర్మరూపాయసాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౧౨

భూమ్యుద్ధరణలీలాయ హిరణ్యాక్షహరాయచ
నమోవరాహరూపాయసాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౧౩

ప్రహ్లాదరక్షణార్థాయ దుష్టరాక్షసహంత్రిణే
నమో నృసింహరూపాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౧౪

త్రివిక్రమాయ దేవాయబలిబంధనకారిణే
నమోవామనరూపాయ సాక్షి దేవాయ తేనమః॥ ౩౧౫

దుష్టక్షత్రవినాశార్థం జమదగ్ని సుతాయచ
నమోభార్గవరూపాయ సాక్షి దేవాయ తేనమః॥ ౩౧౬

నమోవాలివినాశాయ రావణాసురహంత్రిణే
రఘురామ స్వరూపాయ సాక్షి దేవాయ తే నమః॥ ౩౧౭

ప్రలంబాసురనాశాయ నమస్సంకర్షణాయచ
బలభద్ర స్వరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ ౩౨౮

దుష్టదైత వినాశాయ కౌరవక్షయకారిణే
నమ_స్తేకృష్ణరూపాయ సాక్షిదేవాయ తే నమః॥ ౩౨౯

దేవసంరక్షణార్థాయ రాక్షసామరమోహినే
నమ_స్తే బుద్ధరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః॥ ౩౩౦

యుగేయుగేకలేరంతే మ్లేచ్ఛసంహారకారిణే
నమ_స్తే కల్కిరూపాయ సాక్షిదేవాయ తేనమః ౩౩౧

అత్రేర్మునేర్భావయోగాదవతీర్ణోసి కేశవ
తస్మా_త్త్వంభావదేవోసిత్వత్పాదాబ్జం నమామ్యహం॥ ౩౩౨

గోవిందనామభ_క్తస్య సాక్షిసంవాదకారణాత్
సాక్షినారాయణోసిత్వం శరణంత్వాం ప్రవజామ్యహం॥ ౩౩౩

నమ_స్తేస్తు నమ_స్తేస్తు నమ_స్తేస్తు పునః పునః
భావనారాయణస్వామిన్ పాహిపాహి జగత్ప్రభో॥ ౩౩౪

ఇతి బ్రహ్మవైవర్త పురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
త్రిపంచాశోధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః.

మహేశ్వర ఉవాచ.—

ఏవం స్తుత్వా దేవదేవం బ్రహ్మలోక పితామహః
అంజలిం ప్రయతః కృత్వాపార్శ్వేభాగేన్యవేశయత్॥ ౩౩౫

తం దృష్ట్వాభగవాన్ దేవో బ్రహ్మాణంచ చతుర్ముఖం
అభ్రగర్జిత గంభీరం వాక్యమేతదువాచహ॥ 336

ఎతత్ క్షేత్రస్య మహాత్మ్యంత్వయాఖలు పురాశ్రుతం
అహమస్మిన్వసిష్యామియావదండవినాశనం॥ 337

అస్మిన్గోష్ఠీవనేపుణ్యే పారమాత్మిక నామకే
సందృష్ట్వామాంజనా స్సర్వేయాస్యంతి పరమాంగతిం॥ 338

తుంగభద్రా నదీస్నానా న్మమపాదాబ్జ దర్శనాత్
పారమాత్మ్య నివాసాచ్చ పునర్జన్మ నవిద్యతే॥ 339

గోష్ఠీవనస్యస్మరణాన్మ న్నామస్మరణా త్తథా
స్మరణాత్తుంగభద్రాయాన శ్యేయు స్సర్వపాతకాః॥ 340

మహాపాతకినశ్చైవహ్యుపపాతకినోపివా
మమసందర్శనాచ్చైవ యాస్యంతి పరమాంగతిం॥ 341

అధికారవశాన్ముక్తిర్ది య్యతే సర్వదాభువి
అధికారం వినైవాహంమోక్షుందాస్యేత్రపుత్రక॥ 342

సర్వాధికారణాంచాపిదాస్యామ్యత్ర పరంపదం
తత్సర్వ ముక్తిదఇతినామధేయో మమాభవత్॥ 343

ఎతన్నామోచ్చారణేన సర్వపాపం ప్రణస్యతి
భావనాగాయణో నామసాక్షీశబ్దేన సంయుతం॥ 344

సకృత్స్మరణమాత్రేణమోక్షుందాస్యతి శాశ్వతం
అన్యదేశగతోవాపిహ్యన్యద్వీపగతోపివా॥ 345

ఎతన్నామోచ్చారణేన ప్రాప్యతే పరమంపదం
భూమాక్షేత్రాణిపుణ్యానిసంతిమోక్ష కరాణిచ॥ 346

తేషాం సందర్శనఫలం క్షేత్రేస్మిన్నేవ లభ్యతే
యానిపుణ్యానితీర్థానిదివిభూమౌ వసంతిచ॥ ౩౪౭

తేషాంస్నానఫలం సర్వం తుంగభద్రాప్రదాస్యతి
యాస్సంతిమూర్తయోలోకేమమమూర్తిత్రయాత్మకాః॥ ౩౪౮

తాసాంసందర్శనఫలం ప్రాప్నుయాన్మమదర్శనే
అన్యక్షేత్రేచనియమాద్యావజ్జీవతపః ఫలం॥ ౩౪౯

అత్రకించిజ్జపేనాపి లభతేనాత్రసంశయః
పుణ్యక్షేత్రే పుణ్యనద్యామశ్వమేధేన యత్ఫలం॥ ౩౫౦

ఏకాజ్యాహుతిమాత్రేణ క్షేత్రేస్మిన్నేవలభ్యతే
కురుక్షేత్రాదిదేశేషు స్వర్ణదానాన్మహీయ్యసః॥ ౩౫౧

అత్రనిష్కప్రమాణేన తత్ఫలంలభతేనరః
అన్యత్రామితవిప్రాణా మన్నదానేనయత్ఫలం॥ ౩౫౨

అస్మిన్కబళమాత్రేణ లభతేతచ్ఛతాధికం
సర్వేషాంవాపిదానానాం క్షేత్రేస్మిన్మమసన్నిధౌ॥ ౩౫౩

అన్నదానఫలంవక్తుం మమచాపినశక్యతే
మన్ముఖే కబళాన్నంతు యోనివేదయతేనరః॥ ౩౫౪

చరాచరాణిసర్వాణి తేనసంతృప్తిమాప్నుయుః
పారమాత్మ్యనివాసస్య విప్రస్యనరసత్తమః॥ ౩౫౫

కబళాన్నంప్రదద్యాద్యస్సోహమేవనసంశయః
అన్నంపవిత్రంయోదద్యాన్మన్ముఖేపురుషస్సకృత్॥ ౩౫౬

తత్ఫలంతవవక్ష్యామి క్షేత్రేస్మిఞ్ఛృణుపుత్రక
కబళార్ధాచ్ఛివపదం కబళాత్త్వత్పదంలభేత్॥ ౩౫౭

కబళద్వయదానేన మమలోకమవాప్నుయాత్
మోదద్యాత్పురుషాహారం మత్స్వరూపమవాప్యచ॥ ౩౫౮

మమప్రియతమోభూత్వా వసిష్యతిమదంతికే
చతుర్విధాన్నంమోదద్యా న్మన్ముఖేపురుషస్సకృత్॥ ౩౫౯

తస్యవాక్యానుసారేణ వర్తే౽ప్యామ్యహంసదా
అన్నమేవప్రశస్తంహి క్షేత్రేస్మిన్మోక్షకారణం॥ ౩౬౦

అన్నదానసమందానం నాస్తిసత్యంబ్రవీమితే
నాస్తినాస్తిసమందానం త్రిషులోకేషుపుత్రక॥ ౩౬౧

మమార్పితస్యచాన్నస్య కణస్యాపినవిద్యతే
అస్మిన్వైశాఖపౌర్ణమాస్యాం మజ్జన్మదివసేశుభే॥ ౩౬౨

ఉత్సవంయోహికురుతే ప్రాప్నుయాత్పరమంపదం
మజ్జన్మర్క్షేవిశాఖాయాం యఃకరోతిమదర్చనం॥ ౩౬౩

ఉత్సవంస్నానదానాని లభతేపరమాంగతిం
త్వమపిహ్యంశభాగేన దేవైశ్చమునిభిస్సహ॥ ౩౬౪

మత్సేవాంసతతంకుర్వ న్వసాత్రమమదక్షిణే
చక్రస్వరూపేక్షేత్రేస్మి న్మధ్యభాగేవసామ్యహం॥ ౩౬౫

అనంతోగరుడశ్చైవ విష్వక్సేనాదయస్సదా
వసంతిమమసాన్నిధ్యే సర్వతఃపర్యవారయన్॥ ౩౬౬

చక్రేనాభ్యాందక్షిణేచ వసత్వంభార్యయాసహ
వామభాగేచ నాభ్యాంతుశంకరోనివసిష్యతి॥ ౩౬౭

నాభ్యాంతుపశ్చిమేభాగే హ్యత్రిశ్చనివసత్విహ
తస్మిన్వైపూర్వభాగేచ నారదశ్చేహతిష్ఠతు॥ ౩౬౮

చక్రస్య నేమ్యాం ప్రాగ్భాగే ఇంద్రశ్చ ప్రవిశత్విహ
ఆగ్నేయ్యాం హుతభుగ్దేవో దక్షిణే చ యమస్తథా॥ ౩౧౯

నైరుత్యాం కోణపశ్చైవ పశ్చిమే యాదసాం పతిః
వాయవ్యాం మాతరిశ్వా చ హ్యుదీచ్యాం తు ధనాధిపః॥ ౩౨౦

రుద్రస్త్వైశాన్యభాగే తు తిష్ఠత్విహ పరంతపః
త్రయస్త్రింశత్కోటిదేవా ఋషయశ్చ తపోధనాః॥ ౩౨౧

అరాగ్రేష్విహ తిష్ఠంతు సర్వే హ్యంశాంశసంభవాః
చక్రస్య పూర్వజ్వాలేషు చతుర్వేదాస్సదా వసన్॥ ౩౨౨

యామ్యజ్వాలేషు తిష్ఠంతు సర్వశాస్త్రాణి పుత్రక
వసంతు పశ్చాజ్వాలేషు పురాణాని చ సర్వశః॥ ౩౨౩

జ్వాలేషు చోత్తరే భాగే స్మృతయశ్చ వసంతు చ
మనుభక్తస్స గోవిందః పుత్రపౌత్రైః పరివృతః॥ ౩౨౪

కంచిత్కాలమిహ స్థిత్వా మమ సేవాపరాయణః
తతః కర్మమయం దేహం పరిత్యజ్య ద్విజోత్తమః॥ ౩౨౫

మమ సారూప్యభావేన మత్సమీపే వసిష్యతి
ఏతద్రూపేణ దృశ్యేహం ధర్మపూర్ణే యుగత్రయే॥ ౩౨౬

దివ్యసుందరభావేన దివ్యతేజోమయేన చ
శిలాభావేన సందృశ్యో భవిష్యామి కలౌ యుగే॥ ౩౨౭

తస్మిన్ జ్ఞానవతాం పుంసాం దృశ్యోహం దివ్యరూపవాన్
చతుర్యుగేష్వపి హ్యస్మిన్ హ్యేకో దృశ్యే ద్విభావతః॥ ౩౨౮

జ్ఞానినాం స్వర్ణరూపేణ దారురూపేణ కర్మిణాం
భరద్వాజో మునివరో మమ పూజాపరో భవేత్॥ ౩౨౯

పూజాశాస్త్రాణిసర్వాణి హ్యత్రిణాపరికల్పయన్
ఏవముక్త్వాపద్మయోని హరిణాలోకకర్తృణా॥ ౩౮౦

తస్యాజ్ఞాంశిరసాగృహ్య తదుక్తంకృతవాన్ తథా
దేవతాశ్చాపిఋషయః శ్రుతిస్మృత్యాదయస్తథా॥ ౩౮౧

తత్రతత్రచతిష్ఠంతి హరేరాజ్ఞానురూపతః
పూజాశాస్త్రాణికృతవా నత్రిర్మునివరాగ్రణీః॥ ౩౮౨

మునివర్యోమహాభాగో భరద్వాజోర్చకోభవత్
తతఆగమనంశ్రుత్వా శ్రీశస్యజగదీశతుః॥ ౩౮౩

ఆంధ్రదేశాధిపోరాజా స్వర్ణపుర్యాశ్చనిర్యయౌ
జనాస్సర్వేసమాయాంతి వింధ్యదక్షిణవాసినః॥ ౩౮౪

హరేరాగమనంశ్రుత్వా తదాగోష్ఠీవనంప్రతి
నిర్గత్యస్వర్ణపుర్యాశ్చ విప్రోగోవిందమాతులః॥ ౩౮౫

కన్యాంగృహీత్వాతనయాం భార్యయాబంధుభిస్సహ
తతస్సత్వరతోరాజా చతురంగబలైర్యుతః॥ ౩౮౬

నానాదేశాగతజనైః పారమాత్మ్యముపావిశత్
ప్రవిశ్యతత్క్షేత్రరాజం గోవిందంద్విజసత్తమం॥ ౩౮౭

ప్రణిపత్యయథాన్యాయ్యం పూజయామాసభూపతిః
త్వత్కారణాద్విజశ్రేష్ఠ భగవాన్ జగతాంపతిః॥ ౩౮౮

అస్మద్దేశనివాసోభూత్కృతకృత్యావయంద్విజ
త్వమేవభగవాంశ్చాసి త్వదర్థంహరిరాగతః॥ ౩౮౯

బ్రహ్మాదిదుర్లభోదేవ స్సర్వలోకేశ్వరేశ్వరః
తవభాగ్యమహంవిప్ర కింబ్రవీమిత్వదగ్రతః॥ ౩౯౦

త్వమేవభ క్తవర్యశ్చ త్వమేవద్విజస త్తమః
ఏవముక్త్వా తేనసార్ధం తత్క్షేత్రంమహాదద్భుతం॥ ౩౯౧

చక్రస్వరూపంసందృష్ట్వా దండవత్ప్రణమద్భువి
క్షేత్రప్రదక్షిణంకృత్వా యోజనద్వయము త్తమం॥ ౩౯౨

చక్రజ్వాలస్థితాన్దేవాన్ పురాణానిస్మృతీం స్తథా
సర్వశాస్త్రాణిసందృష్ట్వా నమస్కృత్యయథావిధి॥ ౩౯౩

చక్రారాగ్రస్థితాన్దేవాన్ దృష్ట్వా తాన్ప్రణమన్నృపః
చక్రస్యనేమ్యాంవసతో ఇంద్రాదీన్లోకపాలకాన్॥ ౩౯౪

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా చక్రనాభ్యాంవివేశసః
తస్యాంపూర్వేనారదంచ దక్షిణేచపితామహం॥ ౩౯౫

అత్రించపశ్చిమేభాగే సందదర్శోత్తరేశివం
తాన్ప్రణమ్యచదేవేశాన్ స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౩౯౬

నాభిమధ్యేసదానందం తద్విమానందదర్శహ
తద్విమానస్యమధ్యేతు మాణిక్యస్తంభమంటపే॥ ౩౯౭

పీఠేబాలార్కసంకాశే భావనారాయణంహరిం
దృష్ట్వాప్రణమ్యవిధివత్ స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౩౯౮

తస్మైస్వరాజ్యంసర్వస్వం ప్రదదౌన్నృపస త్తమః
నిర్మమాతపురీంతత్ర స్వర్ణప్రాకారతోరణం॥ ౩౯౯

తస్యాఃపరపురీనామ కృతవాన్హరిరీశ్వరః
సత్యవ్రత స్తదారభ్య తస్మిన్నేవనివేశ్యచ ౪౦౦

నిత్యపూజావిధానంచ తథానిత్యోత్సవానపి
పక్షమాసోత్సవాంశ్చైవ తథావర్షోత్సవానపి॥ ౪౦౧

అత్రిణోక్త ప్రకారేణ కారయామాస భూపతిః
భూషణానిచ గంధాంశ్చ పుష్పాణిసురభీణిచ॥ ౪౦౨

దివ్యవస్త్రాణిసతత మర్పయన్నృపసత్తమః
తతస్సకేశవోవిప్రో గోవిందస్యచమాతులః॥ ౪౦౩

కన్యయాసహిత స్తత్ర ప్రవివేశద్విజోత్తమః
జామాతరంతథాదృష్ట్వా సమాలింగ్యససంభ్రమాత్॥ ౪౦౪

హర్షాశ్రునయనోభూత్వా వాక్యమేతదువాచహ
ధన్యోసికృతకృత్యోసి విష్ణుభక్తోసిసువ్రత॥ ౪౦౫

త్వయాతుల్యద్విజఃకశ్చి న్నాస్తిభూతలమధ్యమే
బ్రహ్మాదిదుర్లభోదేవో శ్రుతీనామప్యగోచరః॥ ౪౦౬

తనవాక్యానురూపేణ హ్యత్రచాగతవానహో
అహంవిజ్ఞానరహిత స్త్వద్విశేషాన్నలక్షయే॥ ౪౦౭

కురూపమేవపశ్యామి ధిఙ్మేజన్మచజీవితం
జామాతరంచైవముక్త్వా తేనసార్ధంద్విజోత్తమః॥ ౪౦౮

స్నాత్వాచతుంగభద్రాయాం దేవదేవందదర్శనః
ప్రణమ్యవిధివద్దేవం స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౪౦౯

ప్రాంజలిస్సన్ పార్శ్వభాగేపార్థక్యేనన్యవేశయత్
తతశ్శుభగవాన్విప్రం దృష్ట్వానయనముఖేనచ॥ ౪౧౦

కృపాసమన్వితోభూత్వావాక్యమేతదువాచహ
కాశ్యాంమత్సన్నిధౌపూర్వం కన్యాందత్వా కురూపిణే॥ ౪౧౧

సత్యాతిక్రమణంవత్సకింకరోషిద్విజోత్తమ
ధర్మసందర్శనకరస్స్వేషాం బ్రాహ్మణోత్తమః॥ ౪౧౨

సవిప్రస్సత్యహీనశ్చేత్కింధర్మోనివసిష్యతి
ఇత్యుక్తే సర్వలోకేశే సవిప్రోభయకంపితః॥ ౪౧౩

ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ జగాదజగదీశ్వరం
సాపరాధోస్మిదేవేశ త్వాం మహాంశరణంగతః॥ ౪౧౪

అపరాధం క్షమస్వాద్య శరణాగతవత్సల
క్షురూపమేవ సంపశ్యన్న సత్యం చోక్తవానహం॥ ౪౧౫

అజ్ఞానభావాద్దేవేశ పాహిమాం కరుణాకర
త్వన్నామోచ్చారణాద్దేవ సర్వపాపం ప్రణశ్యతి॥ ౪౧౬

త్వామేవదృష్టవానస్మిహ్యపరాధం క్వతిష్ఠతి
భక్తవత్సల సర్వజ్ఞశరణాగతరక్షక॥ ౪౧౭

ప్రపన్నస్యచ భక్తస్యహ్యపరాధం క్షమస్వమే
ఏవముక్తేతదావిప్రే భగవాన్భక్తవత్సలః॥ ౪౧౮

సమనుజ్ఞాప్యతం విప్రం కృపయానందదర్శనః
తతోభక్తాగ్రగణ్యస్య గోవిందస్య జగత్పతిః॥ ౪౧౯

సుందరత్వం దదౌదేవోసహి సౌందర్యవానభూత్
సత్యవ్రతస్తతోరాజా వివాహార్థం ద్విజన్మనః॥ ౪౨౦

సర్వాలంకారసహితం గృహంశీఘ్రమకారయత్
వివాహ సర్వసంభారాన్ శీఘ్రం సంగృహ్య కేశవ॥ ౪౨౧

విభవేన పరార్ధ్యేన సర్వబంధుసమన్వితః
శుభక్షేశుభలగ్నేచ స్వగృహోక్త విధానతః॥ ౪౨౨

భరద్వాజేనాత్రిణాచ వివాహమకరోద్ద్విజః
గోవిందోపిద్విజవరస్సురూపాం శుభలక్షణాం॥ ౪౨౩

కన్యాం గృహీత్వాసుగుణాంతథా సంప్రాప్తితోభవత్
గోవిందః కేశవశ్చైవరాజాసత్యవ్రతస్తథా॥ ౪౨౪

సార్వకాలం భగవతః పాదసేవాం ప్రపేదిరే
ఏవమారాధ్య దేవేశం బహుకాలం ద్విజోత్తమా॥ ౪౨౫

కర్మబంధవినిర్ముక్తా ప్రయయుః పరమాంగతిం॥
ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర ౪౨౬
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే
చతుఃపంచాశోధ్యాయః.

శ్రీరామచంద్రాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—
దేవదేవవిరూపాక్ష శ్రోతుం కౌతూహలంహిమే
అన్నార్పణఫలంతస్య భావనారాయణస్యచ॥

శివః.—

పురాకల్మాషపాదస్తున్నాయోధ్యాధిపతిర్మహాన్
ఇక్ష్వాకూణాం వరిష్ఠశ్చ వేదవిద్ధర్మసంగ్రహః॥ ౪౨౭

సకదాచిద్వనంగత్వా మృగయాయాం నృపోత్తమః
బహూన్మృగాంస్తదాహత్వా ప్రధావతిమృగేక్వచిత్॥ ౪౨౮

తదావసిష్ఠ పుత్రస్తు శక్తిః పుత్రశతాగ్రణీః
పథితం ప్రత్యభిముఖో నృపతేరగ్రతోభవత్॥ ౪౨౯

తముద్ధతమసౌరాజా మృగయాసక్తచేతసః
పథికింతిష్ఠసిమునేగచ్ఛగచ్ఛేత్యువాచహ॥ ౪౩౦

బ్రహ్మర్షి స్తమువాచాథత్వం హిమాగార్దపక్రమ
వసిష్ఠపుత్రోఽహం రాజన్ పూజనీయ స్త్వయా సదా॥ ౪౩౧

ఏవముక్తం మునిందృష్ట్వా సరాజా క్రోధమూర్ఛితః
మృగాసక్తేనమనసా తాడనంకృతవాన్ ఋషిం॥ ౪౩౨

స తదా తాడిత స్తేన సహసా క్రోధకంపితః
భజస్వ రాక్షసం భావమితి తం వ్యాజహార హ॥ ౪౩౩

శాపవాక్యం తదా శ్రుత్వా రాజా దుఃఖ పరాయణః
ప్రణమ్య పాదౌ సంగృహ్య ప్రార్థయామాస తం మునిం॥ ౪౩౪

మృగవ్యాజేన మనసాచరితో జ్ఞానవానహం
అపరాధం క్షమస్వాద్య శాపస్యాంతం కురుష్వ మే॥ ౪౩౫

ఏవం సంప్రార్థ్యమానం తం సమీక్ష్య మునిపుంగవః
చతుర్వింశతివర్షాణి శాపస్యాంతముపాదిశత్॥ ౪౩౬

తతస్స రాజా ధర్మాత్మా రాక్షసం రూపమాశ్రితః
నరమాంసాశనశ్చచార పృథివీపతిః॥ ౪౩౭

స కదాచిద్వనే తస్మిన్ శక్తిం దృష్ట్వా మహామునిం
ఆసురేణచ భావేన క్షుధయాచాపి పీడితః॥ ౪౩౮

శీఘ్రం తం పరిగృహ్యాథ కృత్వా విగతజీవితం
క్రోధరక్తేక్షణో భూత్వా బభక్ష సుమహాబలః॥ ౪౩౯

తతస్స కాలపర్యాయాద్వసిష్ఠస్య మహాత్మనః
హత్వా పుత్రశతం క్రూరో కుక్షౌ నిక్షిప్తవానభూత్॥ ౪౪౦

తతః కాలేగతే తస్మిన్ శాపస్యాంతే నృపోత్తమః
స్వకీయ్యం రూపమాస్థాయ హ్యయోధ్యాం ప్రవివేశ హ॥ ౪౪౧

తం దృష్ట్వా ఋషయస్సర్వే వాక్యమూచుస్సుదారుణం
బ్రహ్మహా త్వం నరశ్రేష్ఠ నక్షమో రాజ్యపాలనే॥ ౪౪౨

శాపానుభవకాలేచ రాక్షసంభావమాస్థితః
శతపుత్రాన్వసిష్ఠస్య హతవానసి దుష్టతః॥ ౪౪౩

బ్రహ్మహత్యా శతం పాపం ఇదానీం త్వాం సమాప్స్యతి
ప్రాయశ్చిత్తం కురుష్వాద్య యథాశాస్త్రం యథావిధి॥ ౪౪౪

తేషాం వచో నృపశ్శ్రుత్వా బ్రహ్మర్షీణాం మహాత్మనాం
వసిష్ఠం గురుమాగమ్య ప్రణిపత్యేదమబ్రవీత్॥ ౪౪౫

శాపాద్రాక్షసభావేన హ్యజ్ఞానాద్భవతః ప్రభో
పుత్రాణాం హతవానస్మి పశ్చాత్తాపేన దుఃఖితః॥ ౪౪౬

బ్రహ్మఘ్నోఽస్మి మునిశ్రేష్ఠ శతఘ్నోఽస్మిహి కింపునః
తత్రాపి మునిహా౽హం నిష్కృతిః కా వదస్వ మే॥ ౪౪౭

త్వమేవ శరణం బ్రహ్మన్నిక్ష్వాకూణాం మహాత్మనాం
తత్రాపి హి విశేషేణ త్వమేవ శరణం మమ॥ ౪౪౮

వినా త్వాం భగవన్నద్య శతహత్యాకృతస్యచ
మమ పాపవరిష్ఠస్య కోవిధాస్యతి నిష్కృతిం॥ ౪౪౯

ఏవముక్తం నృపం దృష్ట్వా వసిష్ఠో మునిసత్తమః
చిరం విచింత్య మనసా వాచమేతాముదాహరత్॥ ౪౫౦

నిష్కృతిశ్చైవ హత్యాయా దుష్కరం నృపసత్తమ
మునిహత్యా శతస్య త్వం కిం కరిష్యసి భూపతే॥ ౪౫౧

సులభాం తవ వక్ష్యామి నిష్కృతిం నృపపుంగవ
సర్వగుహ్యతమం చైతచ్ఛృణు త్వం సుసమాధినా॥ ౪౫౨

సర్వపాపహరంప్రోక్తమన్నం బ్రహ్మమయంపరం
అన్నం ప్రాణమయంచైవహ్యన్నం సర్వస్యజీవనం॥ ౪౫౩

ప్రజానాం మోహమన్నంచ మృత్యుశ్చైవాన్నమేవచ
తస్మాదన్నస్యదానేన సర్వపాపం వినశ్యతి॥ ౪౫౪

భోక్తౄణాంతారతమ్యేనదాతౄణాం పాపనాశనం
తద్వక్ష్యామి నృపశ్రేష్ఠత్వమేకాగ్రమనాశ్శృణు॥ ౪౫౫

చండాలస్యాపియోదద్యాదన్నందేహస్య జీవనం
తస్యపుణ్యవిశేషేణ సూక్ష్మపాపం వినశ్యతి॥ ౪౫౬

శూద్రాణామన్నదానేన లఘుపాపం ప్రణశ్యతి
అన్నేనవైశ్యదత్తేన దురితం మధ్యమంహృతం॥ ౪౫౭

దదాతిచేత్క్షత్రియస్యపాపం నశ్యత్యసత్యజం
అన్నం బ్రాహ్మణమాత్రేతుహింసాదోషోవినశ్యతి॥ ౪౫౮

వేదాధికారిణేదద్యాత్ భ్రూణహత్యావిధూయతే
హరతేస్త్రీఘ్నదోషస్తు సోమయాజీచేద్యది॥ ౪౫౯

దీయతేశ్రోత్రియాయాన్నం స్వర్ణస్తేయంప్రణశ్యతి
బ్రహ్మచారీయదిచేద్దోషంహరతిమద్యజం॥ ౪౬౦

వేదాంతజ్ఞానవాన్ విప్రస్సర్వశాస్త్రవిశారదః
యస్యాన్నంసకృదేవాత్తిహరతే గురుతల్పగం॥ ౪౬౧

వానప్రస్థశ్చయోగీచ యస్యాన్నం గృహ్యతేముదా
తత్క్షణేతస్యపుణ్యేనహరతే గోఘ్నకిల్బిషం॥ ౪౬౨

యతిశ్చైకాన్నభుక్తశ్చసకృద్యస్యాన్నమత్తిచేత్
నశ్యతిబ్రహ్మహత్యాఘం సత్యమేవనసంశయః॥ ౪౬౩

సర్వదేవమయోవిష్ణు ర్యస్యాన్నం చరతేయది
మునిహత్యా కృతాఘంతు హరత్యేవతదాన్నృప॥ ౪౬౪

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన విష్ణోరన్నంసమర్పయ
తేననశ్యత్యఘంసర్వం మునిహత్యాకృతంతవ॥ ౪౬౫

కథంగృష్ణాతిభగవాన్ మమాన్నంమునిపుంగవ
తపసాయదిగృష్ణాత బహుకాలంభవిష్యతి॥ ౪౬౬

యదిదాస్యామ్యహంచాన్న మర్చాయాంమృషిసత్తమ
దృష్టిగ్రహణమేవాత్ర నభవేద్భోజనంహరేః॥ ౪౬౭

ఎవముక్తేతునృపతావ బ్రవీన్మునిపుంగవః
రహస్యంతవవక్ష్యామి శ్రుణుభూపవచోమమ॥ ౪౬౮

ప్రాకృతాండమిదంప్రోక్తం పంచభూతమయంనృప
అప్రాకృతోహరేర్లోకో వైకుంఠంపరమంమహాత్॥ ౪౭౯

జిహ్వాగ్రహణమేవాత్ర ప్రాకృతానాంనృణాంభువి
శరీరపోషణార్థంతు పురాభగవతాకృతం॥ ౪౭౦

వైకుంఠవాసినాంరాజన్ దృష్టిగ్రహణమేవచ
సుఖానుభవసిద్ధ్యర్థం దేవేనపరికల్పితం॥ ౪౭౧

జిహ్వాయాయద్గృహీతవ్యం తద్దృష్ట్యాపరిగృహ్యతే
యాభవేజ్జిహ్వయాతృప్తి ర్దృష్ట్యాచాపిహిసాభవేత్॥ ౪౭౨

ఏకస్యైకస్యేంద్రియస్య సర్వేంద్రియగుణాస్థితాః
తస్మాదప్రాకృతమయా దేహావైకుంఠవాసినాం ౪౭౩

వైకుంఠస్యప్రభోర్మూర్తి రర్చాయామేవతిష్ఠతి
అర్చాయాశ్చహరేశ్చాపి భేదలేశోనవిద్యతే॥ ౪౭౪

అర్చాయాంతుహరిస్థిత్వా సర్వేషాంమోక్షహేతవే
జనైశ్చపూజాంసంగృహ్య తేషాంమోక్షంప్రదాస్యతి॥ ౪౭౫

అస్తిగుహ్యతమంభూమా కించిద్వక్ష్యామితచ్ఛృణు
అన్నార్పణంభగవతస్సాక్షాత్కారేణతిష్ఠతి ౪౭౬

స్థిత్వాపూజాదికంసర్వం భక్త్యోపరిసమర్పితం
సాక్షాత్కారేణసంగృహ్య సర్వేషాంమోక్షమిచ్ఛతాం॥ ౪౭౭

త్వమాశుగత్వాతత్క్షేత్రం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః
అన్నంసమర్పయవిభో శతవారంజగత్పతే॥ ౪౭౮

ఏవముక్తోవసిష్ఠేన ప్రణమ్యనృపసత్తమః
మునినాసహతేనైవ యాత్రాయాభిముఖోభవత్॥ ౪౭౯

మంత్రిభిఃసహితోరాజా బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః
రథైర్గజైఃపదాత్యశ్వైః ధనైశ్చసుసుహృజ్జనైః॥ ౪౮౦

ఆంధ్రదేశస్యపంథానం గత్వాబహుతిథాగతే
గోదావరీంవృద్ధగంగాం దదర్శపృథివీపతిః॥ ౪౮౧

తత్రస్నాత్వాచఋషిభిః సంతర్ప్యపితృదేవతాః
నృసింహందర్శయామాస ధర్మపుర్యాంనృపోత్తమః॥ ౪౮౨

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా నృహరింభక్తవత్సలం
కృత్వాదానానిబహుశస్త్రిరాత్రంసముపావిశత్॥ ౪౮౩

తతఃకృష్ణానదీంగత్వా స్నానంకృత్వాయథావిధి
మంగళాద్రినృసింహంతం పూజయామాసభక్తితః॥ ౪౮౪

పారమాత్మ్యంతతోగత్వా ప్రణమ్యక్షేత్రముత్తమం
క్షేత్రప్రదక్షిణంకృత్వా తుంగభద్రాంసమావిశత్॥ ౪౮౫

తస్యాందేవస్యపురతః పుణ్యేబ్రహ్మసరస్తటే
స్నానంకృత్వాయథాన్యాయం మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః॥ ౪౮౬

ధేనూరసంఖ్యాఃదత్వాథ బ్రాహ్మణేభ్యోనృపాగ్రణీః
కృతవాన్ సర్వదానాని భూసురాణాంమహాయశాః॥ ౪౮౭

గోష్ఠీవననివాసానాం బ్రాహ్మణానాం మహాత్మనాం
దద్యాద్ధిరణ్య మమితంగావశ్చాపి సహస్రశః॥ ౪౮౮

తతోవసిష్ఠమునినాసహితో బ్రహ్మవాదినా
చక్రాకారంచ తత్క్షేత్రం దదర్శనరపుంగవః॥ ౪౮౯

తత్రతత్రస్థితాన్ దేవాన్ పరిక్రమ్య ప్రణమ్యచ
బ్రహ్మాణంచ నమస్కృత్య శంకరంలోకశంకరం॥ ౪౯౦

ప్రణమ్యస్తుతిభిస్తుత్వా నారదం చాత్రిమేవచ
చక్రమధ్యం ప్రవిశ్యాథ దివ్యం మణిమయోజ్వలం॥ ౪౯౧

విమానం పరమోదారం సదానందందదర్శహ
సదానందం ప్రణమ్యాథ ప్రవిష్టోమండపోత్తమే॥ ౪౯౨

రాజ్ఞఃకల్మాషపాదస్యహ్యదృశ్యోభూజ్జనార్దనః
వసిష్ఠాదిమునీనాంచ సర్వేషామపిమంత్రిణాం॥ ౪౯౩

దృశ్యోభూజ్జగతామీశో భావనారాయణో హరిః
దేవదేవేహ్యదృశ్యేతు విషణ్ణో నృపతిర్గురుం॥ ౪౯౪

ప్రణమ్య పృష్టవాన్ హేతుమదృశ్యంతే జగత్పతే
వసిష్ఠోపి సమాశ్వాస్యరాజానం మునిపుంగవః॥ ౪౯౫

కారణం చాదిదేశాశు మునిహత్యానిమిత్తజం
రాజాచ దుఃఖితోభూత్వా తుంగభద్రానదీతటే॥ ౪౯౬

కృత్వానివేశం తత్రైరెచాన్న దాన పరోభవత్
సత్రశాలాః కల్పయిత్వా తుంగభద్రాతటేశుభే॥ ౪౯౭

అన్నం బహువిధంకృత్వా పాచకైర్ని పుణైశ్శుభైః
భోజ్యాని శతసంఖ్యాని భక్ష్యంచాపి తథాశతం॥ ౪౯౮

లేహ్యాంచ శతసంఖ్యాకం చోష్యంచైవ తథాశతం
ఎవంకృత్వా ప్రతిదినం బ్రాహ్మణానాం మహాత్మనాం॥ ౪౯౯

క్షత్రియాణాంచ వైశ్యానాం శూద్రాణాం సమ్యగారవయత్
బాలవృద్ధజడాంధానాం పంగూనామపి భూపతిః॥ ౫౦౦

సర్వేషాం దత్తవానన్నం యస్యయస్య యథేప్సితం
ఎవం సంవత్సరందత్వా సర్వేషా మన్నము త్తమం॥ ౫౦౧

అధికారంక్వచిత్ప్రాప్య వసిష్ఠమిద మబ్రవీత్
పురోహితస్య నృపతేర్భ్యదోనా స్తిత్రిశూయతే॥ ౫౦౨

తస్మాన్మదర్థం దేవర్షే త్వమేవాన్నం సమర్పయ
తచ్ఛ్రుత్వా నృపతేర్వాక్యం వసిష్ఠో బ్రహ్మణస్సుతః॥ ౫౦3

హ్యాకరో న్నియమంతస్మిన్ హరేరన్న సమర్పణే
అన్నంబహువిధం కృత్వా చతుర్భేద సమన్వితం॥ ౫౦౪

పవిత్రం పరమంతస్మిన్న సంఖ్యం బహుకల్పితం
భరద్వాజేన సహితోహ్యత్రిణాచ మహర్షిణా॥ ౫౧౫

దివ్యైర్వస్త్రైర్భూషణైశ్చ గంధపుష్పై ర్మనోహరైః
సర్వోపచారైః సంపూజ్య ధూపదీపాదభి స్తథా॥ ౫౦౬

అన్నం సమర్పయామాస వసిష్ఠో ఋషిపుంగవః
ఎవం ప్రతిదినందేవ మభ్యర్చ్య మునిసత్తమః॥ ౫౦౭

దినానిశతసంఖ్యాని హరేరన్నంసమార్పయత్
ఏవమన్నంమునివరా గ్గృహీతేజగదీశ్వరే॥ ౧౦౮

రాజ్ఞఃకల్మాషపాదస్య హత్యాఃసర్వాపినాశితాః
ఏకైకస్యదినస్యాపి ఏకహత్యావినశ్యతి॥ ౧౦౯

దివసానాంశతాంతేతు పవిత్రోభూన్నృపోత్తమః
తతఃకల్మాషపాదస్య దేవదేవోజనార్దనః॥ ౧౧౦

దృశ్యోభూన్మంటపేతస్మి న్సహస్రార్కసమప్రభః
దివ్యభూషణభూషాంగో కోటిమన్మథసుందరః॥ ౧౧౧

దివ్యపీతాంబరధరో దివ్యచందనశోభితః
శ్రీవత్సకౌస్తుభధరో వనమాలావిభూషితః॥ ౧౧౨

శంఖచక్రగదాదివ్య పద్మసక్తచతుర్భుజః
తందృష్ట్వాజగతామీశం ప్రణమ్యచపునఃపునః॥ ౧౧౩

కృతాంజలిపుటోభూత్వా తుష్టావమధుసూదనం
తేనసంతుష్టవాన్భూత్వా భావనారాయణోహరిః॥ ౧౧౪

స్నేహేననృపతిందృష్ట్వా వాక్యమేతదువాచహ
సంతుష్టోస్మినృపశ్రేష్ఠ శతవారాన్నదానతః॥ ౧౧౫

బ్రహ్మహత్యాశతంపాపం సమ్యఙ్నష్టమభూత్తవ
త్వద్భక్త్యాపరయాసమ్య క్తుష్టోస్మినృపపుంగవ॥ ౧౧౬

త్వద్వంశేరామరూపేణ హ్యవతీర్ణోభవామ్యహం
యజ్ఞైర్యజస్వమాంరాజన్ సతతంమన్మనాభవ॥ ౧౧౭

రాజ్యంధర్మేణరక్షస్వ కురుమత్పూజనంసదా
తతశ్చతవదేహాంతే మత్పదేనివసిష్యసి॥ ౧౧౮

పునరావృత్తిరహితే శాశ్వతేపరమేశుభే
ఎవముక్తేభగవతి ప్రణమ్యచపునఃపునః॥ ౫౧౯

అనుజ్ఞాంతేనసంప్రాప్య రాజాపునరగాత్పురీం॥ ౫_౨౦

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమహాత్మ్యే పంచ
పంచాశోధ్యాయః॥

శ్రీరామాయనమః

పార్వత్యువాచ—

భగవన్ తుంగభద్రాయా మాహాత్మ్యమఘనాశనం
తత్రాగతించోద్భవంచ శ్రోతుమిచ్ఛామిహేప్రభో॥ ౫_౨౧

శివః—

పురాహిమవతశ్శృంగే భగవాన్ భక్తవత్సలః
ఆవయోర్భక్తయోర్దేవి వివాహార్థముపావిశత్॥ ౫_౨_౨

దేవాశ్చఋషయస్సర్వే బ్రహ్మలోకపితామహాః
సర్వలోకనివాసాశ్చ హిమవంతముపాగమన్॥ ౫_౨౩

తేషాంభారేణసర్వేషాం భూమిర్విశ్వంభరాతథా
తత్రప్రవిశ్యపాతాళం దక్షిణేద్యాం సమాశ్రితా॥ ౫_౨౪

తదాబ్రహ్మాదయోదేవా సమాలోచ్యపరస్పరం
సర్వేషామపిచాస్మాకం గరిష్ఠఃకోభవిష్యతి॥ ౫_౨౫

అగస్త్యఇతినిశ్చిత్య సంప్రార్థ్యమునిపుంగవం
దక్షిణంగచ్ఛవిప్రేంద్ర విష్ణుమేతన్ని వారయ॥ ౧౨౬

ఇత్యుక్తేషుచదేవేషు దక్షిణేజలశూన్యతాం
జ్ఞాత్వాగస్త్యోమహాబుద్ధి రస్మాకంమునిపుంగవః॥ ౧౨౭

వివాహసందర్శనార్థేన వాక్యమేవంహ్యువాచతాన్
సలిలానయనార్థంతు శిష్యోనాస్తిసురేశ్వరాః॥ ౧౨౮

గచ్ఛామిహ్యస్తిచేచ్ఛిష్యో సమయేజలదాయకః
ఏవముక్తేమునివరే విష్ణుర్జ్ఞానవిదాంవరః॥ ౧౨౯

ఆవయోశ్చవివాహార్థం భక్తయోర్భక్తవత్సలః
అగస్త్యమూచేదేవేశః శిష్యందాస్యామ్యహంతవ॥ ౧౩౦

గచ్ఛస్వదక్షిణదిశం సజగామమునీశ్వరః
గతేమునివరేపశ్చా జ్జగతాంపతిరచ్యుతః॥ ౧౩౧

శిష్యరూపంస్వయంప్రాప్య హ్యన్వగచ్ఛన్మునీశ్వరం
తత్రోగోదావరీంతీర్త్వా హ్యగస్త్యభగవాన్ఋషిః॥ ౧౩౨

సహ్యపర్వతమాసాద్య జలార్థంశిష్యమబ్రవీత్
శీఘ్రరూపోజగన్నాథో సహ్యమారుహ్యశీఘ్రగః॥ ౧౩౩

తస్మిన్పద్మాసనోభూత్వా స్వకీయంధ్యానమావిశత్
ధ్యానయోగగతేదేవే సర్వదేవమయేహరౌ॥ ౧౩౪

దేహాంకృష్ణానదీజాతా వేణ్యాంవేణీహ్యజాయత
బాహుభ్యాంచైవజజాతే తుంగాభద్రాచపార్వతీ॥ ౧౩౫

దేహజాతానదీఃదృష్ట్వా ప్రాహవాక్యంజగత్పతిః
జలశూన్యాయత్రభూమిస్త త్రతత్రప్రవిశ్యధా॥ ౧౩౬

ఏవముక్త్వాహరానద్యః మరుభూమీః ప్రవిశ్యచ
ఏకాచకృష్ణావేణ్యాచ ఏకాసీద్బాహుజేఉభే॥ ౧౩౭

బహుదూరంతథాగత్వా తతః శ్రీశైలపశ్చిమే
ఉభేచసంగమంకృత్వా సరాఃకృష్ణాహ్యభూత్తథా॥ ౧౩౮

తతః శ్రీశైలమాగమ్య మాగాన్నాశాత్పరిభ్రమన్
సాకృష్ణాబహుదేశాంశ్చ కరోతిచజలప్లుతాన్॥ ౧౩౯

తదావిష్ణుజగన్నాథో శ్రీశైలంమన్నికేతనం
చక్రేణాభ్యహనత్క్రుద్ధో త్రిధాసానిగతాహ్యభూత్॥ ౧౪౦

తతస్సముద్రగమనం విచింత్యకృతనిశ్చయా
విహాయకృష్ణాంవేణీంచ తుంగభద్రాహ్యుపాక్రమత్॥ ౧౪౧

తతోగోష్ఠీవనంగత్వా సరసిబ్రహ్మణస్తదా
ప్రవిశ్యతస్మాన్నిర్గమ్య పశ్యవిశత్పూర్వవారిధిం॥ ౧౪౨

కృష్ణవేణీతదాక్రుద్ధా తుంగభద్రామువాచహ
బహుదూరంమయిస్థిత్వా కిమిదానీముపాస్యసే॥ ౧౪౩

మయావిరహితాత్వల్పా జలశూన్యాభవిష్యసి
త్వయిస్థితంపవిత్రంచ జలమంతర్గతంభవేత్॥ ౧౪౪

ఏవంప్రాప్యతయాశాపం తుంగభద్రామహానదీ
పారమాత్మ్యేచతపసా దేవదేవమతోషయత్॥ ౧౪౫

తపసాతేనసంతుష్టో భగవాన్భూతభావనః
పురతస్తుంగభద్రాయా స్సాన్నిధ్యమకరోద్విభుః॥ ౧౪౬

తందృష్ట్వాజగతామీశం పరిక్రమ్యప్రణమ్యచ
కృతాంజలిపుటాభూత్వా వాక్యమేతదువాచహ॥ ౧౪౭

స్వల్పాస్మిజ్జలశూన్యా స్మిక్కృష్ణాశాపేన కేశవ
ఆధిక్యంసర్వతీర్థానాం దేహిమేమధుసూదన॥ ౧౪౮

ఏవముక్త్వాంతుంగభద్రాం సంభావ్యజగదీశ్వరః
విచారంమాకురుష్వాద్య సర్వాధిక్యందదామి తే॥ ౧౪౯

మత్పాదజనితాగంగా కృష్ణామద్దేహసంభవా
త్వంహిమద్బాహుజనితా తస్మాత్వమధికాభవ ౧౫౦

కావేరీతుంగభద్రాచ కృష్ణవేణీచగౌతమీ
భాగీరథీతివిఖ్యాతాః పంచగంగాఃప్రకీర్తితాః॥ ౧౫౧

తాసుత్వంపంచగంగాసు హ్యన్నతాభద్రదాయినీ
తస్మాత్త్వన్నామధేయంతు తుంగభద్రేతికీర్తితా॥ ౧౫౨

అన్యస్మిన్నండకుహరే పూర్వంచవిలయంగతే
తత్రస్థానాంచతీర్థానాం కోటిమాదాయశీఘ్రతః॥ ౧౫౩

స్పర్శమాత్రాన్మోక్షదాని సర్వపాపహరాణిచ
ఆదికూర్మేచమద్రూపే తానినిక్షిప్తవానహం ౧౫౪

ఇదానీంతానిసంగృహ్య త్వత్కుక్షౌనిక్షిపేహ్యహం
తేనసర్వాధికాభూత్వా భవిష్యసిహిమోక్షదా॥ ౧౫౫

స్థిత్వాత్వదంతరేతాని కించిత్క్షణమాత్రతః
ప్రకాశ్యదివ్యసలిలాః స్పృష్టమాత్రాత్పరందదుః॥ ౧౫౬

ఏవందత్వావరంతస్యై పాతాళంచప్రవిశ్యసః
కూర్మదేవంసమాగమ్య తానితీర్థానిచాహరత్॥ ౧౫౭

గృహీత్వాపునరాగమ్య పారమాత్మ్యమనుత్తమం
కుక్షౌతుతుంగభద్రాయాః కోటితీర్థాన్యనిక్షిపత్॥ ౧౫౮

నిక్షిప్యపువరస్యాహ తుంగభద్రాంజనార్దనః
అత్రమత్పురతోదేవో బ్రహ్మలోకపితామహః॥ ౫౫౯

స్వహస్తకమలైఃపూర్వం సరఃకృత్వాచతుస్సమం
బహిరావరణంతీర్థం స్వయమత్రసమాక్షిపత్॥ ౫౬౦

త్రిసఃకోట్యర్థకోటీని హ్యస్మిన్నండేస్థితానిచ
తానితీర్థానిసర్వాణి హ్యానీయ్యానచతుర్ముఖః॥ ౫౬౧

కోటితీర్థానిపూర్వేచ మధ్యమేచతథావిధం
పశ్చిమేకోటితీర్థాని యామ్యేచార్థంవినిక్షిపత్॥ ౫౬౨

సాగరాన్సప్తచానీయ్య హ్యాంశేతత్రప్రవిశ్యథ
ఇత్యుక్త్వామధ్యమేదేశే క్షీరాబ్ధింప్రవివేశహ॥ ౫౬౩

లవణాబ్ధించనైరుత్యాం వాయువ్యామిక్షుసాగరం
సురోదధించోత్తరేతు ఈశాన్యాంఘృతసాగరం॥ ౫౬౪

శుద్ధోదకంచసర్వత్ర హ్యాగ్నేయాందధిసాగరం
ఏవంనిక్షిప్యసుష్ప్రత్రో తీర్థంచక్రేసుదుర్లభం॥ ౫౬౫

ప్రవిశ్యసిత్వంతస్మింశ్చ యువయోస్సంగమంమహత్
అత్రతీర్థంపవిత్రంచ మహాపాతకనాశనం॥ ౫౬౬

చక్రస్వరూపేక్షేత్రేస్మిన్ చక్రనాభ్యాంస్థితోహ్యసి
తస్మాత్తయోస్సంగమాచ్చ శ్రేష్ఠోభవతపోధనే॥ ౫౬౭

అత్రత్రియోగస్థానేతు యేవగాహ్యంతిమానవాః
సద్యోముక్తింసమాయాంతి సత్యమేతన్నసంశయః॥ ౫౬౮

వైశాఖమాసేపూర్ణాయాం విశాఖాయాంచయోనరః
స్నానంకృత్వావిశుద్ధ్యేత బ్రహ్మహత్యాదిపాతకైః॥ ౫౬౯

సద్యశ్శరీరంసంత్యజ్య మత్సారూప్యమవాప్యచ
మత్పదంపరమంగత్వా మోదమేతిసదామయా॥ ౫౭౦

తర్పణంకురుతేయస్తు పితౄణాంతజ్జలైశ్శుభైః
పితరస్తేసమాసాద్య మోదంతేమత్పదంశుభం॥ ౫౭౧

శ్రాద్ధంచకురుతేయస్తు త్వత్తీరేసుసమాహితః
తదక్షయంపితౄణాంతు మమలోకంగమిష్యతి॥ ౫౭౨

దానంజపంచహోమంచ యత్కించిత్వయికుర్వతే
తత్కోటిగుణితంభూత్వా మత్పదంనినయిష్యసి॥ ౫౭౩

త్వత్తీర్థవిప్రుషాంశేన సర్వతీర్థఫలంలభేత్ ౫౭౪
తవసంస్మరణాదేవ సర్వపాపంప్రణశ్యతి॥

త్వత్తీరకృతధర్మాణాం విధిహీనంభవేద్యది
అనవాప్యైవతందోషం కర్మసిద్ధిర్భవిష్యతి॥ ౫౭౫

త్వత్తీరేకురుతేయజ్ఞం యత్కించిదపియోద్విజః
అశ్వమేధసహస్రస్య ఫలంప్రాప్నోత్యసంశయః॥ ౫౭౬

త్వత్తటేస్థాపయేద్వృక్ష మేకమేవహియోనరః
సహస్రవనకర్తౄణాం ఫలంప్రాప్నోత్యసంశయః॥ ౫౭౭

అశ్వత్థంతులసీంవాపి యస్స్థాపయతిమానవః
విముచ్యసర్వపాపేభ్యో మమలోకంసగచ్ఛతి॥ ౫౭౮

వైశాఖశుక్లపౌర్ణమ్యాం విశాఖాయాంచభూతలే
స్థితానియానితీర్థాని త్వయిస్థిత్వాసమాహితాః॥ ౫౭౯

విముక్త్వామాంచసంసేవ్యం స్వస్థానానిప్రయాంతుతే
తీర్థానాంసంగమేకాలే మానవానాంవిశేషతః ౫౮౦

త్వద్దర్శనాల్లభేన్ముక్తిం స్పర్శనాన్మమసన్నిధిం
స్నానాచ్ఛమమసారూప్యం పానాత్సాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥

ఏవందత్వావరందేవో భగవాన్భక్తవత్సలః
సర్వైర్దేవైస్తూయమానో స్వయమంతర్దధేహరిః ౧౫౨

తదాప్రభృతితత్తీర్థే యేస్నాస్యంతిహిమానకాః
సద్యస్సారూప్యభావేన విష్ణులోకంవ్రజంతితే॥ ౧౫౩

మృగాశ్చపక్షిణశ్చైవ క్రిమయఃకీటకాస్తథా
తత్తీర్థంతృషయాపీత్వా గచ్ఛంతేపరమంపదం ౧౫౪

ఏవంజనేషునశ్యేషు గతేషుపరమాంగతిం
భూమౌజనపదాస్సర్వే జనశూన్యాస్తథాభవన్॥ ౧౫౫

తదాబ్రహ్మాదయోదేవాః సమాలోచ్య పరస్పరం
శ్రీపతిం శరణం జగ్ముర్దేవదేవం మహేశ్వరం॥ ౧౫౬

ప్రణామం దండవత్కృత్వా స్తుత్వా స్తుతిభిరుత్తమైః
తేనసంభావితాదేవాః వాచమూచుర్జనార్దనం॥ ౧౫౭

త్వత్ప్రసాదాద్దేవదేవ తుంగభద్రా మహానదీ
స్వతీర్థా త్సర్వభూతానాం సద్యోమోక్షంప్రదాస్యతి॥ ౧౫౮

ఏవంచేచ్ఛీఘ్రకాలేన భూమౌజీవ్రానదృశ్యతే
తస్మాద్దేహాంత సమయే సద్యోముక్తిం విహాయచ॥ ౧౫౯

మోక్షందదాతు దేహాంతే హరేరాజ్ఞానురూపతః
ఈదృశం తుంగభద్రాయా మహాత్మ్యమఘనాశనం॥ ౧౬౦

కిమన్యచ్ఛ్రోతుకామాసితద్వదస్వ వరాననే॥ ౧౬౧

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోక్షేత్రవన మాహాత్మ్యే షట్పంచాశోధ్యాయః

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—

మాహాత్మ్యం తుంగభద్రాయా స్త్వ న్ముఖాం భోజనిస్సృతం
శ్రుతం మయానందకరం కృతార్థాऽస్మిసురేశ్వర॥ ౯౧

అన్యదిచ్ఛామిదేవేశ తస్మిన్గోష్టీవనేశుభే
చక్రాకారం కథంచాసీ త్తత్క్షేత్రం తద్వదస్వమే॥ ౯౨

శివః—

సృష్ట్వాదౌపంచతత్వానిపురాభూమ్యాదయః ప్రియే
బ్రహ్మణా సంకల్పితాశ్చ బభూవుస్సృష్టిహేతవే ౯౪

ఆదేశం బ్రహ్మణోజ్ఞాత్వా సమాలోచ్య పరస్పరం
భవేమయది సృష్ట్యర్థం దూరగాః పరమాత్మనః॥ ౯౫

సృజనంచ శరీరేణ వియోగం తేన చైవహి
కర్తవ్యం ప్రత్యహంచైత ద్విష్ణుసేవా నవిద్యతే॥ ౯౬

సృష్ట్వాం బుద్ధిర్యది భవేదనురాగోభివర్ధతే
జ్ఞానంచ నష్టంభవతి తదాత్మా దూరగోభవేత్॥ ౯౭

తస్మాద్వయం దేవ దేవం తపసాభ క్తవత్సలం
ఆరాధయామ శ్రీవిష్ణుం పరమాత్మా నమచ్యుతం॥ ౯౮

ఎవం మనసినిశ్చిత్య తత్క్షేత్రే పారమాత్మికే
అష్టాక్షరేణ మంత్రేణ తపశ్చక్రుస్సుదారుణం॥ ౯౯

తతశ్చతుర్ముఖో బ్రహ్మాజ్ఞాత్వా తేషాం మనోరథం
గోష్ఠీవనం సమాసాద్యాస్తు తవాऽ హరిమవ్యయం॥ ౧౦౦

స్తువతి బ్రహ్మణితదా దేవ దేవదేవో జనార్దనః
దివ్యభూషణ భూషాంగో బ్రహ్మణః పురతోభ్యగాత్॥ ౧౦౧

తం దృష్ట్వా జగత్స్వామీశం బ్రహ్మాలోక పితామహః
దండవత్ప్రణిపత్యాహ కృత్వా శిరసిచాంజలిం॥ ౬౦౨

భూమ్యాదయో౽త్ర దేవేశ తపః కుర్వంతి సంతతం
కిం కరిష్యామ్యహం సృష్టింవినాతాభిర్జగత్పతే॥ ౬౦౩

ఏవముక్తే పద్మయోనావచ్యుతో భగవాన్హరిః
బ్రహ్మణాసహభూతానాం పురతస్సమదృశ్యత॥ ౬౦౪

తం సర్వలోక కర్తారం కోటిసూర్య ప్రకాశకం
కిరీటకుండలధరం దివ్యమాల్యోప శోభితం॥ ౬౦౫

దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యచందన లేపితం
పీనవక్షస్థలావాసలక్ష్మ్యాచ పరిశోభితం॥ ౬౦౬

శ్రీవత్సకౌస్తుభధరం ముక్తాహారైర్విరాజితం
కాంచీగుణేన మహతా కటిసూత్రైరలంకృతం॥ ౬౦౭

కంకణైరంగుళీయైశ్చ కేయూరైరంగదైస్సదా
నూపురైః కటకైరన్యైర్భూషణైస్సువిభూషితం॥ ౬౦౮

అనంత విహగాధీశ సేనాన్యాద్యైస్సుసేవితం
విమలాద్యష్టశక్తీనాం వీజ్యమానంచ చామరైః॥ ౬౦౯

దృష్ట్వా భూమ్యాదయస్సర్వే ప్రణమ్యచ పునఃపునః
పరిక్రమ్య పరిక్రమ్యచాంజలిం పరిగృహ్యచ॥ ౬౧౦

స్తోత్రంచక్రుస్తదాదేవం వాక్యైరనుపమైశ్శుభైః
భూమ్యాదయః॥ జితం తేసర్వదేవేశహృషీకేశ నమో౽స్తు తే॥ ౬౧౧

జితం తే పద్మపత్రాక్ష జితం తే భక్తవత్సల
జితం తే సర్వపాపఘ్న సర్వాత్మన్నమో౽స్తు తే॥ ౬౧౨

జితం తే సర్వభూతాత్మన్ జితం తే సర్వగావ్యయ
జితం సర్వశరీరిన్ తే పరమాత్మన్నమోస్తు తే॥ ౬౧౩

త్వయిసంజాయతే బ్రహ్మాత్వయి రుద్రోహ్యజాయత
ప్రజాపతి స్త్వ యితదాహ్యజాయత జగత్పతే॥ ౬౧౪

త్వత్తస్సంజాయతే ఇంద్రోహ్యాదిత్యాః త్వయిజజ్ఞిరే
రుద్రాశ్చ సర్వఛందాంసి జాయంతేవసవ స్త్వయి॥ ౬౧౫

ఉత్పద్యంతేత్వయా సర్వేప్రవర్ధంతేత్వయా సదా
ప్రలియ్యంతేత్వయా సర్వే తత్కాలేతు జనార్దన॥ ౬౧౬

బ్రహ్మాసిత్వం శివోసిత్వం పురుషోసి జగత్పతే
దిశః పురందరశ్చైవహ్య ధర్శ్చత్వమసిప్రభో॥ ౬౧౭

ఊర్ధ్వశ్చాధశ్చ కాలశ్చ సర్వంచేదం త్వమేవహి
త్వమేవభూతం భవ్యంచ నిష్కళంకో నిరంజనః॥ ౬౧౮

నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాత శ్శుద్ధఏక స్త్వమేవహి
నద్వితియోస్త్యతదండే త్వత్తో నారాయణాద్వినా॥ ౬౧౯

నమో వాత్సల్య శీలాయభక్తాభీష్ట ప్రదాయినే
ప్రసన్న పారిజాతాయ ప్రసన్నాన్ పాహినః ప్రభో॥ ౬౨౦

ఏవం స్తుత్వాజగన్నాథం స్థిత్వా తత్పాదసన్నిధౌ
సాధ్వసేన సమావిష్టా స్తూష్ణింభావం సమాస్థితాః॥ ౬౨౧

తాంశ్చదృష్ట్వా జగన్నాథో పరయాకృపయాహరిః
సంభావ్య బ్రహ్మణాసాకంవాక్యమే తదువాచహ॥ ౬౨౨

మత్సేవా విముఖాయూయం మమదూరస్థశంకయా
సృష్ట్యర్థం సంప్రవర్తధ్వే రాగద్వేషాభివర్ధనాత్॥ ౬౨౩

శ్రుణుధ్వంతచ్చ వక్ష్యామి మదాజ్ఞా పరిపాలకాః
స్వయంకింతుత్వ రయితానని మజ్జంతి రాగతః॥ ౬౨౪

అస్వాతంత్ర్యం చాత్మనశ్చ స్వాతంత్ర్యంతు మయీశ్వరే
జ్ఞాత్వాస్మిన్వర్తమానోపి నసభూయోపిజాయతే॥ ౬౨౫

మదర్థం కర్మకుర్వన్యో ఫలంమయినివేశ్యచ
కర్తృత్వంచ పరిత్యజ్య కర్మభ్యశ్చన మజ్జతే॥ ౬౨౬

మత్పాద శరణంగత్వా మల్లింగార్థం గృహేవసన్
మత్పాదచింతన పరోనసభూయోభిజాయతే॥ ౬౨౭

మత్పూజనం మయిధ్యానం కీర్తనం మయిసర్వదా
సంసారే వర్తమానోపి సంసారాబ్ధౌన మజ్జతి॥ ౬౨౮

అహంహిసర్వభూతానాం హృత్పద్మేస్థితవాన్ సదా
భ్రమయిష్యన్ సర్వజీవాన్ మాయయాహ్య శుభేశుభే॥ ౬౨౯

ఏవం జ్ఞాత్వాచమద్భక్త్యామత్పాదశరణం గతః
సంసారే వర్తమానోపిన సభూయోభిజాయతే॥ ౬౩౦

తస్మాద్యూయం పరిజ్ఞాయ మదుక్తం తత్వనిశ్చయం
మదాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య సృష్ట్యర్థం చప్రవర్తథ॥ ౬౩౧

మదాజ్ఞోల్లంఘనం కృత్వా సుజ్ఞానేయదివర్తతే
ఆజ్ఞోల్లంఘనదోషేణ తజ్జ్ఞానం విఫలంభవేత్॥ ౬౩౨

కరిష్యన్ సృష్టిహేతుంచ వర్తిష్యన్ సేవయామమ
సదాధ్యానపరాభూత్వా ప్రవర్తధ్వం సదామయి॥ ౬౩౩

ఏవముక్తం హరిందృష్ట్వా తథాభూమ్యాదయోబ్రువన్
తస్యాజ్ఞాం శిరసాగృహ్య తత్పాదాబ్జం ప్రణమ్యచ॥ ౬౩౪

త్వదాజ్ఞాంచ కరిష్యామః సృష్ట్యర్థం జగతాంపతే
త్వత్సాన్నిధ్యం సదాస్మాకం త్వత్కైంకర్యంవిధియ్యతాం॥ ౬౩౫

త్వత్సర్వసాధనపరాహస్త్వబ్జేషు సదాస్థితాః
వర్తయే మతవాదేశే వరమేతత్ప్రదీయతాం॥ ౬౩౬

ఎవముక్త్వాసుసర్వాసు భగవాన్ హరిరీశ్వరః
తాసాంభావం సవిజ్ఞాయ జగాద్దైవం జనార్దనః॥ ౬౩౭

యూయంహి పంచతత్వాని భూత్వా పంచాయుధానిచ
మమహస్తేషు తిష్ఠధ్వం సంహారార్థం సురద్విషాం॥ ౬౩౮

సంకల్పాదేవసర్వేషాం సంహారం కృతవానహం
యుష్మన్మనోరథార్థంతు యుష్మాభిర్హన్తుమారభే॥ ౬౩౯

ఎవముక్తేభగవతి భూమిర్విశ్వంభరాతథా
గదారూపం ప్రజగ్రాహ నామ్నాకౌమోదకీశుభా॥ ౬౪౦

జలతత్వం శంఖమాసీత్పాంచజన్యమితిస్మృతం
తేజశ్చ చక్రమభవత్సహస్రారం సుదర్శనం॥ ౬౪౧

వాయుతత్వం చాపమాసీచ్ఛార్ఙ్గం నామమహాద్యుతి
నందకంచ వియత్తత్వం ఖడ్గంజ్ఞానమయం శుభం॥ ౬౪౨

తానిదృష్ట్వా జగన్నాథోహ్యాయుధాని జనార్దనః
వరానసంఖ్యాన్ ప్రదదౌ కృపాపీయూషసాగరః॥ ౬౪౩

ఆయుధాని సదాభూత్వా మమహస్తేషువర్తథా
కదాచిత్పురుషాకారాన్ గృహీత్వా పురతస్థితాః॥ ౬౪౪

కైంకర్యమఖిలంసర్వం కరిష్యథసమాహితాః
యాన్యసంఖ్యానిరూపాణి ధారయిష్యామ్యహంముదా॥ ౬౪౫

తాన్యసంఖ్యాణిరూపాణి ధారయధ్వం సదామయా
యూయం వినాహంనివసేయూయంచాపి మయావినా॥ ౬౪౬

సర్వేషుమమలోకేషు హ్యావతారేషు సర్వశః
యుష్మన్మయేతు దేహేతుహ్యాంతర్యామి స్వరూపతః॥ ౬౪౭

యుష్మత్సమీపేతిష్ఠేహం భక్త్యాహం పరితోషితః
ఏవం బహూన్వరాన్ దత్వా ప్రసన్నే శ్రీనికేతనే॥ ౬౪౮

వరమన్యమయాచంత వరదం జగదీశ్వరం
అస్మిన్ క్షేత్రే తపస్సిద్ధిరస్మాకం పురుషోత్తమ॥ ౬౪౯

తస్మాత్త్వమత్రనివసహ్యంశభేదేన శాశ్వతం॥ ౬౫౦

శ్రీభగవానువాచ.—

తథాభవత్వత్ర సదానివసధ్వం మయాసహ
యావద్బ్రహ్మాండవిలయం క్షేత్రేస్మిన్ పరమేశుభే॥ ౬౫౧

సుదర్శనత్వం సంతిష్ఠ భూమ్యాంక్షేత్రస్వరూపతః
అస్మిన్ యోజన విస్తారె దివ్యదేహ సమన్వితః॥ ౬౫౨

త్వన్నాభిమధ్యేతిష్ఠేహంనాభ్యాం బ్రహ్మశివాస్థితా
నేమ్యామష్టదిగీశాశ్చ దేవతాఋషయస్తథా॥ ౬౫౩

అరాగ్రేష్వేహతిష్ఠంతు సర్వేహ్యంశాంశ సంభవాః
వేదశాస్త్రపురాణాని స్మృతయశ్చాపి సర్వశః॥ ౬౫౪

జ్వాలేషుతిష్ఠంతు తదా మమాజ్ఞా పరిపాలకాః
సుదర్శనస్యజ్వాలాంతే ప్రాగ్భాగే యోజనాంతరే॥ ౬౫౫

కౌమోదకీత్వం సంతిష్ఠ సువర్ణ మణిభూషితా
అరేశ్చ దక్షిణేభాగే జ్వాలాంతే యోజనాంతరే। ౬౫౬

పాంచజన్యత్త్వమాతిష్ఠ కోటిచంద్ర ప్రకాశకః
చక్రస్య పశ్చాజ్జ్వాలాంతే యోజనాంతరే సదా॥ ౬౫౭

ధనుశ్శ్రేష్ఠత్వమాతిష్ఠముదాఖ్యా వల్లిసంయుతః
సుదర్శనస్య జ్వాలాంతే ఉదీచ్యాం యోజనాంతరే॥ ౬౫౮

నందకాఖ్యత్వ మాతిష్ఠ జ్ఞానానంద స్వరూపకః
అత్రాగతైర్జనైస్సర్వైర్యూయం వై పూజితాస్సదా॥ ౬౫౯

సర్వపాపహరం కృత్వా మత్పదంచ ప్రయచ్ఛథ
అత్రాగతా జనాస్సర్వేపూర్వవత్పరిపూజ్యచ॥ ౬౬౦

మమసేవాం ప్రకుర్వంతు పశ్చాచ్చైవం విధిర్భవేత్
ఏవందత్త్వావరం తేషాం భగవాన్భూతభావనః॥ ౬౬౧

తస్యాం సువర్ణవేద్యాంతై ప్రవివేశ హరిస్స్వయం
తేనచోక్తప్రకారేణ తదాచక్రాదిహేతయః॥ ౬౬౨

తత్రతత్ర చతిష్ఠంతి బ్రహ్మన్స్వస్య గృహంయయా
తీర్థయాత్రాపరోయస్తు తత్క్షేత్రం ప్రాప్యబుద్ధిమాన్॥ ౬౬౩

గదాదిహేతిందేవాంశ్చ దృష్ట్వా పశ్చాద్ధరిం వ్రజేత్
ఏతన్నిమిత్తంతత్క్షేత్రం చక్రాకార మభూత్పురా॥ ౬౬౪

కిమన్యదిచ్ఛసిశ్రోతుం తద్బ్రవీమివరాననే॥ ౬౬౫

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర సంవాదే
గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే సప్తపంచాశోధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ —

దీపదానస్య మహాత్మ్యం మమాచక్ష్వ సురేశ్వర
సర్వపాపహరం ప్రోక్తం దీపం మోక్షప్రదంభువి॥ ౬౬౬

శివః —

గోష్ఠేవనేదీపదానం మహత్ఫలమితిస్మృతం
ఇతిహాసం ప్రవక్ష్యామి దీపమాహాత్మ్యకారణం॥ ౬౬౭

ఇక్ష్వాకూణాంచయోరాజాహ్యంబరీషోమహాతపాః
రాజర్షిః స్సర్వధర్మజ్ఞ స్సత్యశీలః ప్రియంవదః॥ ౬౬౮

సయష్టుకామోనృపతి రశ్వమేధ మనుత్తమం
దీక్షామవాప్య తురగం ముమోచధరణీతలే॥ ౬౬౯

అశ్వేసంచరితే భూమా పర్యకాలేచ వాసవః
యాజ్ఞియంపశుమాదాయ స్వర్గలోకంజగామహా॥ ౬౭౦

పశుంచాపహృతంజ్ఞాత్వా ఋత్విజోహ్యబృవన్నృపం
పశ్వర్థం బ్రాహ్మణంకంచి చ్ఛీఘ్రమానీయతామితి॥ ౬౭౧

అంబరీష స్తదా రాజో రథమారుహ్యాశీఘ్రగః
పశోరర్థేమహాభాగో హ్యాశ్రమాన్విచచారహ॥ ౬౭౨

భృగుతుంగంతతోగత్వా రుచికంభార్గవంమునిం
దృష్ట్వాప్రణమ్యవిప్రంతు వాక్యమాహజనాధిపః॥ ౬౭౩

పశ్వర్థమహమాయాతో విక్రీణీషేసుతంయది
గవాంశతసహస్రాణి దదామివసువ్రత॥ ౬౭౪

ఏవము_క్తేతునృపతౌ రుచీకోమునిస_త్తమః
జ్యేష్ఠపుత్రంనదాస్యామి తస్మిన్ ప్రీతిఃపరామమ॥ ౬౭౫

మాతాచనృపతింప్రాహ కనీయాంసంమమాత్మజం
నహిదాస్యామ్యహంరాజన్ యదిభూమీంప్రదాస్యతి॥ ౬౭౬

తయో_స్తద్వచనంశ్రుత్వా శునశ్శేఫస్తుమధ్యమః
పిత్రోర్మనోరథంజ్ఞాత్వా హ్యంబరీషమువాచహ॥ ౬౭౭

పశ్వర్థమహమాయాస్యే రాజేంద్రతవపృష్ఠతః
అనయోర్గోధనందేహి మాతాపిత్రోర్గుణాకర॥ ౬౭౮

ఏవము_క్తేశునశ్శేఫే హ్యంబరీషస్తుగోధనం
మాతాపిత్రో_స్తస్యదత్వా తేనచైవజగామసః॥ ౬౭౯

తతోమధ్యాహ్నసమయే శునశ్శేఫోమహామునిః
విశ్వామిత్రాశ్రమంప్రాప్య వవందేమాతులంమునిం॥ ౬౮౦

తత్పాదశరణంగత్వా మాతాపిత్రోఃకృతంతదా
సర్వంసన్యవేదయామాస నిర్దయత్వంమహామునే॥ ౬౮౧

త్వమేవమమమాతాచ పితాచపురుషర్షభ
రాజ్ఞశ్చయజ్ఞఫలదోభగవన్ ప్రాణరక్షక॥ ౬౮౨

తత్రసన్మరణమాకాంక్షన్ శరణాగతరక్షక
ప్రాప్తోస్మితవసాన్నిధ్య మనన్యగతికోహ్యహం॥ ౬౮౩

ఏవము_క్తంశునశ్శేఫం దృష్ట్వామునివరాగ్రణీః
మా_భైషీరితితంప్రాహ శరణాగతవత్సలః॥ ౬౮౪

తతఃపుత్రశతంశీఘ్రమాహూయమునిపుంగవః
తేషాంనివేద్యతత్సర్వం వాక్యమేతదువాచహ॥ ౬౮౫

మమజామాతరంచైనం మత్తశ్శరణమాగతం
యూయం పరమధర్మజ్ఞాః రక్షిష్యథమమజ్ఞయా॥ ౬౮౬

ధర్మశాస్త్రరహస్యజ్ఞాః పితృవాక్యపరాయణాః
పశుభూతానరేంద్రస్య దేవతాస్తర్పయిష్యథా॥ ౬౮౭

ప్రాణసంరక్షణంచాపి దేవతానాంచతర్పణం
మమచాప్రియకరం పశ్వర్థం సంప్రయచ్ఛథ॥ ౬౮౮

తస్యతద్వచనంశ్రుత్వా మధుచ్ఛందాదయస్సుతాః
గర్వేణమహతాగ్రస్తాః వాక్యమూచుస్సుదారుణం॥ ౬౮౯

పుత్రహింసాకరంవాక్యం త్వదుక్తంలోకగర్హితం
శ్వమాంససదృశంలోకేహ్య పవిత్రమచింతితం॥ ౬౯౦

తచ్ఛ్రుత్వావచనంతేషాం పుత్రాణాంమునిసత్తమః
క్రోధరక్తేక్షణోభూత్వా వ్యాజహారసుదారుణం॥ ౬౯౧

మద్వాక్యంనిందితాస్సర్వే యూయంధర్మవిగర్హితాః
శ్వమాంసనియతాహారాః పృథివ్యాంవర్తయిష్యథ॥ ౬౯౨

పాపకర్మరతానిత్యం చండాలాఃపరిగర్హితాః
హింసాచౌర్యాదికృత్యేషు సహస్రాబ్దం నివత్స్యథా॥ ౬౯౩

ఏవందత్వాఘోరశాపం పుత్రాణాంమునిపుంగవః
శునశ్శేఫస్యరక్షార్థం మంత్రమేకందదేశహ॥ ౬౯౪

తతోమునిసుతాస్సర్వే శాపం ప్రాప్యసుదారుణం
బ్రహ్మతేజోవిహీనాశ్చ వేదవిద్యావిగర్హితాః॥ ౬౯౫

సత్కర్మరహితాస్సర్వే జ్ఞానవిజ్ఞానదూషితాః
చండాలాదధమాభూత్వాశ్శ్వమాంసనిరతాస్సదా॥ ౬౯౬

కిరాతదేశంసంప్రాప్య పాపభూమాని వేశ్యచ
సర్వత్రచౌర్యకృత్యేషు ప్రవర్తంతే సదాభువి॥ ౧౯౭

ఏవంపర్యటనంకుర్వన్ పాపాత్మానోనృశంసకాః
బ్రహ్మహత్యాయుతంచక్రుర్గవాం హత్యాయుతంతథా॥ ౧౯౮

శిశుహత్యాయుతంచైవ స్త్రీహత్యాయుతమేవచ
పరస్త్రీసంగమంచైవ పరదారాభిమర్శనం॥ ౧౯౯

యానిచోత్కటపాపాని ఘోరాణిసు బహూనిచ
బహుకాలంగతేహ్యేవం మధుష్యం దాదయస్తథా॥ ౨౦౦

చౌర్యార్థం మవనింగత్వా హ్యాంధ్రదేశేచరంతిచ
తస్మిన్ దేశేబహుధనం చౌర్యాదాహృత్యపాపినః॥ ౨౦౧

గోష్ఠీవనసమీపంతు తేకదా చిద్గతాభవన్
తస్మిన్ గోష్ఠీవనేపుణ్యే సాక్షిదేవస్యమందిరే॥ ౨౦౨

మణయోబహుశస్సంతి ఇతితేశుశ్రువుర్ముదా
శ్రుత్వాతద్వస్తుహరణేబుద్ధిం కృత్వాసుదర్శనాః॥ ౨౦౩

యత్నంకుర్వంతిబహుధా చౌర్యోపాయైః పునఃపునః
దీపంకదాచిత్సం గృహ్యాసర్వే స్సిద్ధాపధైఃకృతం॥ ౨౦౪

అదృశ్యార్థం పరేషాంతు వివిశుర్హరిమందిరం
తేనదీపవిశేషేణ తత్రస్థానాం నృణాంతథా॥ ౨౦౫

అదృష్టాశ్చైవసర్వత్రవిచేరుర్ద్రవ్యకాంక్షయా
దీపేనసహితాస్సర్వే పరిక్రమ్యహరేర్గృహం॥ ౨౦౬

కోశశాలాంతతస్తస్మిన్ విచేతుముపపేదిరే
తేన్నైవయామపర్యంతం తస్మిన్ శ్రీహరిమందిరే॥ ౨౦౭

దీపే ప్రజ్వలితే తేషాం సర్వంపాపంవినాశితం
పాతకేషువినష్టేషు తేషాంజ్ఞానంప్రజాయతే। ౨౦౮

జ్ఞానేనసహితాస్సర్వే పూర్వభావంసమాశ్రితాః
తత్రోమునిసుతాస్సర్వే ప్రవిశ్యహరిమంటపం॥ ౨౦౯

తస్మిన్ సింహాసనేదివ్యే దదృశుర్జగతాంపతిం
దేవదేవంతథాదృష్ట్వా దండవత్ప్రణిపత్యచ॥ ౨౧౦

సర్వేతంస్తోత్రయామాసుః స్తోత్రైర్వేదాంతగోచరైః
తతోనారాయణోదేవ్రోతానాహ జగదీశ్వరః॥ ౨౧౧

పశ్యధ్వందీపదానస్య మాహాత్మ్యమఘనాశనం
యుష్మాభిరార్జితంపాపం కల్పకోటిశతైరపి॥ ౨౧౨

ననశ్యత్యనుభావేన హ్యత్రదీపేననశ్యతి
కపిలాజ్యంసమానీయ సుపాత్రేచసువర్తినా॥ ౨౧౩

దీపంసమర్ప్యత్రియామం మత్పదంసముపైష్యథా
ఏవముక్త్వాస్తుహరిణా తథాదీపం సమర్ప్యచ॥ ౨౧౪

విశ్వామిత్రసుతాస్సర్వే గచ్ఛంతిపరమంపదం॥ ౨౧౫

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే
గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే అష్టపంచాశోధ్యాయః॥

శ్రీరామాయనమః.

పార్వత్యువాచ.—

తస్మిన్యాత్రావిధిశ్చైవమహోత్సవశ్చ మహేశ్వర
మహిమానంచోత్సవస్య సంవదస్వమమప్రభో॥ ౨౦౬

శివః.—

పూర్వస్మిన్ సాక్షివాదార్థం పారమాత్మ్యంగతేహరా
తతఃకాలాంతరే బ్రహ్మాతస్మిన్ క్షేత్రేదిదృక్షయా॥ ౨౦౭

సమాగత్యతథాబ్రహ్మా దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః
వైశాఖేశుక్లపక్షేచమహోత్సవార్థం ప్రచక్రమే॥ ౨౦౮

సర్వైర్దేవైశ్చసహితోఋషిభిశ్చ మహాత్మభిః
కామధేనుం సమాహూయ వాక్యమేతదువాచహ॥ ౨౦౯

ఉత్సవార్థం సమాహూతాః నానాదేశగతాజనాః
ఋషయశ్చమహాత్మానో రాజానశ్చమహాబలాః॥ ౨౧౦

దేవతాశ్చ సమాయాతాః గంధర్వాశ్చోరగైస్సహ
తేషాంమన్నంబహుగుణం సృజస్వరుచిరంశుభం॥ ౨౧౧

విశ్వకర్మాణమాహూయ సర్వేషాంగృహపంక్తయః
సృజస్వేతితమాజ్ఞాప్య త్యాగేచధనదందిశత్॥ ౨౧౨

ఆచార్యత్వేభరద్వాజం నియోజ్యసుసమాహితః
సహతేనాత్రిణాసార్థంచకార గరుడధ్వజం॥ ౨౧౩

స్తంభేధ్వజంసమాబంధ్య పుష్యర్క్షేశుక్లపక్షగే
త్రీనగ్నీంశ్చప్రతిష్ఠాప్య హోమకుండేషుపద్మజః॥ ౨౧౪

వసిష్ఠాదిభిరృత్విగ్భిర్మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః
హవిర్భిర్హావయామాస యథాశాస్త్రం యథావిధి॥ ౨౧౫

అన్నదానైర్బహువిధైః హోమైర్దానైశ్చ సంతతం
నృత్తైర్గానైర్వాద్యఘోషైర్న వాహ్నాంచ సమాపయేత్॥

తతో దేవస్యజన్మర్క్షే విశాఖాయాం చతుర్ముఖః
కారయిత్వారథందివ్యం దేవమారోప్యభక్తితః॥ ౨౨౭

రథోత్సవంతథాకృత్వా చక్రేహ్యావభృథంతతః
దేవైశ్చఋషిభిస్సాకం రాజభిర్మనుజైరపి॥ ౨౨౮

ఉత్సవంచ సమాప్యాథ బ్రహ్మాలోకపితామహః
దేవర్షిసంఘమధ్యేచ వాక్యమేతదువాచహ॥ ౨౨౯

ఎష బ్రహ్మోత్సవ ఇతిప్రథితో భువిశాశ్వతం
ఎతదుత్సవద్రష్టౄణాం సర్వపాపంవినశ్యతి॥ ౨౩౦

ఎతదుత్సవముద్దిశ్య సమ్యగాయాంతియేజనాః
పదేపదే ప్రాప్నువంతి జ్యోతిష్టోమఫలం మహత్॥ ౨౩౧

ఎతదుత్సవద్రష్టారః సర్వాన్ కామానవాప్యచ
విముచ్య సర్వపాపేభ్యోహ్యంతే విష్ణుపదంయయుః॥ ౨౩౨

ఉత్సవార్థంచయోమర్త్యః కించిద్వస్తుచదాపయేత్
పుత్రపౌత్రాంశ్చభోగాంశ్చ మత్పదంచదదామ్యహం॥ ౨౩౩

ప్రత్యబ్దేఉత్సవంచైతద్యః కారయతిమానవః
యథాదేవేశ్వరంవిష్ణుం తంపశ్యామిసదాహ్యహం॥ ౨౩౪

ఏవంబ్రహ్మోత్సవంచాహం కరిష్యామీతియస్స్మరేత్
సోపిమత్సన్నిధింగత్వా రమతేత్రమయాసహ॥ ౨౩౫

ఏతదుత్సవకర్తారం దృష్ట్వాయోమోదతేనరః
సోశ్నుతేసర్వకామాంశ్చ మత్పదేచోపతిష్ఠతి॥ ౨౩౬

ఏతదుత్సవకార్యార్థం యోబోధయతిమానవం
సోపిమత్పదవీంప్రాప్య మోదతేచసదామయా॥ ౨౩౭

బ్రహ్మోత్సవోబ్రహ్మసర స్స్మరణాదేవదేహినాం
సర్వపాపహరంకృత్వా దదాతిపరమాంగతిం॥ ౨౩౮

ఏతదుత్సవకాలేతు దర్శనంజగతాంపతేః
దర్శనాదన్యకాలస్య ఫలంకోట్యధికంభవేత్॥ ౨౩౯

ఏవముక్త్వాపద్మయోని ర్దేవదేవస్యసన్నిధౌ
దేవై ర్బ్రహ్మర్షిభిస్సాకం స్వధామపునరావిశత్॥ శివః॥ ౨౪౦

యాత్రాదికంప్రవక్ష్యామి శ్రుణుష్వగిరిజేశుభే
యస్యశ్రవణమాత్రేణ చిత్తశుద్ధిర్భవిష్యతి॥ ౨౪౧

తీర్థయాత్రాపరోయ స్తు నియతోనియతేంద్రియః
పారమాత్మ్యంప్రయాస్యామి హ్యేవంసంకల్పితోభవేత్॥ ౨౪౨

తతస్సంపూజ్యదేవేశం కృత్వాశిరసిచాంజలిం
త్వద్గోష్ఠీందేహిదేవేశ యథాజస్యతథామమ॥ ౨౪౩

ఏవంసంప్రార్థ్యగోవిందం యేనుజ్ఞాంపరిగృహ్యాచ
వృద్ధైస్సరైర్వరనుజ్ఞాతో నిర్యాయస్వగృహాన్ముదా॥ ౨౪౪

మార్గేచనియతోభూత్వా హరిధ్యానపరాయణః
బ్రహ్మచర్యవ్రతపరో సంధానంసన్నివర్జ్యచ॥ ౨౪౫

గోష్ఠీవసంప్రదృశ్యాథ ప్రణమేత్క్షేత్రముత్తమం
పారమాత్మ్యంప్రవిశ్యాథ దృష్ట్వాతద్వారగోపురం॥ ౨౪౬

ప్రణమ్యదండవద్భూమౌ తుంగభద్రాంసమావిశేత్
భగవద్బాహుసంభూతే సర్వపాపవినాశనీ॥ ౨౪౭

భగవత్ప్రదసంధాయి తుంగభద్రేనమోస్తుతే
ఏవంస్తుత్వాతతస్తస్యాం స్నానంకృత్వాయథావిధి॥ ౨౪౮

ప్రాగ్భాగేయోజనస్యాంతే గదాంసంపూజయేద్ధరేః
చక్రజాలస్థితాన్దేవా నితిహాసాన్సమర్చయేత్॥ ౨౪౯

యథాశక్త్యనుసారేణ భూమింవిప్రాయదియ్యతాం
సుదర్శనస్యజ్వాలాంతే ప్రాగ్భాగేయోజనాంతరే॥ ౨౫౦

పాంచజన్యంసమభ్యర్చ్య హ్యన్నంవిప్రాయదియ్యతాం
తత్రస్థితానిశాస్త్రాణి చక్రజ్వాలేషుసర్వదా॥ ౨౫౧

పూజయిత్వాయథాన్యాయ్యం తర్పయేత్పిత్రుదేవతాః
పశ్చిమేయోజనస్యాంతే శార్ఙ్గంచాపవరంశుభం॥ ౨౫౨

గంధపుష్పైస్సమభ్యర్చ్య వస్త్రదానంప్రదియ్యతాం
తత్రస్థితానిజ్వాలేషు పురాణానిచసర్వదా ౨౫౩

సంయుక్తదేవరూపాణి పూజయేద్విధినాతథా
ఉదీచ్యాంయోజనస్యాంతే భిన్నంనందకసాజ్ఞకం॥ ౨౫౪

సమభ్యర్చ్యయథాన్యాయ్యం స్వర్ణదానంప్రదియ్యతాం
తస్యాంచస్మృతయస్సర్వా శ్చక్రజ్వాలేషుసంస్థితాః॥ ౨౫౫

పూజనీయాఃప్రయత్నేన గంధపుష్పనివేదనైః
తతోఽవ్యాశాగ్రదేశేషు సంస్థితాస్సర్వదేవతాః॥ ౨౫౬

త్రయస్త్రింశత్కోటిసంఖ్యాః పూజయేత్ప్రయతశ్శుచిః
చక్రస్యనేమ్యాంతిష్ఠంతః దిగీశాఋషయస్సదా॥ ౨౫౭

తాన్పూజయేత్ప్రయత్నేన హ్యాష్టదిక్షుసుసంయుతః
తత్రతత్రచదానాని యథావిభవసారతః॥ ౨౫౮

దత్వాచక్రస్యనాభ్యాంతు పూర్వభాగేప్రవేశయేత్
తత్రస్థంనారదమృషిం హరిభక్తిపరాయణం॥ ౭౫౯

స్తుత్వాప్రణమ్యసంపూజ్య ధూపదీపనివేదనైః
చక్రస్యనాభ్యాంయామ్యేచ పద్మయోనించతుర్ముఖం॥ ౭౬౦

స్మృత్వాప్రణమ్యవిధినా హ్యర్చయేత్ప్రయతోనరః
సర్వోపచారైస్సంపూజ్య స్తుత్వాస్తుతిభిరుత్తమైః॥ ౭౬౧

అత్రిస్థానేపశ్చిమేతు తమభ్యర్చ్యమునీశ్వరం
ఉత్తరేచక్రనాభ్యాంతు శివంకాశీపతింవిభుం॥ ౭౬౨

ప్రణమ్యగంధపుష్పాద్యైః పూజయేత్పరమేశ్వరం
పునఃప్రాగ్భాగమాగత్య తుంగభద్రాంప్రపూజ్యచ॥ ౭౬౩

దానంకృత్వాతత్రతత్ర యథాశక్త్యనురూపతః
చక్రాయక్షేత్రరూపాయ పూజాంకృత్వాప్రణమ్యచ॥ ౭౬౪

అనుజ్ఞాంతేనసంప్రాప్య చక్రమధ్యంప్రవేశయేత్
ఏతేషుసర్వస్థానేషు సంస్థితాః దేవతోత్తమాః॥ ౭౬౫

విలిఖ్యతంపులేచాపి కృత్వాప్రమృణయన్నరః
తత్రస్థానేషుతాన్సర్వా నర్చయేద్విధిపూర్వకం॥ ౭౬౬

తస్మిన్దృష్ట్వాసదానందం విమానంపరమంశుభం
విమానస్యనమస్కృత్య తస్యాంతఃప్రవిశేద్బుధః॥ ౭౬౭

తస్మిన్మాణిక్యమధ్యేతు పీఠేమణిమయోజ్వలే
పద్మేబాలార్కసంకాశే దేవదేవంజగత్పతిం॥ ౭౬౮

భావనారాయణంశ్రీశం శంఖచక్రగదాధరం
దివ్యపీతాంబరధరం దివ్యభూషణభూషితం॥ ౭౬౯

సహస్రార్కప్రతీకాశం కోటిమన్మథసుందరం
ఆనందవిహాగేశాది నిత్యముక్తైస్సమన్వితం॥ ౨౨౦

విష్వక్సేనాదిభిశ్చైవ నందాద్యైఃపరిసేవితం
సంపశ్యప్రీతిహృష్టాంగః ప్రణమేద్భువిదండవత్ ౨౨౧

తతస్సంపూజ్యదేవేశ ముపచారశతైస్సదా
స్వర్ణంసమర్పయే త్తస్య యథాశక్త్యనురూపతః॥ ౨౨౨

భూషణానిచవస్త్రాణి గంధాంశ్చకుసుమానిచ
సమర్పయిత్వాదేవస్య పవిత్రాన్నంసమర్పయేత్॥ ౨౨౩

ఆత్మాత్మీయ్యాంసమస్తంచ నివేద్యజగతాంపతేః
తస్యసేవాపరోభూత్వా సదాధ్యానపరోభవేత్॥ ౨౨౪

ఏవంయఃకురుతేయాత్రాం సాక్షిణఃపరమాత్మనః
కర్మబంధాద్విముక్తస్తు సాక్షాన్నారాయణోభవేత్॥ ౨౨౫

యాత్రావైభవమేతచ్చ యశ్శృణోతినరోత్తమః
యాత్రాఫలంచసంప్రాప్య సర్వభోగాన్సమశ్నుతే॥ ౨౨౬

ఇతి శ్రీబ్రహ్మవైవర్తపురాణే ఉమామహేశ్వర
సంవాదే గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే ఏకోనషష్ఠి
తమోధ్యాయః.

శ్రీరామాయనమః

పార్వత్యువాచ॥

కానిదానానిశస్తాని తస్మిన్ గోష్ఠీవనేశుభే
వదస్వమమదేవేశ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే॥ ౭౭౭

శివః॥ దానాన్యహంప్రవక్ష్యామి శృణుత్వంసుసమాధినా
దానానాంశ్రవణాదేవ సర్వదానఫలంలభేత్॥ ౭౭౮

అన్నదానఫలంచైవ దీపదానఫలంపురా
శ్రుతంఖలుత్వయాదేవి వైశాఖోత్సవవైభవం॥ ౭౭౯

కాంచనంయేప్రదాస్యంతి హరేరద్భుతకర్మణః
తేయాంతిపరమంస్థానం త్రిసప్తపితృభిస్సహ॥ ౭౮౦

కౌశేయంతాంతవంచాపి వాసోదత్వాశ్రియఃపతేః
ఆయురుత్తమమాసాద్య విష్ణులోకేమహీయ్యతే॥ ౭౮౧

భూషణానిచపుష్పాణి సహస్రతులసీదళం
యోదద్యాత్సాక్షిదేవస్య హరిసారూప్యవాన్భవేత్॥ ౭౮౨

కాశ్మీరాగరుకర్పూర కస్తూర్యాదినిమానవాః
ధూపంచయేప్రదాస్యంతి మోదంతేవిష్ణుమందిరే॥ ౭౮౩

వ్యజనంచామరంచైవ ఛత్రంచశశిసన్నిభం
యోదద్యాద్భావదేవస్య పారమాత్మ్యవనేశుభే॥ ౭౮౪

ససర్వకామాన్ సంప్రాప్య పుత్రపౌత్రైశ్చసంయుతః
దేహాంతేమోక్షమాప్నోతి సర్వైశ్చపితృభిస్సహ॥ ౭౮౫

యోదద్యాద్దేవదేవస్య కపిలాం గాంచమానవః
విముక్తస్సర్వపాపేభ్యో హరేస్సామీప్యగోభవేత్॥ ౭౮౬

భూమిందత్వా యథాశక్త్యా బలీవర్దాంశ్చ యోనరః
స్వానుభూతింసమాసాధ్య సోమృతత్వంసమశ్నుతే॥ ౭౮౭

హరేస్సర్వోపచారార్థం యోవైగ్రామంప్రయచ్ఛతి
విష్వక్సేనపదంప్రాప్య నిత్యభూతింసమశ్నుతే॥ ౭౮౮

యఃకుర్యాద్రథనిర్మాణం శిబికాంచజగత్పతేః
అశ్వోత్తమంగజందత్వా వైనతేయపదంవ్రజేత్॥ ౭౮౯

నృత్యగీతాదికంవాద్యం యఃకారయతిమానవః
మహాపాతకకోటిభ్యో ముచ్యతేనాత్రసంశయః॥ ౭౯౦

శయ్యాధ్వజపతాకాంశ్చ ఘంటాందత్వాశ్రియఃపతేః
దివ్యజ్ఞానంసమాసాద్య సయాతిపరమాంగతిం ౭౯౧

క్రీడాహర్మ్యంకారయిత్వా పుష్పోద్యానవనానిచ
సర్వభోగాన్సమాసాద్య రమతేహరిసన్నిధౌ॥ ౭౯౨

తాంబూలపేటికాంధూప దీపపాత్రంపతద్గ్రహం
తాంబూలంచహరేర్దత్వా సర్వపాపైర్విముచ్యతే॥ ౭౯౩

తత్రస్థానాంబ్రాహ్మణానాం మద్భక్తానాంవిశేషతః
యత్కించిద్దీయతేవస్తు తత్కోటిగుణముచ్యతే॥ ౭౯౪

ధేనుదానంప్రశస్తంస్యాత్ కన్యాదానంవిశేష్యతే
సాలగ్రామశిలాదానాత్ విష్ణుత్వంప్రాప్యతేనరః॥ ౭౯౫

విద్యాదానంచభూదానం సర్వంగోష్ఠీవనేశుభే
తత్రస్థవిప్రవర్యాయ దత్వాబ్రహ్మమయోభవేత్॥ ౭౯౬

తస్మిన్మధ్యేపారమాత్మ్యే మహాదానానిషోడశ
కృత్వాబ్రహ్మమయోభూత్వా లింగదేహాద్విముచ్యతే॥ ౭౯౭

తస్మిన్ గోష్ఠీవనే పుణ్యే కాంక్షంతే పిత్రుదేవతాః
భద్రాయాశ్చ హరేర్మధ్యే కదాచిత్పార్వణం విధిం ౯౮

పుత్రః కరోతి చేచ్ఛ్రాద్ధం సర్వాశ్చపిత్రుదేవతాః
హరేః పార్శ్వచరాభూత్వా మోదంతే తస్య సన్నిధౌ॥ ౯౯

పురాకశ్చిద్విప్రబంధుర్దత్తనామానృశంసకః
బ్రహ్మహాగురుహాగోఘ్నః శిశుఘ్నో గురుతల్పగః॥ ౧౦౦

పాతకాని హ్యసంఖ్యాని కోటిశశ్చోపపాతకాన్
కృతవాన్ దుష్టసంసర్గాత్ చౌర్యహింసాపరాయణః॥ ౧౦౧

ఏవం కాలే బహుగతే యమదూతామహాబలాః
గృహిత్వా తం యమపురేషు కుంభీపాకే క్షిపంతి చ॥ ౧౦౨

తస్యపుత్రో ద్విజవరో మహాభాగవతోత్తమః
పారమాత్మ్యం సమాగమ్య తుంగభద్రాతటే శుభే॥ ౧౦౩

సాంవత్సరికం విధివత్పితుర్దుష్కృతకర్మణః
కదాచిత్కృతవాన్ దేవి హరిధ్యానపరాయణః॥ ౧౦౪

తత్క్షేత్రే శ్రాద్ధకరణ విశేషాత్తత్పితా తదా
యమదూతాన్వినిర్ధూయ విష్ణులోకం ప్రపద్యతే॥ ౧౦౫

తుంగభద్రాతటే దేవి ప్రభావం శ్రాద్ధకర్మణః
కల్పకోటిశతేనాపి వక్తుం మమ న శక్యతే॥ ౧౦౬

సేవాఫలం ప్రవక్ష్యామి శ్రుణు పర్వతపుత్రికే
సాక్షి దేవస్య తత్క్షేత్రే యన్మోక్షమితి వర్ణ్యతే॥ ౧౦౭

సేవైవ మోక్షమిత్యాహుర్జ్ఞానినో బ్రహ్మవాదినః
సేవాయాశ్చ సమో నాస్తి శ్రీశస్య జగతాం పతేః॥ ౧౦౮

సమ్మార్జనేతస్యగృహే భావనారాయణస్యచ
యావద్రజాంస్యుత్పంతి తావత్సంఖ్యైర్హరింవ్రజేత్ ॥ ౮౦౯

జలసంప్రోక్షణాత్తస్మిన్నుద్ధితా భువిరేణవః
యావద్భూమావిలియ్యంతే తావద్విశ్రీపతింవ్రజేత్ ॥ ౮౧౦

గోమయేనచసంలిప్య రంగవల్లీకరోతియః
సాక్షీనారాయణగృహే సోమృతత్వంసమశ్నుతే॥ ౮౧౧

అభిషేకజలందత్వా తులసీమాలికాంతథా
అన్నస్యపచనంకృత్వా కృత్వాశ్రీచందనంతదా॥ ౮౧౨

పూజాకాలోపచారంచ హ్యార్చనంచశ్రియఃపతే
ధారణంచాతపత్రస్య చామరగ్రహణంతథా॥ ౮౧౩

ధ్వజస్యగ్రహణంకృత్వా కరదీపికధారణం
శిబికావాహనంచాపి ధృత్వాతాంబూలపేటికాం॥ ౮౧౪

కర్మబంధాద్విముక్తస్తు ప్రాప్నుతేపరమంపదం
ముముక్షుర్వార్థకామోవా యః కుర్యాద్విష్ణుసేవనం॥ ౮౧౫

విముక్తస్సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకంసగచ్ఛతి
కామాద్గోప్యోయథావిష్ణుం ప్రాప్నువంతిసుఖేనచ॥ ౮౧౬

తథాయథార్థినోదేవి ప్రయయుస్సులభేనతు
క్షేత్రాణాముత్తమంక్షేత్రం పారమాత్మ్యమనుత్తమం॥ ౮౧౭

తత్క్షేత్రస్యసమంనాస్తి పంచాశత్కోటిభూతలే
తత్క్షేత్రప్రభావంచ స్మరత్వంసర్వదాహృది॥ ౮౧౮

నామరూపంచక్షేత్రస్య స్మరణాత్పరమశ్నుతే
గోక్షేత్రవసస్యమాహాత్మ్యం శ్లోకంచార్ధంచభక్తితః॥ ౮౧౯

పాదంవాప్యర్ధపాదంవా శ్రుణుయాద్యః పఠేత్సదా
సపర్వబంధనిర్ముక్తో ప్రాప్నుయాద్విష్ణుమందిరం ౮౨౦

సత్యమేవమయాచోక్త మస్మిన్నర్ధేనసంశయః
క్షేత్రస్యపారమాత్మ్యస్య మాహాత్మ్యందేవితత్వతః॥ ౮౨౧

వేదాగ్రణీశ్చఋుగ్వేద స్తచ్ఛిరశ్చాపివర్ణ్యతే
సమాగచ్ఛత్పారమాత్మ్యం సర్వబంధవిమోచనం॥ ౮౨౨

పఠతరంగగత్రైశ్చత్రి హ్యామృతంతేనశాశ్వితం
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యం వక్తారంయస్తుపూజయేత్ ॥౮౨౩

శ్రీధర స్తస్యసుప్రీతో శాశ్వతంస్వపదందదా
గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్య వక్తారంయోవమన్యతే॥ ౮౨౪

శ్రోత్రత్వఫలమప్రాప్య బధిరత్వంసమాప్యతి
గోష్ఠీవనస్యమహాత్మ్య యశ్శంకాంకురుతేనరః॥ ౮౨౫

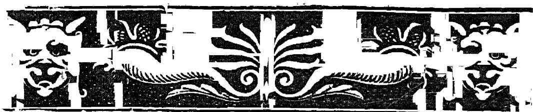
బ్రహ్మహత్యాకృతంపాపం సద్యఏవసమాప్నుయాత్
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యం యస్యవేశ్మనితిష్ఠతి॥ ౮౨౬

భుక్త్వాభోగానసేకాంశ్చ దేహాంతేహరిమాప్నుయాత్
గోష్ఠీవనస్యమాహాత్మ్యం లిఖిత్వాకోశముత్తమం॥ ౮౨౭

దద్యాద్బ్రాహ్మణవర్యాయ సవిష్ణుమధిగచ్ఛతి
పారమాత్మ్యస్యమాహాత్మ్యంస్మరన్శృణ్వన్పఠన్లిఖః ॥౮౨౮

సర్వపాపాన్విధూయాశు హ్యవతంసోధిగచ్ఛతి॥ ౮౨౯

ఇతి శ్రీగోష్ఠీవనమాహాత్మ్యే బ్రహ్మవైవర్తపురాణే
ఉమామహేశ్వరసంవాదే షష్ఠితమోధ్యాయః॥
శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.



శ్రీ గురుభ్యో నమః.

శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవో విజయతేతరాం.

గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీశేషాద్రి కుదీచిఁబద్మజ సరస్తీరంబునందుంగ భ
ద్రాశైవాలిని చెంత స్వర్ణపురిఁ బద్మాభూమినీలాయుతుం
డై శాంతాకృతితోడనిల్చి నిజభక్తానంద సంధాయియై
శ్రీశుండెప్పుడుఁ బ్రోచు నిస్తులకృపాదృష్టి ప్రసారంబులన్. ౧

మ. ధనహీనుల్ధనవంతు లజ్ఞులును విద్వాంసుల్మఱెవ్వారలేన్
దనప్రాణేశుని భక్తులైనఁ దనకున్సంభావ్యులేయంచుఁ బి
ల్వని పేరంటమొనర్చి వారలకుఁ గళ్యాణంబులన్గూర్చు శ్రీ
వనజాతాలయ ప్రోచుసంతతము నిర్వ్యాజానుకంపామతిన్. ౨

మ. అనయంబున్దన తండ్రిచెంగటనె విద్యల్నేర్చి యన్నింటిలో
మొనగాడై తనసాటివేలుపులలో మోదంబుసంధిల్లఁ దం
డ్రిని సేవింకనటుండమంచని జగన్నిర్మాణముఁజేయు జీ
వనజాతాశ్రయుఁడిచ్చుఁ గాతవిమల ప్రజ్ఞాయురారోగ్యముల్. 3

మ. కరమున్బైనిమ్మటి సృష్టికార్యమున స్రుక్కకంజూచి యవ్వేళలన్
సరిగామాపనియంచు వీణియపయిన్వాయించుచుం దంత్రులన్

సరసీజాసను సంతసంపఱచు భాషాయోష యే వేళలన్
సరిగామాపని సాయమిచ్చుచు విశేషప్రజ్ఞగల్గించుతన్. ౪

మ. అపుడేనీకయినేను జచ్చిచెడిచేయంగల్గువిజ్ఞప్తి నాఁ
దపముంజేసి ఘటించుకొంటినిను నీదాక్షిణ్యమేమందు నీ
త్రిపథన్నెత్తిన నుంచికొంటివను గౌరిన్మ్రొక్కి గంగాంబు ధౌ
తపదజ్జేయు మహేశ్వరుండిడుత సత్సామ్రాజ్యసౌభాగ్యముల్. ౫

చ. వసనము కుంభిచర్మమునివాసమునన్ బెదవల్లకాడు చూ
పసమముకుత్తుకన్విసముహారము పామిటులెక్కలేని పె
న్దోసవులు గల్గినన్మగఁడె తొయ్యలిదయ్యమటంచు నేర్పుచున్
బసవనిరౌతుమేన సగబాల్గొనుపార్వతి ప్రోచునిచ్చలున్. ౬

చ. తనదుకపోలయుగ్మమును దల్లియుఁదండ్రియునొక్కమాఱె ము
ద్దునుగొననెంచి పెన్మరుపుతోఁ దమమోములడాయఁజేయఁ జ
య్యనఁతనమోమువాంచి తనయమ్మకునయ్యకునప్రయత్న చుం
బనము ఘటింపఁజేయు గణపయ్య దొలంచుత విఘ్నసంతతుల్. ౭

శా. వారాంరాశినిదాఁటి రావణపురి న్వాలాగ్నిచేఁగాల్చి సీ
తారామున్గని ముద్దుటుంగరము నాథాత్రీజకర్పించి చూ
డారత్నమ్మును స్వామికిచ్చి యుపకంఠంబందుసాష్టాంగ మిం
పారంజేసి కృతార్థుడైన హనుమంతయ్య న్మదిన్గొల్చెదన్. ౮

క. శ్రీసహితుని షట్ఛాస్త్రని
వాసుని నధశాపురాన్వయాబ్ధివిధున్
ధీసురగురు సమునస్మ
ద్భాసురగురుఁదలఁతు శ్రీనివాసాచార్యున్. ౯

గీ. లక్ష్యభావమ్ముచేనాది లాక్షణిక వ
తంససత్కవి వర్యపదమ్ముల న్ని
రమ్మునుంచి యలక్ష్యభావమ్ముచేఁ బ
దమ్ములుం చెదఁగుకవిశిరమ్ములందు. ౧

వ. ఇట్లు శిష్టాచారానుసరణంబున విశిష్టేష్టదేవతా నమస్కారణంబును గురుపూజ్య పాదసంస్మరణంబును, సుకవిబహూకరణంబును, కుకవి నిరాకరణంబునొనర్చి. ౧౧

క. శ్రీలక్ష్మ్యాలింగితునకు
ఫాలాక్షముఖామరేడ్యపదునకుఁదులసీ
మాలాలంకృత గళునకు
లీలావిభావవహృత నిలింపరిపునకున్. ౧౨

క. పద్మాపద్మజనుత పద
పద్మునకున్నిమ్న గాధిపతిసద్మునకున్
పద్మారి తుల్యముఖునకుఁ
బత్మాప్తసహస్రకోటి భాపూర్ణునకున్. ౧౩

క. శ్రీపారమాత్మ్యవాసున
కాపద్బాంధవున కజునకాశ్రితజన దు
స్తాపాపహునకు హయముఖ
రూపాభిన్నునకు భావరూపయుతునకున్. ౧౪

వ. సమర్పణంబుగా నాయొనర్పంబూనినగోష్ఠీవన మాహాత్మ్యంబను పుణ్యతమప్రబంధమ్మునకుఁ గథాక్రమం బెట్టిదనిన. ౧౫

క. శ్రీక్షీరవార్ధి మందిర
సాక్షీశ్వర భావదేవసజ్జనసుమనో
వృక్షాది సకరశీత క
రాక్షాక్షీ రాబ్ధిజాసమాశ్రితవక్షా. ౧౬

గీ. అవధరింపుము దేవ మహానుభావ
పుణ్యతమమైన నైమిషారణ్యమందు
శౌనకాది మహామునుల్సలుపు సత్ర
యాగమునుజూడ సూతాఖ్యుఁ డేగుదెంచె. ౧౭

క. వచ్చిన సూతున్గనుఁగొని
చెచ్చెరఁబూజించి మౌనిశేఖరులంతన్
హెచ్చిన యనురాగము మది
నచ్చుపడఁగ నిట్లు బల్కి రాతనితోడన్. ౧౮

సీ. వినినారమింతకు వీనులవిందుగ శ్రీరంగధాముని క్షేత్ర మహిమ
శ్రీవేంకటాచలక్షేత్రమాహాత్మ్యంబు తుంగభద్రానదీ తుంగమహిమ
శ్రీనివాసుని సుప్రసిద్ధ మహత్త్వంబుఁ దదితర క్షేత్రచిత్రప్రభావ
మమలకథాఖ్యాత యతిపూతయో సూత మాకుమీరు వచింప
మాదుభవము.

తే. తెల్లఁబొందెఁ గృతార్థత యిచటికిపుడు
తాముచ్చేయుటం జేసి తవిలె మనము
లింక గోష్ఠీవన మహత్త్వమెల్ల వినఁగ
దానివచియింపరే తపోధనశశాంక. ౧౯

క. అనిశౌనకాది మునివరు
లనుటయు సూతుండు ప్రవిమలాఖ్యాతుం డి
ట్లనిచెప్పఁదొడఁగె మధుర
స్వనభరితాలాప విశదసంభ్రమసరణిన్. ౨౦

చ. మునివరులార యారజితభూధర శృంగమునందుఁ బూర్వమం
దనఘుఁ బురప్రదాహినిటలాక్షుని లోకహితప్రమోదయా
జననిభవాని మీరడుగు సత్కథనే వివరింపఁగోరగా
ఘనుఁ డపుడానతిచ్చెఁ దనకాంతకుఁ జారుతరోక్తివైఖరిన్. ౨౧

గీ. గోప్యములలోన మిక్కిలిగోప్యమెద్ది
పరమమెయ్యది పాపసంహారణమెద్ది
యట్టిగోష్ఠీవన మహత్త్వమయ్యలార
వినుఁడుమీరెల్ల రేకాగ్రతనువచింతు. ౨౨

శా. దేవాధీశ త్రిలోకనాథ శివయెంతే ప్రేమవాక్రుచ్చితీ
వావిశ్వేశ్వర మేశు క్షేత్రకథ లాహ్లాదంబుగా నింత ము
న్నే వింటిన్ హరివాస మున్వరమ మున్నిత్యంబు నౌనట్టి గో
ష్ఠీవన్యుత్తమ సత్కథా శ్రవణమాసింతు న్ననో నాయకా. ౧౩

గీ. తుంగభద్రాఫలంబు నాతోడఁ దామ
చెప్పు వేళను దత్తీరసీమ గోష్ఠి
వనము గలదంచుఁ జెప్పరే ప్రజల మోక్ష
సిద్ధికై సెలవిడుఁడు తత్క్షేత్రమహిమ. ౧౪

క. అని పార్వతి యడుగంగా
వెనఁగొను హర్షమునఁ బలికెఁ బ్రియుఁడు నరోజా
నన యెల్ల గోప్యముల క
న్నను గోప్యతరంబు పావనంబుఁ బరంబున్. ౧౫

ఉ. మానిని గోష్ఠినాఁ బరఁగు మాధవుక్షేత్రము తత్ప్రభావమా
హా, నుడువంగఁ బూర్ణముగ నబ్దశతంబును జాలదందుచే
నేను వచింతుఁ గ్లుప్తముగ నీవు వినం దలపోసితేని నెం
దేని స్థలప్రభావములోకింతయు విన్న నుబుణ్యమేకదా. ౧౬

సీ. ప్రాగంబునిధికిని బశ్చిమదిశయందు
నాలుగు క్రోసుల దూరమందుఁ దుంగ
భద్రానదీతట భాగంబునందున
యోజనద్వయ సీమనొప్పమీఱి
చెలఁగు గోష్ఠీవన క్షేత్రంబు ప్రత్యక్ష
మై హరి లక్ష్మితో నందు నిలుచు
నారాయణాభిఖ్య; నలినసంభవ ముఖ్య
దేవత ల్మునులు సందీప్తమతులు

గీ. నిలిచియందున సేవింత్రు జలజనయను
దన్నదీతీర యోజనద్వయ విశాల

సీమ నారాయణమయమై చెలఁగుచుండు
చెలియ వింటివె తత్క్షేత్రసీమమహిమ. ౨౭

గీ. రమణి! యందుండిన చరాచరంబులెల్ల
శంఖచక్రగదాసంజ్ఞఁ జక్కఁ దాల్చి
ప్రతిభ నారాయణస్వరూపంబుఁ బొంది
బ్రతుకుచుండును నయనపర్వంబుగొలిపి. ౨౮

గీ. అధముఁడైనను బహుపాపియైనఁగాని
మరణమా యోజనద్వయ మధ్యమందు
బొందునెవ్వాఁడు సామీప్య ముక్తిఁ బొందు
వాఁడు తప్పదు తప్పదీపలుకునమ్ము. ౨౯

క. ఏనరుఁడా క్షేత్రంబును
గానంగానోచుకొనునొ కర్మఫలముగా
నానరుఁడు పునర్జన్మముఁ
బూనండతిపతితుఁడేని భూలోకమునన్. 30

క. ఉదయమునలేచి యెవ్వఁడు
మదిస్మరియించెడునో గోష్ఠిమహిమనువాఁడో
మది రాత్రి యమునిఁజూడఁడు
విదితంబుగఁ బిదప బ్రహ్మవిదుఁడగుఁజుమ్మీ. 3౧

గీ. హీనజాతుఁడైన నేఁబోదుగోష్ఠీవ
నంబుఁజూడనని మనంబునందు
నొక్కసారిమనుజుఁ డూహింపఁగాఁజూచి
యతి వివర్ణవదనుఁడగును యముఁడు. 3౨

గీ. తుంగభద్రలోనఁ దోయంబులాడుట
విష్ణుదృష్టిఫలము వేడ్కఁగనుట
గోష్ఠివనమునందుఁ గొన్నాళ్లునిలుచుట
తరుణి! విష్ణుసన్నిధాన మొసగు. 33

గీ. అవని నాక్షేత్రమునకుఁ దోడైనదొండు
లేదు లేదు భవాని, యాలించినమ్ము
మదియె వైకుంఠమనఁజెల్లు మదినిసంశ
యంబుఁబొందకు నామాటకడ్డులేదు. 3౪

చ. అవని వెలుంగు క్షేత్రముల నన్నిఁటి దర్శనమున్ బొనర్చి మా
నవవరుఁడెంత పుణ్యమును నాతిరో, పొందునొ యంతపుణ్య వై
భవమునుఁబొందు నీహరినివాసము గోష్ఠివనంబుఁజేరి చ
క్షువులకు విందొనర్చిన యకుంఠిత వైష్ణవ భక్తుఁడిమ్మహిన్. 3౫

క. అన్నిటిక్షేత్రంబులలో
నున్న హరింగాంచిమనుజుఁ డొందునొ యంతల్
పున్నెములనునంతలె య
భ్యున్నతిఁబొందెడును నిందుమూర్తిని గనుచోన్. 3౬

గీ. సర్వతీర్థంబులందున స్నానమాడి
మనుజుఁడెట్టిఫలంబును గనునొయట్టి
ఫలము నేపొందెడును దుంగభద్రలోన
మజ్జనంబాడు నరుఁడు సమగ్రమతిని. 3౭

గీ. పరమమాక్షేత్రమహిమంబు వాగతీత
మజముఖసురాళికిని మనుజాళికెడఁద
స్మరణ సేయంగనైన నశక్యమగును
పద్మపత్ర విశాలవిభాసినేత్ర. 3౮

క. ఏమని చెప్పుదునీతో
నోముఖజితచంద్రబింబ, యుత్తమమా గో
ష్ఠీమహిమదర్శనంబున
నే ముక్తిఘటిల్లు జనులకిమ్మహిలోనన్. 3౯

గీ. నేనుజెప్పెదముందుగా నీకు గౌరి
మోక్షకారణసాధనమునకు గోష్ఠి

వనమునకుఁ దుల్యమెందును గనముమనము
సత్యమిది సత్యమిది పునస్సత్యమిదియె ౪

సీ. అనవిని పార్వతి యామీఁదశివునిని
ప్రాణేశ, సర్వలోకావనుండ
భవ్యమానేత ప్రభావంబునీరీతి
నెవరిచేద త్తమై యెసఁగెఁబూర్వ
మెందుచేనింత యహీనకీర్తినిఁబొందె
నెట్లుసంభవమయ్యె నిట్టిమహిమ
గోష్ఠీవనాఖ్య చేకూరెనెట్టులదీని
కెన్ని నామంబులు చెన్నుమీఱు

గీ. నేలనివసించుఁ బ్రియతోట నిందిరామ
నోహరుండందు నాకు ననూనకరుణ
నానతీయరె యిపుడు సమగ్రముగను
నంచుఁ గలకంఠకంఠియై యడిగె శివుని. ౪౧

సీ. సృష్ట్యాదియందున శ్రీహరినాభి ప్ర
దేశభాగంబున దివ్యమైన
బంగారుకమలంబు ప్రభవించెనందున
బ్రభవించె బ్రహ్మ విభాసమానుఁ
డగుచునామీఁదఁ బద్మాసనసీనుఁడై
యేదికర్తవ్యంబొ యిందునాక
టంచు జింతాపరీతాత్ముఁడై యుండంగ
హరి యదృశ్యునిగతి నజునితోడ

గీ. గర్మభూమీఁదపంబు వేగంబునలుపు
మంచుఁబలికెను దాని నాలించియజుఁడు
నీటిపైఁదేలుచున్నట్టి నేలఁజొచ్చె
సత్తపఃకర్మసిద్ధిని సంగ్రహింప. ౪౨

గీ. నా మనఃఫలకంబున స్వామియొచట
ప్రతిఫలించునో యచటఁ దపంబొనర్తుఁ
ననుచు నాపద్మసంభవుఁ డవనియెల్ల
సంచరింపంగఁ దొడఁగె విశాలమతిని. ౪౩

గీ. ఇట్లు చరియింపుచుండఁగ నింకిపోయె
భూమియందున్న నీర మబ్బురముగాఁగ
నుఱియునచ్చోటఁదోఁచె నచ్చెరువుగాఁగ
సాగరంబులు తత్పద్మసంభవునకు. ౪౪

గీ. పూర్వవార్ధికిఁ బశ్చిమంబునను క్రోశ
షట్కపరిమిత దూరమౌస్థలమునొందుఁ
జేరువేళకు బ్రహ్మహృత్సీమవెలిఁగె
దివ్యతేజంబు రవికోటిదీప్తిసమము. ౪౫

సీ. బహుకోటిసూర్యాగ్ని పార్వణచంద్రులవలె
దివ్యవర్చస్సుగలుగువాఁడు
సర్వత్రస్వప్రకాశము వెల్గ నెల్లెడభాస
మానుండయి పరఁగువాఁడు
నానందుఁడచ్యుతుఁ డాఢ్యుఁడై తత్క్షేత్రమధ్యంబు
నందునమలయువాఁడు
సరసిజాక్షుఁడు శంఖచక్రగదాధారి శ్రీవత్స
మురముపైఁ జెలఁగువాఁడు.

గీ. వాయతచతుర్భుజుండు శ్రీహరియుదార
పద్మసంభవగోష్ఠీ సుభాషితైక
హర్షవారిధినోలాడ నభిలషించి
యజమనఃపీఠిఁ బ్రత్యక్షమయ్యెనంత. ౪౬

చ. జలజజుఁడిట్లు హృన్నయనసాధనతన్ హరినవ్యయున్న స
జ్జలజదళాక్షుఁగాంచి ముదినంతసమొందుచు క్షేత్రపాలకుం

దలచి నమస్కరించి భవతారకముత్తమ మద్వితీయమిా
స్థలము చరాచరాత్మక రసావలయంబుననంచు నెంచుచున్. ౪౭

చ. అరయఁగ క్షేత్రదర్శన మహత్త్వముచేతనె ముక్తినిచ్చు నీ
శ్వరుఁడు సమస్తపాపములఁ జక్కనడంచుచు ధ్యానయోగముం
నరులకుఁ గూర్చునందువలనన్ హరిరూపముదాల్చి భక్తుల
క్షరమగుమోక్షముం బ్రతియుగంబునఁ బొందుదురింతనిక్కమే

గీ. అఘవినాశన చణతధర్మార్థకామ
దాననైపుణిముక్తిసంధానగరిమ
మమలమైవెల్గు గోష్ఠీవనమునఁగల్గు
నుత్తమాంకంబులంచు నేనూహగొనెద. ౪౯

క, స్పష్టముగనిట్లు మానస
దృష్టిన్నిర్ధారణంబు తేజరిలంగా
నష్టాక్షరీమనూక్తిని
ప్రష్టతపంబును బొనర్చెసమధిక భక్తిన్. ౫౦

గీ. శంఖచక్రగదాధరు సరసిజాక్షు
హరిని మనమందునిల్పి యష్టాక్షరీ మ
నువుజపించుచు నూర్వేలనూర్లసార్లు
జపమొనర్చెను సరసిజసంభవుండు. ౫౧

సీ. భగవంతుఁడను మనోభవకోటిసుందరుండతి
దీప్యమానుండు నబ్జశంఖ
చక్రగదాన్వితచారు చతుర్భుజుండ మల
పీతాంబరుం డచ్యుతుండు
వనమాలికోల్లసద్వక్షస్స్థలుండును శ్రీవత్స
చిహ్నుండు శ్రీధరుండు
నవ్యకిరీటకుండల ధారిచందన చర్చితాంగుఁడు
విభూషణ విరాజి.

గీ. హారనూపురకటి సూత్రధారి బ్రహ్మ
సూత్రధారియుఁ బరమపవిత్రమూర్తి
వైనతేయునధిష్ఠించి పరమగోష్ఠి
వనమునందున సస్మితవదనుఁడగుచు గీ౧

సీ. స్వర్ణభూషణరాజి సమలంకృతానర్ఘ్య
చామరానిలములు సందడింప
శ్రీభూమినీలా కుశేశయనేత్రలు
నిత్యముక్తులతోడ నియతిఁగొలువ
అందమౌభక్తితో నందసునందాదు
లోకపంకజోహారు లొసఁగుచుండఁ
గొమరొప్పగుముదాక్ష కుముదాదికాసంఖ్య
భక్తోత్తములు వెంట బలసికొలువఁ

తే. బరముఁడు సనాతనుఁడు పరబ్రహ్మమూర్తి
విశ్వపతి విశ్వహేతువు విశ్వమయుఁడు
పద్మసంభవునకుఁ బురోభాగమందుఁ
గనులవిందుదలిర్ప సాక్షాత్కరించె. గీ౩

ఉ. కాంచియటుల్ రమేశునవ కంజదళాక్షుని దేవదేవురో
మాంచితగాత్రుఁడై ప్రణమితాంగుఁడునై భువిదండమట్లు రె
ట్టించి నమస్కరించుచు ఘటించిప్రదక్షిణముల్ మఱిమఱి
గాంచనగర్భుఁడిట్లు స్తవనంబొనరించె లలాటహస్తుఁడై. గీ౪

సీ. పరమేశుఁడు ననన్తపరమశక్తియుఁ బరబ్రహ్మయు
నగు నీకువందనంబు
జానతముండును సచ్చిదానందమయుండునౌ
నీకునాదండమయ్య
వాచ్యుండు మఱియు నవాచ్యుండు నిర్విశేషుఁడు
శేషుఁడగు నీకు శుద్ధవినతి

వ్యద్రూపియు నరూపినగుణుండు నిర్గుణుండగు
నీకునాదు సాష్టాంగమయ్యె.

గీ. శశ్వదానందమయుఁడును సత్స్వరూపుఁ
డమలచిన్మయుఁడ తులసహస్రమూర్ధ
బాహుయుక్తుఁడు దశశతపానయుతుఁడు
విశ్వచక్షుండవగునీకు వేయునతులు. ౫౪

సీ. విశ్వరూపుండును విశ్వాధిపతి యచ్యుతుండును
నిర్వికారుండునా ర్త
నాథుండు లక్ష్మీసనాథుండు సద్భక్తకామ్య
ప్రదాయి లోకప్రభుండు
లోకరక్షణసుశీలుఁడు శేషపర్యంకశాయి
యువనమాలి సర్వశక్తి
వాత్సల్యగుణుఁడును వాసుదేవుండును శ్రీభూమి
నీలాప్రసేవితుండు.

గీ. శంఖచక్రగదాపద్మ సహితుఁడతుల
దుష్టసంహారి యాశ్రితశిష్టపారి
జాతమును దివ్యభూషణ సంస్కృతాంగుఁ
డై వెలింగెడునీకు జోహారులంఘ్రి. ౫౬

గీ. సులభుఁడు నుగమ్యుఁడును దివ్యశోభనుండు
స్రగ్వరాంబరధారియుఁ జందనైక
లిప్తదేహుండు రుచిరసందీప్తతనుఁడు
ఘనుఁడునౌనీకు నానమస్కారమిదియె. ౫౭

క. శరణాగతుఁడను బుత్రుఁడఁ
బరులను సేవింపఁ బాహిపాహివరజ క
త్వరణుఁడనీ వేగతియని
సరసిజసంభవుఁడు స్తవమునలుపుచు నిట్లుల్. ౫౮

గీ. శ్రీధరుని సన్నిధానంబుచేరి మౌన
ముద్రఁదాల్చెను నంత నామురహరుండు
వత్సలతఁబూని తనపాణిపల్లవముల
మేనునిమిరెను దత్పద్మయోనికపుడు. ౫౯

గీ. అభ్రగర్జలఁబోలు వాక్యముల వత్స
పద్మసంభవ నీతపోభారమునకుఁ
బరమ సన్తోష మొందితిఁ బదవినీయఁ
దలఁచితినటంచుఁ బలికె మాధవుఁడు పిదప. ౬౦

గీ. అబ్జజుఁడ; నీకొసంగెద నాధిపత్య
మింక బ్రహ్మాండమునకెల్ల నిచ్చవచ్చి
నట్లుసృజియింపు పుత్రుని నవలజనుల
మఱియు సచరాచరంబు నేర్పరియనంగ. ౬౧

క. నీయందు నాదు తేజము
నోయజ, యుంచెదనుగొంతయొనరుతునీకున్
సాయంబును వేదములు మ
దాయతనిశ్వాసమారుతావళిఁ బుట్టెన్. ౬౨

క. వేదంబుల నొసఁగెదనా
మోదంబునవానిఁగొనుము బుద్ధిప్రతిభన్
వేదోక్తం బెటులటువలెఁ
గాదనక చరింపవయ్య కమలప్రభవా. ౬౩

గీ. దేవదేవ, హరీ, జగద్దివ్యరక్ష
నేనుదలఁదాల్చి భవదాజ్ఞనీవుపల్కు
పలుకుల శిలాక్షరంబుగ సలుపువాఁడ
ననుచు నాబ్రహ్మయట్టుల మనవిచేసె. ౬౪

చ. హరి, భవదాజ్ఞభూమివలయంబుఁ జరింపమదీయబుద్ధియే
యిరవుననైన శుద్ధినినొకింతయుఁ బొందమికిన్ జలించియా

పరమవనంబుఁ జేరఁగనె పావనతన్విలసిల్లఁ జూచినే
నరుసమునొందినాఁడఁ జతురాగమకారక, భక్తతారకా. ౬౫

ఉ. కాంచితి నీస్వరూపమును గన్నులవిందుగ నిందునందుచే
నెంచితిక్షేత్రకారణ తదీయమహత్త్వముల న్వినంగ నే
నంచిత సత్కృపామతిని నాద్యులు తాముపచింతు రేని మ
న్నించి యనుగ్రహింపరె గణింపరెనాదగుకోర్కి మాధవా. ౬౬

వ. అనుచు నలువచూలియనుడు వెన్నుండిట్లనియె. ౬౭

క. శ్రీశారదవారిజ రజ
నీశాంబుజతారహార హిమభూధర సం
కాశాచ్ఛశరీరాక మ
లేశాహయవదన భారతీశాదినుతా ౬౮

క. తనయావిను మీక్షేత్రపు
ఘనతన్వచియింతు దీనిగణ యుగమునం
జొనుపుకొను మనుజులందఱి
కనవరతమునాదుచెంత నావాసమగుఁ ౬౯

సీ. ఘనభూతపంచకమ్ము నొనర్చియీకర్మభువిఁ
బుణ్యతమమైన భూమియందుఁ
గాపురంబుండి నన్ననుగొన్న మాత్రానన్నెల్ల
వారికి ముక్తినిత్తునంచు
సంకల్పమొందు నాకంకురించెను దొల్లియట్టి
పుణ్యక్షేత్రమైననేల
యిదియె లచ్చికినాకు నింపయ్యెఁగాన నీచోటికా
పైతినే నాటఁగోలె.

గీ. అందుచేనిట సచ్చిదానందమయుఁడు
దివ్యతేజోమయుఁడు సర్వదేవమయుఁడు

నగుపరబ్రహ్మ నీచిత్తమందుఁదోఁచె
నింకనీక్షేత్ర భావిమహిమ వచింతు. ౨౦

క. వినుమిది పరమాత్మమయం
బనఘాయటుగానఁ బారమాత్మ్యంబనుచున్
మనగోష్ఠిచేత గోష్ఠీ
వనమనుచున్ రెండుపేళ్లఁ బరఁగుచునుండున్. ౨౧

క. చిరకాలముగానే త
ద్వరపుణ్యక్షేత్రమధ్యభాగమ్మునఁగా
పురముందుందిరముగ ని
వ్వరిముంటినిఁబోలు సూక్ష్మభారూపముతోన్. ౨౨

ఉ. వారిజగర్భ నన్దనన పారగుణోత్తరుఁడత్రిజాహ్నవీ
తీరమునందు నిశ్చలమతిందపము న్పొనరించునింకనా
ధీరుఁడొనర్చునట్టి వినుతిన్వినియాతని కేను నన్నుఁగ
న్నారఁగఁజూపకున్న జగమందువినింద్యుఁడనౌదుఁగావునన్. 23

క. నేమముగా స్వాయంభువ
నామకమన్వంతరంబు నన్గృతయుగ మం
దే మొదటినాఁటి ప్రొద్దున
నే మునికిన్దర్శనంబు నిచ్చెదఁగాశిన్. ౨౪

చ. అదిమొదలార్వురా మనువులంతము నొందినదాఁక యాపురిన్
ముదముననుండి యేడవమనుప్రభుకాలమునందు నిర్వదె
న్మిదవకృతంబునందుఁ బయనించెదనే నొకభక్తుఁడైన భూ
త్రిదశుని సాక్షివాదమొనరింపఁగ నిచ్చటికబ్జసంభవా. ౨౫

గీ. ఆదినంబాదినాకు బ్రహ్మాండనాశ
మాదనుకచెల్లు సాక్షినారాయణాఖ్య
ఘనతనీక్షేత్ర మస్మదాకారమగుట
నాంధ్రదేశంబటంచుఁ బ్రఖ్యాతిఁగాంచు. ౨౬

సీ. మద్వాహువునను జన్మమునొందునీ తుంగభద్ర
నీళాలనులోపల మునింగి
యబ్ధి కేగుచునుండు నది మొదల్కొ సరోవరము
లోపల మున్గువారు ముక్తిఁ
జేరుచుందురు దీనితీరమందు వసించునన్నుఁ
గాంచుచుభక్తి సమ్ముత్తైన
పాపాత్ములును ముక్తభావమొందుదురే తదీయ
స్మృతిస్పర్శ నేక్షణముల.

గీ. సమరులక్షునైన నబ్బనియస్మదీక్ష
ణంబు నీతుంగభద్రఁ దానంబుమఱియు
క్షేత్రసంస్పర్శనంబను నీత్రయంబు
గల్గుపాపులకును ముక్తిగల్గునిజము. ౭౭

క. క్రిమికీటకాది జీవులుఁ
గుమతులుఁ బాతకులు హీనకులజులు నేత
ద్విమలక్షేత్ర పవనగం
ధముసోఁకిన మాత్రముక్త తన్గాంతురిలన్. ౭౮

ఉ. ఇట్టులనన్నుఁగాంచు నరులెల్లరకుందగు ముక్తిబిచ్చుమున్
బెట్టుచు వారువీరనెడు భేదమొకింతయులేక యిచ్చటన్
గట్టిగనుండు నీబ్రతుకుకాలము సెల్లినదాఁకయంతనా
పట్టునకేగి యచ్చట నివాసమొనర్చెద నబ్జసంభవా. ౭౯

చ. అనిహరి కన్నుచాటయిననంతటఁ బంకజసంభవుండు న
మ్మనమతి విస్మయాంబునిధి మగ్నముకాన్ సరసీతటంబునన్
గనెనొక హోమవేదినటఁగా త్రిల సన్మణిపీఠమందుఁబైఁ
బ్రణవసుకర్ణికోల్లసిత బాలదివాకర తుల్యపద్మమున్. ౮౦

గీ. ఆసరోజప్రణవ కర్ణికాన్తరమున
రవిసవర్ణంబుఁ దమసఃపరంబు స్వప్ర

భాప్రకాశంబు మఱియు నీవారశూక
సూక్ష్మరూపంబు బ్రహ్మంబుఁ జూచెనజుఁడు. ౮౧

క. పూజించియతని పదసీ
రేజములకు మ్రొక్కులిడివిరించుఁడు మోద
భ్రాజిష్ణుఁడై పొగడుచునా
తేజము గూర్చుండెఁ గొలనితీరమునందున్. ౮౨

ఉ. ఇందునమూఁడుకోట్లపయి నేబదిలక్షలు తీర్థసంతతుల్
పొందుగ సప్తసాగరములుంజెలువొందుచునుండుదీవిలో
నందిగి తానమాడెడుజనమ్ములు ముక్తినిఁగాంతురింకఁ బి
ల్వందగు నీసరోవరము బ్రహ్మసరోవరమంచు నిద్ధరన్. ౮౩

క. దీనింగాంచిన ముక్తియు
దీనింగయినంట విష్ణుదేవుగృహమిటన్
స్నానంబున సారూప్యము
పానమ్మునఁగల్గునైక్య పదవినరులకున్. ౮౪

క. అనియిట్టులీ సరోవర
మునకీవరముల నొసంగి ముదితాత్ముండై
వననిధితనయేశుని యా
జ్ఞనుగొనిచనె బమ్మతనదు సదనంబునకున్. ౮౫

గీ. దేవదేవవిరూపాక్ష దీనరక్ష
శ్రీరమాధవుఁడట్లు గోష్ఠీవనమున
సాక్షివాదమ్ము నెవరిపక్షమునఁ జలిపె
నేమికతముననో తెల్ప వేమహాత్మ. ౮౬

క. అనవుడు హరుఁడిట్లనుఁ దన
వనితకు "నీసంశయంబు వాపెదవినుము
వనజోదరునాద్య దినం
బున స్వాయంభువునివేళ మొదటికృతమునన్. ౮౭

క. తొలిపాదమ్మునఁ గాశీ
నలువకొమరుఁడైన యత్రినామకముని ని
శ్చలశుద్ధమనస్కుండై
నిలిచెం దపమాచరించు నిష్ఠదలిర్పన్. ౧౮

సీ. మండు వేసవిలోన నుండుఁ బంచాగ్నిమధ్యమునఁ
ప్రావృట్కాలమందు బయల
శిశిరకాలమునందు శీతనీరములోన నుండి
యాహారమ్ము నుజ్జగించి
వాతాశనుండౌచు వసుధపైనొక కాలనిలిచి
నిశ్చలకాష్ఠతులితుఁడౌచు
శంఖచక్రగదాబ్జ శార్ఙ్గభాసురపాణి
యారమేశుని చిత్తమందునిల్పి

గీ. అనిలరోధమ్మొనర్చి యష్టాక్షరాఖ్య
మంత్ర జాపకుఁడౌచు సమాధిలోన
నత్రిముని నిల్చియష్టసహస్ర వత్స
రమ్ములతిఘోరమైన తపమ్మొనర్చె. ౧౯

ఉ. అమ్మునికుంజరుండు తపమట్లొనరించుచు నుండవాని శీ
ర్షమ్మున నుండి భీకరతరమ్మగు ధూమము లేచి సర్వలో
కమ్ములునిండ ఘోరభయకంపితులై సురలు న్మునీంద్రులున్
బమ్మను "నీవుమాకు శరణమ్మవుకమ్ము" ని వేడిరంతటన్. ౨౦

గీ. బ్రహ్మదేవుఁడు తనప్రభావమ్ముచేత
వారిభయకారణ మెఱింగి వనజనాభుఁ
దక్క యన్యులుగాపాడ దక్షులెవరు
గలరటంచును వారలఁగలయఁజూచి. ౨౧

ఉ. ఆవనజాతసంభవుఁడు నాసురమానులతోడఁగూడి గో
ష్ఠీవనవాసియౌ హరినిఁజేరి "పరాత్పర, దీనరక్ష, భ

క్తానవబద్ధదీక్షు, కరుణాంబునిధీ, శరణం" చు భక్తి స
ద్భావముతోడ సన్నుతులభంగురవృత్తినొనర్చి యిట్లనున్. ౯౨

మ. కరుణాబ్ధీమును నీవుచెప్పితివె "యీయాత్మయందుస్వాయంభువా
న్తరమందాకృతితోడ నిల్పెదనుబుత్రా" యంచునాతోడనా
తరుణంబిప్పుడువచ్చె నత్రిముని చిత్తస్థైర్యమొప్పారనీ
కరుణన్గోరి పొనర్చుచుండెఁ దపముగ్రంబాగతిన్గాశిలోన్. ౯౩

ఉ. ఆమహనీయు మస్తకమునం దుదయించిన ధూమసన్తతుల్
వ్యామకథా మమాదిగ సమస్తజగమ్ములఁ జుట్టెనింక నీ
వాముని రాజ చంద్రమున కత్రిమహర్షికిఁ దోచితావకో
ద్దామకృపాసుధన్మునినిఁ దన్పనిచో జగమెల్లమ్రగ్గెడున్. ౯౪

క. కావుననీ భూతలమున
కీ విపుడరుదెంచి తాపసేశ్వరునత్రిన్
గావుమువరము లొసంగుచుఁ
బావనగుణధామ భక్తభయహరనామా. ౯౫

క. వనజాక్షావినుమార్వురు
మనువులు గడతేఱువఱకు మానితముగఁగా
శినినిల్చి మగుడనీవీ
వనమునకేతెంతు సాక్షివాదమొనర్పన్. ౯౬

గీ. తల్లివెంబడినెటుల వత్సమ్ముసాగు
నటులనే భక్తవర్గమ్మునను గమింతు
ననుచుఁ బ్రతినను బట్టితి వందుచేతఁ
దలఁచితివి భక్తసాక్షి వాదమ్మొనర్ప. ౯౭

క. అనుచున్నవ నజోదరుఁడంతి
వినయముగ దురంగనిట్లు విన్నపమొనరిం

చినవిని శ్రీహరిసురలకుఁ
దనరూపముఁ జూపువాంఛతద్దయుఁగల్గన్. ౯౮

క. శ్రీభూతభావనుండ పు
డేభూస్థలికరుగుదెంచి యెంతయుఁ బ్రీతిన్
శోభిల్లుచుఁదోఁచెను దన
స్వాభావికరూపమునను బ్రహ్మాదులకున్. ౯౯

సీ. కోటిసూర్య ప్రభాధాటితోడననన్తమన్మ
థాధికరూపమహిమతోడ
నాతాపితస్వర్ణ పీతాంబరముతోడ దివ్య
భూషణరాజిదీప్తితోడ
గమలావిభాసివక్షఃకవాటముతోడ భాసురమ్మగు
కౌస్తుభమ్ముతోడ
దివ్యచందన లిప్తదేహసంపదతోడ రాజి
తచ్ఛత్రభారమ్ముతోడ.

గీ. జయజయధ్వని పుష్పవర్షములతోడ
బ్రహ్మముఖసర్వసురముని ప్రతతితోడఁ
జెలఁగిదుందుభి నాదములెల్లెఁగుచుండఁ
గదలెహరి కాశికిని విహంగమ్ము నెక్కి. ౧౦౦

ఉ. శ్రీనిలయుండు కాశిఁగయి సేసినమాధి నివిష్టసంతత
ధ్యానని మీలితాత్ముఁడగు నత్రిఁగనుంగొని మ్రోలనిల్వ నా
మౌనియు నాత్మహృజ్జలజమధ్యమునన్మనుగాంచు రూపమున్
గానక విస్మితుండగుచుఁగన్నుగవన్విరియించి ముందరన్ ౧౦౧

సీ. భాస్వత్సహస్రప్రభావి రాజితుఁగోటి కందర్ప
సుందరాకారు నతుల
దివ్యరత్నకిరీట దీప్యమానశిరస్కు మకర
కుండల భాసమానకర్ణు

శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీసమంచితవక్షు
వైజయన్తీస్రగ్వి భాసికంఠు
దివ్యపీతాంబరోద్దీపితాధః కాయుమణి
నూపురవిరాజ మానపాదు

గీ. శంఖచక్రగదాబ్జ సంసక్తహస్తు
ననఘుననుపము లక్ష్మీశునాదిదేవు
సచ్చిదానందమయు భక్తసమితివంద్యుఁ
బత్రివాహనుగాంచెనా యత్రివరుని ౧౦౨

క. హరినిఁగనుంగొనుచు నిరం
తరగళదానంద బాష్పనయనుండుమునీ
శ్వరుఁడుపులకాంకితుండై
ధరపైసాష్టాంగనతి విధానమొనర్చెన్ ౧౦౩

క. వ్యక్తావ్యక్తా తీతా
భక్తజనహృదబ్జసక్త పదజలజాతా
నక్తంచరాసు హరణా
సూక్తిప్రతిపాద్యవార్ధి జోర్వీరమణా ౧౦౪

స్రగ్విణి. పంకజాతేక్షణా భక్తసంరక్షణా
శంకరా దిస్తుతాసర్వహృత్సంస్థితా
అంకహీనోడు నాథాతిరమ్యాననా
వేంకటాద్రీశ్వరా విశ్వరక్షాపరా ౧౦౫

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య
పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజ
మాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ
కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం
బ్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౬

ద్వితీయాశ్వాసము.

కం. శ్రీరామాధవ, శతసుమ
నారాచసమాన, సాక్షినారాయణ రూ
పా, రాజితనుగుణా కూ
పారా, హయవదన దుగ్ధవారాశిశయా ౧

గీ. అవధరింపు మన స్తరమద్రిజాత
కేలుఁదమ్ములు మొగిడించి కృత్తివాసు
పదములకుమ్రొక్కి భక్తిసంపత్తిగదుర
నాథునడిగెను వినయవినమ్రయాచు ౨

గీ. అద్రిశయ, శ్రీరమేశుపాదాబ్జములకు
నతులసాష్టాంగ నమనంబు నాచరించి
స్తుతియేమియొనర్చె నాచిత్రకథను
జెప్పుమన శివుఁడంతటఁ జెప్పెనిటుల ౩

కం. ముదితావిను విస్మయస
మ్మదముల మైమఱచి యత్రిమఱిమఱి భగవ
త్పదముల కెఱఁగుచునతిగ
ద్గదవాచారచననిట్లు గణుతించెహరిన్. ౪

దండకము. జయజయ, సరోజాతగర్భేశ శక్రాదిదేవేశ, విశ్వజ్ఞ వి
శ్వేశ్వరా, విశ్వభావా, నిరాకార, విశ్వాకృతే, విశ్వతోలోచ
నా, విశ్వవక్త్రా, విభో, విశ్వరూపా, సహస్రాక్ష, విశ్వాన్తరా
త్మన్, సహస్రోత్తమాంగా, సుసూక్ష్మాణురూపాదణీయ స్స్వ
రూపా, మహానన్తరూపాన్మహీయ స్స్వరూపా, సహస్రాంఘ్రి
హస్తా, సదాచేతనాచేతనాన్తర్గ సద్బింబరూపా, ప్రభో, భక్త
సంత్రాణ శీలా, మహాదివ్య సౌందర్యమూర్తే, జగత్సృష్టి ర

క్షాస్త్ర సందాయకా, భావదేవా, రమానాథ, నీలాతుమానా
థ, యజ్ఞేశ్వరా, యజ్ఞరూపా, మహాయజ్ఞరక్షా, సదాయజ్ఞభ
క్షా, సమస్తాగమామ్నాత నిర్దోషనిస్సంఖ్య కళ్యాణదివ్యగుణా
కార, సత్తత్వరూపా, విముక్తిప్రదా, సర్వభక్తానుసారిన్, మ
హాపాతకధ్వంసకారిన్, మహాయోగిహృత్పంకజాన్తర్విహారిన్,
హరే, పాహి శ్రీభావనారాయణా, సచ్చిదానందమూర్తే నమ
స్తే నమస్తే నమస్తే నమః॥ ౫

శా. ఆరీతిన్వినుతించి యంజలిఁదలన్హత్తించి హర్షోదక
శ్రీరాజన్నయనాబ్జుఁడౌచు మునితూష్ణీంభావముం జెందఁగా
శ్రీరామాపతి కాంచి నూతనతటిద్రేఖాంచ దంభోదగం
భీరధ్వాన మెలర్పనిట్టులనియెన్ స్మేరాననాంభోజుఁడై ౬

క. నీవొనరించిన తపమున
నేవిపులముదంబుఁగంటి నింతటితోవ
త్సా వేడికొనుము వరముల
నీవడిగినవెల్ల నిత్తు నిక్కంబనుచున్. ౭

ఉ. శ్రీపతిపల్కులన్విని ఋషిప్రవరుండను దేవదేవ యీ
రూపున, నీభవత్సమ సురూపుబు ముక్తులుగొల్వలక్ష్మితో
నీవురినిల్చి, నిన్నుఁగననేగెడువారికి ముక్తినిమ్ములో
కోపకృతిక్షమంబగుచు నొప్పెడు నీవరమేను వేడెదన్. ౮

ఉ ఈయవతారరూపము మదీయ మనశ్శుభభావయోగజం
బై యెసరేగుటన్నిను సమస్తజగమ్ములవారు భావనా
రాయణయంచుఁ బిల్చుచు నిరంతరము న్గనులారఁగాంచుచున్
హాయిగ నీపదాంబుజములందుచునుందురు గాత మాధవా. ౯

ఉ॥ ఇంకొకమాటఁజిత్తమున నింపుగఁజొన్పుము భావదేవ యీ
వంకకువచ్చువారలకు భర్గునిలోకమయంచువిందునే

నింకనటుండఁగూడ దెవరేనియు నీపదసేవఁ జేసినన్
శంకవొలంగినీచరణసన్నిధినొందుచు నుండ్రుగావుతన్ ॥ ౧౦

క॥ ఏమనుజులేని నీముఖ
తామరసముఁగాంచి పంచతంజెందెదరో
యామనుజులెల్ల తావక
ధామంబుననుండ్రు శాశ్వతప్రమదముతోన్ ౧౧

చ॥ అనవుడు శ్రీసుఁడిట్టులనుసంతయునట్లగు భావివృత్తము
న్వినుము యుగానుసారముగ నేనిటనిల్చి మునీంద్ర, యార్వురా
మనువులుదీరుదాఁక నిలమానవకోటికి ముక్తినిత్తు నా
వెనుకను గోష్ఠికావనికి వెళ్ళుదుభక్తుని వెంటసాక్షిగాన్ ౧౨

సీ॥ భావనారాయణుండిటు బల్కి స్వర్ణ
దివ్యమాణిక్య లసదకృత్రిమవిమాన
మందునిల్చిన నంతబ్రహ్మాదిదేవ
తానిసత్తము లావిష్ణు మహిమగనుచు ౧౩

క॥ గంగాతీరమునజగ
న్మంగళనవరత్నదివ్య మంటపమునమా
తంగాభయదునిఁ గనులా
రంగాంచుచునంతటన్ని రంతరభక్తిన్ ౧౪

ఉ॥ అమ్మణిమంటపాంతరవిహారిని దివ్యసుమమ్ములన్సుగం
ధమ్ముల ధూపదీప సముదాయములన్రుచిరామృతాతిహా
ద్యమ్మగుపంచభక్ష్య పరమాన్నములందగు షోడశోపచా
రమ్ములఁబూజసల్పి యనురాగమెలర్పఁగ నిండ్లకేగుడున్ ౧౫

మ॥ విమలజ్ఞాన సముద్రుఁడత్రియుఁ దపోవిర్యార్జితప్రోల్లస
త్సుమగంధాద్యఖిలోపచారముల నెంతోప్రీతితోడంద్రివి
క్రమునర్చావిధిఁ గొల్చుచుండ మనుషట్కంబంతముం జెందిన
క్తమమన్వంతర మేగుదెంచె నబలా వైవస్వతాఖ్యాతమై ౧౬

భాప్రకాశంబు మఱియు నీవారశూక
సూక్ష్మరూపంబు బ్రహ్మంబుఁ జూచెనజుఁడు. ౫౧

క. పూజించియతని పదసీ
రేజములకు మ్రొక్కి లిడివిరించుఁడు మోద
భ్రాజితుఁడై పొగడుచునా
తేజము గూర్చుండెఁ గొలనితీరమునందున్. ౫౨

ఉ. ఇందునమూఁడుకోట్లపయినేబదిలక్షలు తీర్థసంతతుల్
పొందుగ సప్తసాగరములుంజెలువొందుచునుండుదీనిలో
నందిగి తానమాడెడుజనమ్ములు ముక్తినిఁగాంతురింకఁ బి
ల్వందగు నీసరోవరము బ్రహ్మసరోవరమంచు నిద్ధరన్. ౫౩

క. దీనింగాంచిన ముక్తియు
దీనింగయినంట విష్ణుదేవుగృహమిటన్
స్నానంబున సారూప్యము
పానమ్మునఁగల్గు నైక్య పదవినరులకున్. ౫౪

క. అనియిట్టులీ సరోవర
మునకీవరముల నొసంగి ముదితాత్ముండై
వననిధితనయేశుని యా
జ్ఞనుగొనిచనె బమ్మతనదు సదనంబునకున్. ౫౫

గీ. దేవదేవవిరూపాక్ష దీనరక్ష
శ్రీరమాధవుఁడట్లు గోష్ఠీవనమున
సాక్షివాదమ్ము నెవరిపక్షమునఁ జలిపె
నేమికతమునన్ తెల్పవేమహాత్మ. ౫౬

క. అనవుడు హరుఁడిట్లనుఁ దన
వనితకు «నీసంశయంబు వాపెదవినుము
వనజోదరునాద్య దినం
బున స్వాయంభువుని వేళ మొదటికృతమునన్. ౫౭

క. తొలిపాదమ్మునఁ గాలిఁ
నలువకొమరుఁడైన యత్రినామకముని ని
శ్చలశుద్ధమనస్కుండై
నిలిచెం దపమాచరించు నిష్ఠదలిర్పన్. ౮౮

సీ. మంచు వేసవిలోననుండుఁ బంచాగ్ని మధ్యమునఁ
బ్రావృట్కాలమందు బయల
శిశిరకాలమునందు శీతనీరములోననుండి
యాహారమ్ము నుజ్జగించి
వాతాశనుండౌచు వసుధపైనొక కాలనిలిచి
నిశ్చలకాష్ఠతు లితుఁడౌచు
శంఖచక్రగదాబ్జ శార్ఙ్గభాసురపాణి
యారమేశుని చిత్తమందునిల్పి

ఆ. అనిలరోధమ్మొనర్చి యష్టాక్షరాఖ్య
మంత్ర జాపకుఁడౌచుసమాధిలోన
నత్రిముని నిల్చియష్టసహస్ర వత్స
రమ్ములతిఘోరమైన తపమ్మొనర్చె. ౮౯

ఉ. అమ్మునికుంజరుండు తపమట్లొనరించుచు నుండవాని శీ
ర్షమ్ముననుండి భీకరతరమ్మగు ధూమము లేచి సర్వలో
కమ్ములునిండ ఘోరభయకంపితులై సురలు న్మునీంద్రులుం
బమ్మను "నీవుమాకు శరణమ్మవుకమ్మ" ని వేడిరంతటన్. ౯౦

ఆ. బ్రహ్మదేవుఁడు తనప్రభావమ్ముచేత
వారిభయకారణ మెఱింగి వనజనాభుఁ
దక్క యన్యులుగాపాడ దక్షులెవరు
గలరటంచును వారలఁగలయఁజూచి. ౯౧

ఉ. ఆవనజాతసంభవుఁడు నాసురమానులతోడఁగూడి గో
ష్ఠీవనవాసియౌ హరినిఁ జేరి "పరాత్పర, దీనరక్ష, భ

క్షాంతసబద్ధదీక్ష, కరుణాంబునిధీ, శరణం" చుభక్తి స
ద్భావముతోడ సన్నుతులభంగురవృత్తినొనర్చి యిట్లనున్. ౨

మ. కరుణాబ్ధీమును నీవుచెప్పితివె "యీయాత్మయందుస్వాయంభువా
న్తరమందాకృతితోడ నిల్చెదనుపుత్రా" యంచునాతోడనా
తరుణంబిప్పుడువచ్చె నత్రిముని చిత్తస్థైర్యమొప్పారనీ
కరుణన్గోరి ఘోనర్చుచుండెఁ దపముగ్రంబాగతిన్గాశిలోన్. ౩

ఉ. ఆమహనీయు మస్తకమునం దుదయించిన ధూమసన్తతుల్
వామకథా మమాదిగ సమస్తజగమ్ములఁ జుట్టెనింక నీ
వాముని రాజ చంద్రమున కత్రిమహర్షికిఁ దోచితావకో
ద్దామకృపాసుధన్మనినిఁ దన్పనిచో జగమెల్లప్రమగ్గెడున్. ౪

క. కావునసీ భూతలమున
కీ విపుడరుదెంచి తాపసేశ్వరునత్రిన్
గావుమువరము లొసంగుచుఁ
బావనగుణధామ భక్తభయహరనామా. ౫

క. వనజాక్షావిను మూర్వ్వరు
మనువులు గడతేఱువఱకు మానితముగఁగా
శినినిల్చి మగుడసీవీ
వనమునకేతెంతు సాక్షివాద మొనర్పన్. ౬

గీ. తల్లివెంబడియెటుల వత్సమ్ముసాగు
నటులనే భక్తవర్గమ్మునను గమింతు
ననుచుఁ బ్రతిననుబట్టితి వందుచేతఁ
దలఁచితివి భక్తసాక్షి వాదమ్మొనర్ప. ౭

క. అనుచున్న జోదరుడంతి
వినయముగదుర్గంగనిట్లు విన్నపమొనరిం

చినవిని శ్రీహరిసురలకుఁ
దనరూపముఁ జూపువాంఛ తద్దయుఁగల్గన్. ౯౮

క. శ్రీభూతభావనుండ వు
డ్డీభూస్థలికరుగుదెంచి యెంతయుఁ బ్రీతిన్
శోభిల్లుచుఁ దోఁచెను దన
స్వాభావికరూపమునను బ్రహ్మాదులకున్. ౯౯

సీ. కోటిసూర్య ప్రభాధాటితోడ ననన్తమన్మ
థాధికరూపమహిమతోడ
నాతాపితస్వర్ణ పీతాంబరముతోడ దివ్య
భూషణరాజిదీప్తితోడ
కమలావిభాసివక్షఃకవాటముతోడ భాసురమ్మగు
కౌస్తుభమ్ముతోడ
దివ్యచందన లిప్తదేహసంపదతోడ రాజి
తచ్ఛత్రభారమ్ముతోడ.

తే. జయజయధ్వని పుష్పవర్షములతోడ
బ్రహ్మముఖసర్వసురముని ప్రతతితోడఁ
జెలఁగిదుందుభి నాదము ల్చెలఁగుచుండఁ
గదలెహరి కాశికిని విహంగమ్ము నెక్కి. ౧౦౦

ఉ. శ్రీనిలయుండు కాశిఁగయి నేసిసమాధి నివిష్టసంతత
ధ్యానని మీలితాక్షుఁడగు నత్రిఁగనుంగొని మ్రోలనిల్వనా
మౌనియునాత్మహృజ్జలజమధ్యమునన్మనుగాంచు రూపమున్
గానక విస్మితుండగుచుఁగన్నుఁ గవన్విరియించి ముందరన్ ౧౦౧

సీ. భాస్వత్సహస్రప్రభావి రాజితుఁగోటి కందర్ప
సుందరాకారు నతుల
దివ్యరత్నకిరీట దీప్యమానశిరస్కు మకర
కుండల భాసమానకర్ణు

శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీసమంచితవక్షు
వైజయన్తీస్రగ్వి భాసికంఠు
దివ్యపీతాంబరోద్దీపితాధః కాయుమణి
నూపురవిరాజ మానపాదు

గీ. శంఖచక్రగదాబ్జ సంస క్తహస్తు
ననఘుననుపము లక్ష్మీశునాదిదేవు
సచ్చిదానందమయు భక్తసమితివంద్యుఁ
బక్షివాహనుగాంచెనా యత్రిమౌని ౧౦౨

క. హరినిఁగనుంగొనుచు నిరం
తరగళదానంద బాష్పనయనుండుమునీ
శ్వరుఁడుపులకాంకితుండై
ధరపైసాష్టాంగనతి విధానమొనర్చెన్ ౧౦౩

క. వ్యక్తావ్యక్తా తీతా
భక్తజనహృదబ్జస క్త పదజలజాతా
న క్తంచరాసు హరణా
సూ క్తిప్రతి పాద్యవార్ధి జోర్వీరమణా ౧౦౪

స్రగ్విణి. పంకజాతేక్షణా భక్తసంరక్షణా
శంకరా దిస్తుతాసర్వహృత్సంస్థితా
అంకహీనోడు నాథాతిరమ్యాననా
వేంకటాద్రీశ్వరా విశ్వరక్షాపరా ౧౦౫

గద్య. ఇదిశ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్రన్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజ మాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం బ్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౬

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీరామాధవ, శతసుమ
నారాచసమాన, సాక్షినారాయణరూ
పా, రాజితనుగుణాకూ
పారా, హయవదన దుగ్ధవారాశిశయా ౧

తే. అవధరింపు మనన్తరమద్రిజాత
కేలుఁదమ్ములు మొగిడించి కృత్తివాసు
పదములకు మ్రొక్కి భక్తిసంపత్తిగదుర
నాథునడిగెను వినయవినమ్రయౌచు

గీ. అద్రిజయు, శ్రీరమేశుపాదాబ్జములకు
నటుల సాష్టాంగ నమనంబు నాచరించి
శ్రుతియేమియొనర్పె నాచిత్రకథను
జెప్పుమన శివుఁడంతటఁ జెప్పెనిటుల

క. ముదితా విను విస్మయన
మ్మదముల మైమఱచి యత్రిమఱిమఱి భగవ
త్పదముల కెఱఁగుచునతిగ
ద్గదవాచారచననిట్లు గణుతించెహరిన్. ౪

దండకము. జయజయ, సరోజాతగర్భేశ శక్రాదిదేవేశ, విశ్వజ్ఞ వి
శ్వేశ్వరా, విశ్వభావా, నిరాకార, విశ్వాకృతే, విశ్వతోలోచ
నా, విశ్వవక్త్రా, విభో, విశ్వరూపా, సహస్రాక్ష, విశ్వాన్తరా
త్మన్, సహస్రోత్తమాంగా, సుసూక్ష్మాణురూపాదణీయ స్స్వ
రూపా, మహానన్తరూపాన్మహీయస్స్వరూపా, సహస్రాంఘ్రి
హస్తా, సదాచేతనాచేతనాన్తర్గ సద్బింబరూపా, ప్రభో, భక్త
సంత్రాణశీలా, మహాదివ్యసౌందర్యమూర్తే, జగత్సృష్టి ర

క్షాన్త సంధాయకా, భావదేవా, రమానాథ, నీలాక్షమానా
థ, యజ్ఞేశ్వరా, యజ్ఞరూపా, మహాయజ్ఞరక్షా, సదాయజ్ఞభ
క్షా, సమస్తాగమామ్నాత నిర్దోషనిస్సంఖ్య కళ్యాణదివ్యగుణా
కార, సత్తత్వరూపా, విముక్తిప్రదా, సర్వభక్తానుసారిన్, మ
హాపాతకధ్వంసకారిన్, మహాయోగిహృత్పంకజాన్తర్విహారిన్,
హరే, పాహిశ్రీభావనారాయణా, సచ్చిదానందమూర్తే నమ
స్తే నమస్తే నమస్తే నమః॥ ౫

శా. ఆరీతిన్నినుతించి యంజలిఁదలన్ఘటించి హర్షోదక
శ్రీ రాజన్నయనాబ్జుఁడౌచు మునితూష్ణీంభావముంజెందఁగా
శ్రీరామాపతి కాంచి నూతనతటిద్దేఖాంచ దంభోదగం
భీరధ్వాన మెలర్పనిట్టులనియెన్ స్మేరాననాంభోజుఁడై ౬

క. నీవొనరించిన తపమున
నేవిపులముదంబుఁగంటి నింతటితో వ
త్సా వేడికొనుము వరముల
నీవడిగినవెల్ల నిత్తు నిక్కం బనుచున్. ౭

ఉ. శ్రీపతిపల్కులన్విని ఋషిప్రవరుండను దేవదేవ యీ
రూపున, నీభవత్సమ సురూపులు ముక్తులుగొల్వలక్ష్మితో
నీవురినిల్చి, నిన్నుగననేగెడువారికి ముక్తినిమ్ములో
కోపకృతిక్షమంబగుచు నొప్పెడు నీవరమేను వేడెదన్. ౮

ఉ ఈయవతారరూపము మదీయ మనశ్శుభభావయోగజం
బై యొనరేగుటన్నినను సమస్తజగమ్ములవారు భావనా
రాయణయంచుఁ బిల్చుచు నిరంతరము న్ననులారఁగాంచుచున్
హాయిగ నీపదాంబుజములందుచునుందురు గాత మాధవా. ౯

ఉ॥ ఇంకొకమాటఁజిత్తమున నింపుగఁజొన్పుము భావదేవ యీ
థంకకువచ్చువారలకు భర్గునిలోకమయంచువిందునే

నింకనటుండఁగూడ దేవ రేనియు నీపద సేవఁ జేసిన౯
శంకదొలంగి నీచరణసన్నిధి నొందుచు నుంద్రుగా వృత౯ ॥ ౧౦

క॥ ఏమనుజు లేని నీముఖ
తామరసముఁ గాంచి పంచతం జెందెదరో
యామనుజు లెల్ల తావక
ధామంబున నుంద్రు శాశ్వత ప్రమదముతో౯ ౧౧

చ॥ అనవుడు శ్రీశుఁ డిట్టులనునంతయునట్ల సుభావివృత్తము
న్వినుము యుగానుసారముగ నేనిటనిల్చి మునీంద్ర, యార్యరా
మనుపులు దీరు దాఁక నిలమానవకోటికి ముక్తి నిత్తు నా
వెనుకను గోష్ఠి కావనికి వెళ్ళుదు భక్తుని వెంటసాక్షిగా౯ ౧౨

సీ॥ భావనారాయణుండిటు బల్కి స్వర్ణ
దివ్యమాణిక్య లసదకృత్రిమవిమాన
మందు నిల్చిన నంత బ్రహ్మాది దేవ
మానిసత్తము లావిష్ణు మహిమ గనుచు ౧౩

క॥ గంగాతీరమునజగ
న్మంగళనవరత్నదివ్య మంటపమునమా
తంగాభయదుని గనులా
రం గాంచుచు నంతటన్ని రంతరభక్తి౯ ౧౪

ఉ॥ అమ్మణిమంటపాంతరవిహారిని దివ్యసుమమ్ములన్సుగం
ధమ్ముల ధూపదీప సముదాయముల న్రుచిరామృతాతిహృ
ద్యమ్మగు పంచభక్ష్య పరమాన్నములందగు షోడశోపచా
రమ్ములఁ బూజసల్పి యనురాగ మెలర్పఁగ నిండ్లకేగుదు౯ ౧౫

మ॥ విమలజ్ఞాన సముద్రుఁడత్రియుఁ దపోవీర్యార్జిత ప్రోల్లస
త్సుమగంధాద్యఖిలోపచారముల నెంతో ప్రీతితో డంద్రివి
క్రమునర్చావిధిఁ గొల్చుచుండ మనుషట్కంబంత ముం జెందిన
ప్తమమన్వంతర మేగుదెంచె నబలా వైవస్వతాఖ్యాతమై ౧౬

క॥ ఆవైవస్వతమునన
ష్టావింశకృతంబునన్బ్రశస్తాంధ్రోర్వీన్
దేవీ, స్వర్ణపురముశో
భావహమై వెలయుచుండె నాపురిలోనన్ ౧౭

చ॥ ఘనుఁడొకఁడబ్జగర్భకులకంధిసుధాకిరణుండు కేశవుం
డనుబుధపుంగవుండు గలఁడాతనికొక్కఁడు మేనయల్లుఁడుం
డెనుసుగుణాకరుండధిక నిర్మలచిత్తుఁడు శాన్తిదాన్తిభూ
షణుఁడతిధార్మికుండఖిల శాస్త్రవిచక్షణుఁడాత్మవేత్తయున్ ౧౮

క॥ గోవిందుఁడందురాతని
నీవసుధావలయమందు నెంత వెదకినన్
నేవిని కనియు నెఱుఁగనా
గోవింమునివంటి పెద్ద గూనుగలానిన్ ౧౯

ఉ॥ స్వాంతమునందు శ్రీహరి పదాబ్జములన్నెలకొల్పినిండుని
శ్చింతతఁదీర్థయాత్రలను జేయుతలంపునఁ గేశవుండుఁగొం
డంతకురూపియానతని యల్లుఁడు నిర్వురునొక్కనాఁటిరా
త్ర్యంతమునందు మేల్కొని ప్రయాణమొనర్చిరి యుత్తరాశకున్

ఉ॥ ఆవలఁదుంగభద్ర జలమందు మునుంగుచు విప్రులంతగో
ష్ఠీవనినాత్త వేదిక విశేషసుమాంజలు లిచ్చికృష్ణలో
శ్రీవిగ్రహుంకి బుక్కులఁ బఱించి తపోజపములొనర్చి గో
దావరిఁ దానమాడియటఁ దప్పని చెయ్వులొనర్చియంతటన్ ౨౧

ఉ॥ నర్మదలోనమజ్జన మొనర్చి క్రమంబుగఁ గాశికేగుడున్
నిర్మలశంబరస్ఫుటిత నీజచుంచి సమీరయాచుదు
సత్కర్మములందొలంచఁగల జాహ్నవిఁగన్గొని ప్రమొక్కిభూసురు
ల్ధర్మపరోత్తమస్తవము లన్నినుతించుచు నమ్మహానదిన్ ౨౨

సీ॥ దేవి, తానమాడి దేవర్షిపితృగణ
తర్పణంబు జపము తపము సల్పి

హృన్మానసుపర్వులధిక సంతోషమునసరి
త్తీరమందుఁ గన్నులారఁగనిరి ౨౩

క॥ రత్నమయగోపురమునవ
రత్నప్రాకారభాసు రమ్యతిదీవ్య
ద్రత్న ద్వారంబగునొక
నూత్న విమానమ్ముఁ గడువినోదముతోడన్ ౨౪

మ॥ నవ్యోద్యానపరీవృతం బయిసదానందాభిదంబై మరు
త్సేవ్యంబైన విమానమున్మిగుల భక్తిన్మ్రొక్కి తత్సన్నిధిన్
సవ్యంబౌగతిఁ జేరియేడయిన కక్ష్యల్దాటియాలోపలన్
దీవ్యన్మంటపమొందువిస్మయము సంధిల్లంగ నీక్షించుచున్ ౨౫

క॥ ఆమంటపంబునన్వీను
మామణిమయపీఠిదాని మధ్యమునందున్
హేమమయతామరసమా
తామరసమునందునీశు దర్శించిరటన్ ౨౬

చ॥ ఉరమునలచ్చికౌస్తుభము నొప్పులగుప్పఁగ వైజయంతికం
ధరమున వ్రేలనంగముల నవ్యవిభూషణ ముల్దగంజతు
ష్కరములనుత్తమాయుధనికాయముబూనిన యిందిరామనో
హరుగరుడాదిసేవిత పదాంబుజుఁగన్గొని మ్రొక్కిరిర్వురున్ ౨౭

ఉ॥ అంజలిగట్టిసన్నుతి సుమాంజలు లాయనకప్పగించివా
రంజకయోగిరంతట శివాలయమాశితి కంటఁగాంచి శ్రీ
వింజనిబిందుమాధవుని వేగని కేశవ మందిరమ్ములోన్
అంజిడికాశినీవలన నయ్యెఁజుమాయని మ్రొక్కి రాతనిన్ ౨౮

గీ॥ అంతనిర్వురు భావనారాయణాంతి
కమునకేతెంచి మగుడనాకంజనయను
పాదపంకజములనతిభక్తితోడఁ
గొల్చుచుండిరి యొకనెలఁ గొమరుమీఱ ౨౯

క॥ ఈవిధినారాయణపద
సేవాపరతంత్రవృత్తి శేశయులగుటన్
బావనతమించి వెలిఁగెడు
నావిప్రులలోనమామ, యాత్మగతముగాన్ ౩౦

ఉ॥ పుత్రులు లేనివారలకుఁ బున్నెపుతావులు గల్గఁబోవుగా
పుత్రికయైననిప్పటికిఁ బుట్టగలేదిఁక నాకుఁజూడఁబా
రత్రికసౌఖ్యమెట్లు గదురంగలదంచును మామచింతకున్
బాత్రుఁడుగాఁగనల్లుఁడొక పల్కునుబల్కెను సుమ్ము పార్వతీ ౩౧

శా॥ మామానీకొకకూతురుప్పతిల నన్మర్యాదతో నాకునీ
వామీఁకన్నియనిచ్చి పెండిలినిఁ జేయంబూనుకొంచేనినీ
స్వామిన్నేప్రబతిమాలుకొందును దనూజన్నీకునిమ్మంచునీ
వామాటన్ స్థిరపర్చుమిప్డు హరియే సాక్షిత్వముం జెందఁగా ౩౨

క॥ అనుచుంబల్కినయల్లునిఁ
గనియచ్చెరువందిమామ గారిటులనియెన్
వినుమీయత్తయె తనయ
న్గనినన్నీకిచ్చి పెండ్లిఁ గావింతునొగిన్ ౩౩

శా॥ గోవిందా యెటొతప్పియొక్క తనయాంకూరమ్ము మాకద్భువన్
గోవిందుండుదయింపఁజేసిననదే కొండంత సామ్రాజ్యమౌన్
నీవాక్యంబున నట్లుకావలయుగా నిశ్శంకనైనని
న్నావయ్యాయనిపిల్చిపిల్లనిడి కన్యాదానముంజేయమే ౩౪

ఉ. మందహాసన్ముఖాంబుజుఁడు మాతులుఁడిట్టులఁబల్కగూని గో
విందుఁడు లేచి దేవ, యిదివింటికదా యిఁకసాక్షివీవమా
సందుననంచుఁబల్కి యొకచక్కనికన్నియ మామకీవు గో
విందయనుగ్రహింపఁగదవేయనుచున్ హరిమ్రొక్కెమ్రొక్కినన్.

ఉ. శ్రీహరిగూని బత్తుఁడొనరించిన విన్నపమాలకించి తా
నూహనుబూనెఁ గేశవునకొక్క తెఁగూతునొసంగనాత్మలో

వాహరిభక్తులంతఁ బరమాత్మసమర్చనసష్టసర్వ సం
దేహమనస్కులౌచుఁ బయనించిరి కొన్నిదినాలకింటికిన్. ౩౬

శా. ఆవిప్రోత్తములద్ద్యమందుఁగల పుణ్యక్షేత్రముల్గాంచుచున్
స్వావాసమ్మగు స్వర్ణపత్తనమునందావిష్టులై బంధుగుల్
శ్రీవిం బూజలొనర్పఁగ్రైకొనుచు బల్క్షేమంబు సంధిల్లఁగా
దైవానుగ్రహపాత్రులైమనిరి చిత్తస్వాస్థ్యమొప్పారఁగాన్. ౩౭

ఉ. అంతటఁ గొంతకాలమున కాతనితొయ్యలి చూలుగోలమై
కాంతుని చిత్తమెంతయు వికాసమునొందఁగఁదొమ్మిదౌ నెలల్
సాంతిముగాఁగ నొక్కసమయాన సులగ్నసుపుష్కరంబునన్
సంతసమొప్పఁగాంచెఁ గడుఁజక్కనిచుక్కనునొక్కకన్నియన్.

ఉ. చెందొవవిందు రేకవలెఁ జిన్నదినాఁటికినాఁడు బెంపునుం
జెందఁగఁదండ్రిదానిగుణశీలముల న్మఱిదానియందమున్
డెందమునందలంచి ధరణీతలమందిఁక దీని నేరికీ
యందగునోవివాహసమయమ్మురుదెంచెనటంచు వెండియున్. ౩౯

ఉ. అప్పుడకాశిలోఁగొమిరెనల్లునకిచ్చితి దైవసాక్షిగా
నిప్పుడు పాఁడితప్పి సుతనెట్టుల నన్యునకిత్తుఁ "గన్నెతా
నెప్పుడునందగాని వరియించునుగానఁగురూపికిచ్చినన్
దప్పు"ని వేదశాస్త్రములు దారముగా మొరవెట్టుచుండెడున్.

క. సత్తుఁదొలంగుట యఘమో
బొత్తిగశాస్త్రమ్ముఁదాటి పుచ్చుటయఘమో
యొత్తిలియాలోచించెదఁ
జిత్తముననింకఁ గొంతసేపటిదనుకన్. ౪౧

ఉ. రూపసియైనకన్నెను గురూపికినిచ్చినదాని మానసం
బాపతిపైఁ దగుల్కొనదసంతరమందతి దుష్టతొకమే
దాపురమాను సంకరము దానఘటించుఁగులాన, దానిచే
నాపితృవర్గముల్నరకమందుఁదురంచను వేదవాక్యముల్. ౪౨

క. స్వామీ శాస్త్రముఁదప్పిన
నామాలముఁజెడును సత్యమావలనిడఁగా
నామానిసియొక్కరుఁడే
నేమముగానరకమందు నిల్చునుగాదే. ४३

క. ఈమాదిరిఁ దలఁచుచుఁగ
న్యామాణిక్యమున కన్యనాథుని వెదకన్
జామాత దెలిసికొని యో
మామా వినుమంచు నొక్కమాట వచించెన్. ४४

క. ఏమీ చిత్రము తగునే
మామా నీవంటి పెద్దమానుసులయిటుల్
దామాడినట్టిమాటల
నేమముగా నిల్వకున్న నిల్చునె జగముల్. ४५

గీ. దేవదేవుని మ్రోల నాదినమునంద
కాశికాపురిలోన నీకన్నెమాని
కమ్ము నాకిత్తునంచు వాగ్దానమొసఁగి
నాఁడ వీదినమది దప్పనాయ మొక్కొ. ४६

క. సత్యంబే దైవంబా
సత్యంబునఁ గల్గుచుండు సర్వము, సిరియున్
సత్యంబునందనిల్చును
సత్యంబే పరమపద మసత్యంబఘమౌన్. ४७

ఉ. సత్యమునంద వేదములు సత్యమునందతపస్సమాధులున్
సత్యమునందయాగములు సత్యమునంద సమస్తలోకముల్
సత్యముబల్కువారఖిల సంపదలొందుచునుంద్రు నిచ్చలున్
సత్యముదప్పువారల విసర్జనము న్బొనరింతురందఱున్. ४८

క. రూపవతియా కుమారిఁ గు
రూపికినీఁగూడదనెడు శ్రుతివాక్యమునం

జూపట్టదంత ప్రబలత
యాపలుకువిశేషయుక్తి కాఁగకయుంటన్. ౪౯

చ. మదనునిఁబోలుచక్కని కుమారునికిచ్చిన యేనిలం జెయరా
మదవతివానిఁబాసి యొకమర్కటరూపునిఁగూడియాడు నా
సుదతిసుశీలయే న్దనకుసూకరమూర్తియుఁబెన్మిటైన నా
హృదయవిభుండె దైవమనియెంచును దీనికిశాస్త్రమేటికిన్. ౫౦

క. హరియే నావయిపున సా
కిరిగలఁడిఁకనీవు తల్లక్రిందైననున్
దెరలించి కన్న నింకొ
క్కరునికినీయంగ నలవిగాదో మామా! ౫౧

క. అని యల్లుఁడాడ, మామయు
విని విస్మయమంది కపటవృత్తి నిటులనెన్
వినుమీ హరిమనపత్తన
మున సాక్ష్యముబల్కెనేనిఁ బుత్రికనిత్తున్. ౫౨

గీ అంతగోవిందుఁడామామ యాడినట్టి
పల్కులనువిని తనబంధువర్గములను
బిన్నపెద్దలనందఱఁ బేరఁబేర
బిలిచి పంచాయతినిఁ జేసిపలికె నిట్లు. ౫౩

ఉ వింటిరె బంధుగుల్బెలులు పిన్నలుపెద్దలు మీరలందఱే
నొంటిగఁగాశికేగి సదయున్భగవంతునిఁదెచ్చికొందు నా
వెంటనె యంతదన్క దనపిల్లనునన్యున కీయకుండ మీ
కంటనుగాచుచుండుఁ డటుగాదని నన్బహివెట్టుఁడాతనిన్. ౫౪

క. ఇటులని గోవిందాఖ్యుఁడు
చిటుకుననిల్వెడలి కాశిఁ జేరుచు గంగన్
బుటుకున నాడి జపములం
బటువుగఁగావించి యత్రిమానిం గనియెన్. ౫౫

క. తనరాకకుఁ గారణమా
తనికిన్విశదీకరింపఁ దాపసవరుఁడా
యనపల్కు పల్కులన్నియు
వినియచ్చెరువంది మిగుల వెలవెలబోయెన్. ౫౬

ఉ. ఎక్కడిశిగూని బాపఁడితఁ డెక్కడ శ్రీహరిలోకరక్షకుం
డెక్కడ సాక్షివాదమది యెక్కడ నంచన రాదు శ్రీవిభుం
డక్కటికంపునీటిగనియాటను భర్తుఁడు వెంటరమ్మనన్
గ్రక్కుననేగుఁదల్లి వెనుకన్బడిచాగెడు దూడపోల్పునన్. ౫౭

గీ. ఇంతపర్యంతమే భగవంతుసేవఁ
జేసికొనుచెంతొ సంతుష్టిఁజెందినాఁడ
నిపుడు హరిసేవలేక నేనెట్లునిల్తు
నీశువిడిచినప్రతిప్పు లేనియానో. ౫౮

క. చెప్పెను భగవంతుఁడు నా
కప్పుడ గోష్ఠీవనప్రయాణపుఁ గతలన్
దప్పక దానికిసమయం
బిప్పుడయే తెంచెనింక నేనేమందున్. ౫౯

గీ. సత్యసంకల్పవచన సుసత్యమాన
స్వామినెడఁబాయకుంటకీధాత్రీతలమున
నారిదయనుదక్కి పెఱయుపాయంబుగలదె
యంచు మదిలోఁదలంచుచు నత్రిమౌని. ౬౦

క. మోదముతో గోవిందుని
సాదరతబహూకరించియాదల భగవ
త్పాదముల కెఱఁగిమదిలో
ఖేదముగ కురంగవిధుముఖి యిటులనియెన్. ౬౧

గీ. ఆంధ్రదేశస్థుఁడైన ధరామరుండు
దేవనిన్నాస్త్యమునకుఁ గొంపోవవచ్చె

భక్తపరతంత్రతనీవు నీభక్తవర్యు
వెంటఁజనుదేని నాబ్రతుకుంటసున్న. ౬౨

గీ. అత్రిపల్కులు భగవంతుఁడాలకించి
కరుణలొల్కెడు చూడ్కుల గారవించి
భక్తవరనిన్ను నేఁబాయభయముపీడు
మంచు దువ్వుచు నాతనికనియె నిట్లు. ౬౩

ఉ. ఇక్కడనుండునంచు మదినెంచినకాలము సెల్లిపోయె నీ
చక్కననంత జీవులకొసంగితి ముక్తినివింధ్యపంక్తికిం
దక్కినమంద నేకులకు దర్శనమీవలెఁగాన నింక నేఁ
జక్కఁగగోష్ఠికావనికిఁ జాగెదసాక్షిగ బాపనయ్యతోన్. ౬౪

ఉ. అచ్చుటనన్నుగాంచెడు మహాత్ములకెల్లను ముక్తిబిచ్చమే
నిచ్చుచుఁదమ్మిచూలి విలయించినపిమ్మట నాదులోకముల్
జొచ్చెద, నన్ను నమ్మికొనుచున్ ద్విజుఁడీతఁడువచ్చెఁగాననీ
సచ్చరితుంద్యజించిన యశంబెటుగల్గునునాకుఁ దాపసా. ౬౫

క. సుగుణమ్మున యశమబ్బును
సుగుణమ్మునఁ బ్రభుతయబ్బు సుమ్ము సుగుణులన్
సుగుణమ్ము లాశ్రయించును
సుగుణములేకున్న వారిఁ జూడ రెవరిలన్. ౬౬

క. నిన్నున్వీడను నే వి
ద్వన్నుతుఁడైనట్టి గూనివాని న్వీడన్
వన్నుతచరితానాతో
డ న్నీవునురమ్ము కడుబెడంగు చెలంగన్. ౬౭

మ. మనయుద్యానమునందుఁబుట్టి నయనామక్ష్మాజముల్ శూలియున్
మనవెంటంబడిరాఁగ నీవును సదానందాగ్రభాగంబునన్
వినయంబొప్పఁగ నేగుచుండ మనగోవిందప్ప నీకంటెఁ దా
మొనగాఁడై తగ దారిసూపుచుఁ జన న్మోదంబుగా నేగుదున్.

క. అనియూరడించి పుచ్చిన
మునివల్లియటంచుఁ బల్కి ముదితుండయ్యెన్
ఘనుఁడగు గోవిందప్పయుఁ
జనియె న్నవరత్నపీఠ సన్నిధికంతన్. ౬౯

గీ. శంఖచక్రాదికలిత హస్తములవాని
జలధిజాశ్రిత విపులవక్షంబువాని
భావనారాయణునిఁగాంచి భక్తవరుఁడు
వందనంబిడి యిటు సంస్తవంబొనర్చె. ౭౦

సీ. సర్వలోకాధీశ సర్వాత్మసాక్షి
నారాయణాభిఖ్య జోహారునీకు
జన్మించెనీవక్త్ర సారసంబునవిప్ర
జాతి బాహువులందు క్షత్రజాతి
యూరులందువణిక్కు లుద్భవించిరి పాద
పంకజమ్మునశూద్రు లంకురించి
రాదిత్యుఁడుదయించె నంబకమ్మునని శా
భర్త గన్గెనుమనః పద్మమందు

గీ. అగ్నిసంక్రందనులుపుట్టి రాస్యమందు
నభము బొడ్డున, గాలి ప్రాణమ్ములందుఁ
దలను స్వర్గము పాదాన ధరణి, చెవుల
దిక్కులుదయించెనో విరాడ్దేవదేవ. ౭౧

క. కలిగెఁ జరాచరలోక
మ్ములు నీతనువునను నీవ మోక్షదుఁడవు భ
క్తులకుఁ దమసఃపరుండవు
జలజాక్షా నిన్నుఁ బోలు సాములుగలరే. ౭౨

చ. అని కొనియాడు భక్తుని ముఖాంబుజమున్గని భావదేవుఁడో
యనఘ మదీయమహా తనువునైన నొసంగుదు వేడికొమ్ము నీ

మనమునఁగల్గినట్లు నియమంబడ దయామృత ధారలొల్కఁ నా
డిన విని నేలవేలుపు గడింది ముదంబొదవంగ నిట్లనున్. ౨౩

క. బంధువులందఱిముందఱ
నిందెత్తునటంచుఁ బ్రతిన నేఁబట్టితి గో
విందా రమ్మిఁకమాపుర
మందు న్నీ సాక్ష్యమునకు నవసరమయ్యెన్. ౨౪

క. ఇవ్విధిఁబల్కిన విప్రుని
నెవ్వగఁదొలఁగంగ హరియనె న్నీతోఁ బెన్
దవ్వులనైనం జూడక
చివ్వన నేతెంతు భక్తశేఖర చనుమా. ౨౫

ఉ. ముందుగ నీవు నీవెనుక మోదమెలర్పఁగ నేను నా సదా
నంద విమాన మత్రియు ననామకవృక్షము లీశ్వరుండు మే
మందఱ మేగుదెంతుము ప్రయాణపథమ్మున నీవు వెన్కఁ జూ
డందగ దట్లుచూచినఁ దటాలున నచ్చట నేనునిల్చెదన్. ౨౬

ఉ. అండవినాశమావఱకు నాస్థలమంద వసించి నాకు మున్
దండము వెట్టి మచ్చరణదర్శనమున్ బొనరించునట్టి యు
ద్దండపు భక్తులందఱికిఁ దప్పక యిత్తును ముక్తినంచు నా
యండజవాహనుండనుచు నా ద్విజు వెంటఁ బ్రయాణమైననెన్.

క. అత్రముతోఁ దనవెంబడి
నత్రియుభర్గుండనామ కానోకహముల్
చిత్రపువిమానమును రాఁ
బత్రీశ్వరునెక్కి శార్ఙ్గి పయనించెనటీ. ౨౭

ఉ. సారసగర్భముఖ్య సురసత్తములు న్సురలోకగాయకుల్
నారదముఖ్య దేవఋషినాథులు నా పరమాత్మపై సుమా
సారమొనంగఁగా విబుధసారసలోచన లాడుచుండఁగా
సారిణిమీటి తుంబురులు చక్కఁగఁబాడఁగ నేగిరందఱున్. ౨౮

వ. అప్పుడు కోటిమన్మథసుందరుండును, కోటిభాస్వత్ప్రభావిభాసమానుండును, కుసుమసుకుమారావయవుండును, మందస్మితసుందరవదనారవిందుండును, రక్తారవిందతులితపాదతలుండును, మయూరకంఠోపమజంఘాయుగళుండును, రంభాస్తంభాధికోరుద్వయుండును, కరిశిరఃస్పర్ధినితంబసంశోభితుండును, బ్రహ్మాండద్రవ్యనిక్షేపగేహాయమానోదరుండును, లక్ష్మీవిహారణాస్థానపీఠీభవత్పీనవక్షోవిరాజితుండును, వేదండశుండాయితబాహుదండుండును, వృత్తాగ్రభుజపీవరాంసుండును, కంబుసుందరకంధరుండును, రాకానిశాకరతిరస్కారిముఖమండలభాసురుండును, బింబవిద్రుమసంకాశరదనచ్ఛదవిరాజితుండును, ముక్తామణిసచ్ఛాయదంతపంక్తివిభాసితుండును, తిలకుసుమసమోన్నతనాసికుండును, వికసితసితాంభోజదళవిశాలలోచనుండును, స్మరచాపోపమభ్రూయుగళాంచితుండును, అష్టమీకువలయేశఫాలుండును, శ్రీకారవిలసత్కర్ణకుండలోజ్జ్వలగండమండితుండును, మేరుశృంగసదృశకిరీటవిరాజమానశీర్షుండును, శంఖచక్రగదాపద్మవిభూషితచతుర్భుజుండును, హారకేయూరకటకాంగుళీయాద్యాభరణాలంకృతుండును, శ్రీవత్సకౌస్తుభవనమాలాంచితవక్షుండును, దివ్యపీతాంబరోపరినటత్కాంచీగుణశోభితుండును, ఛత్రచామరోపేతుండును, దేవదేవుండు నగు నప్పరమాత్మను బంకజసంభవుం డిట్లు వినుతింపందొడంగె. ౬౦

బ్రహ్మకృత దశావతార స్తుతి.

క. వందనము వారిజాక్షా
వందనము రమేశయీశ, వాసవపక్షా
వందనము భక్తరక్షా
వందనము బ్రహ్మాండసృష్ట్యవనహృతిదక్షా. ౬౧

సీ. పురుషపరానంద పూర్ణషడ్గుణవిగ్ర
హాసాక్షి దేవజోహారుసేకు

స ద్రూపసృష్టి రక్షాలయప్రదపరా
త్పరపరబ్రహ్మ వందనమునీకు
రూపహీన యనంతరూప శ్రీవైకుంఠ
నాథ లక్ష్మీశ దండంబునీకు
భావగమ్యస్వరూపా మహాయోగిసం
భావ్యరూపా ప్రణామంబునీకు
గీ. భవ్యసంకల్పితస్వరూపా సమస్త
శ్రుతిశిరోరూప చిద్రూప మ్రొక్కునీకు
సత్యసంకల్ప సత్యాప్త సర్వహృదయ
పద్మమందిర యణురూప ప్రణతినీకు. ౧-౨

చ. వననిధిజాత, నిచ్చలు భవత్పదపంకజయుగ్మ మాత్మహృ
ద్వనజమునందునిల్పికొని ధ్యానమొనర్చుచునుండియు న్భవ
ద్గుణ లవవర్ణనంబు మదిఁగోరుచు పారముఁగాంచలేదు నే
నన నిఁక నెంతవాఁడఁ గరుణాకర, శ్రీకరలోకరక్షకా. ౧-౩

మ. తొలిఁ బ్రాబల్యుల దొంగిలించిసఖలున్ దున్నాడి యోదేవ పు
ష్కలమా నీదయ నక్షురాస్యునిఁగన న్గావించి నాకెల్ల వే
ల్పులలోఁ బెద్దరికంబుదెచ్చిన మహాత్ము న్నిన్ను సేవింతు నో
ప్రళయాంభోధివిహార, మీనవరరూపా సాక్షినారాయణా. ౧-౪

శా. నాఁ డంభోనిధిఁ ద్రచ్చుకాలమున మంథానాచలంబాపఁగాఁ
బోడల్గాక సురాసురుల్గలిసి ని న్బొల్పార సాహాయ్యర్థమై
వేడన్ వల్లెయటంచుఁ గవ్వపుమలన్ బృష్ఠంబునన్దోయు వే
క్రీడాకూర్మమునీకు మ్రొక్కెడద శౌరీ సాక్షినారాయణా. ౧-౫

శా. నాఁడీక్షోణితలంబునంతయు హిరణ్యాక్షుండు చాపన్ బలెన్
దోడంగై కొను చేగవాని ననిలోఁ దూఁటాడి భూదేవిఁగా
పాడంజాలిన ప్రోడనీకు నతుల న్బల్మారుగావింతునో
క్రీడాక్రోడశరీరభాసుర మురారీ సాక్షినారాయణా. ౧-౬

శా. ఆలీలం దనయుం హిరణ్యకశిపుం డంభోధిలోఁ ద్రోయుచుం
శూలం గ్రుమ్ముచు నెండనిల్పుచును మీఁద న్నానితీక్ష్ణాగ్నులం
గాలం ద్రోసెడు వేళ నానిసువునుం గాపాడి యా రక్కసిం
హేళిం జంపిన నిన్ను మ్రొక్కెద నృసింహా సాక్షినారాయణా.

మ. బలవైరి స్థలపైన మొత్తి నిఖిలస్వారాజ్యముం గెల్చి ని
స్తులుఁడై రాజ్యము నేలుచున్న బలి నెంతో యుక్తితో "నాకు నీ
యిల మూడడ్గులు చాలు" నంచడిగి వాఁడీయంగఁ గైకొంచు నా
బలి నిం ద్రొక్కిన దంభవామన సురూపా సాక్షినారాయణా.

మ. మునిమూఁపున్నయి సేయు నీ పరశుచే ముయ్యేడుమారు ల్భవ
జ్జనక ద్విణ్ప్రబంధుకంఠ కదళీషండంబులం ద్రెంపి వె
చ్చని యా నెత్తుట నీ పితాళ్యగములం సంతృప్తులం జేయు ని
న్మనమందు న్వినుతింతు నో పరశురామా సాక్షి నారాయణా.

మ. జనకు న్సత్యవచస్కుఁ జేయ విపినస్థానంబుఁ గైసేసి వా
లిని యుద్ధంబునఁ జంపి సూర్యసుతు నోలిం బ్రోచి నీయంగనా
మణిఁ గొంపోయిన రావణుం దునిమి భామం గూడి తోడ్తో నయో
ధ్యను బాలించిన నీకు వందనము రామా సాక్షినారాయణా.

మ. హలమంసంబున నాడఁ దాళము ధ్వజంబై యొప్ప నా రేవతీ
లలనారత్నము జాయయై తగ మహాహ్లాదంబుతోఁ జంద్రబిం
బలస న్మద్యము ద్రావి యాడుచుఁ బ్రలంబధ్వంసివై నట్టి యో
బలరామా యిదె నిన్ను మ్రొక్కెదను దేవా సాక్షినారాయణా.

మ. మధురం జన్మమునొంది గోకులమునం బాలత్వముం బుచ్చి యా
మధుర న్వెండియుఁ జొచ్చి కంసహతకు న్మర్దించి గోగోపులం
మధురంబౌ మురళీనినాదమున సన్మానించి సంతోషవా
రిధి నాడించిన కృష్ణ మ్రొక్కెడెద శౌరీ సాక్షినారాయణా.

మ. వసుధ న్భూతదయాపరత్వమునకుం బ్రాశస్త్య మిప్పింప, స
ర్వసమత్వంబె ప్రధానధర్మమనుచుం బాటింప, మోహాబ్ధిలో

నసురవ్రాతము ముంపఁ, జన్మయుత మాయాదేవి గర్భంబునన్
ప్రసవంబొందిన బుద్ధ వందనము దేవా సాక్షినారాయణా. ౯౩

మ. కలియంతంబునుబొందుకాలమున నీ క్ష్మామండలంబెల్ల మ్లే
చ్ఛులపాలై నిఖలప్రజాతతి మహాక్షోభంబునుం జెంద నా
ఖలులం జంపఁగ ఖడ్గివై ఘనతురంగం బెక్కి యుద్ధాన బల్
పెళపెళ్ళాడుచుఁదోఁచు నీకు నతి కల్కీ సాక్షినారాయణా. ౯౪

మ. పరమప్రేమదలిర్ప నత్రిముని హృద్భావప్రబుద్ధుండవై
ధర నీరూపునఁదోఁచితట్లగుట నో ధర్మస్వరూపా పరా
త్పర, దేవా, నినుభావదేవయనుచున్ బల్కారు నేమ్రొక్కెదన్
కరుణాత్మా, యిఁకనన్ను గావఁగదె వేగన్సాక్షినారాయణా. ౯౫

మ. గోవిందాఖ్యునిసాక్షివై సనుట నీకున్సాక్షినారాయణా
ఖ్యావిస్ఫూర్తిన్ ఘటించెఁగాన నిఁక ని న్నానామధేయంబుచే
భావంబందుఁదలంచి పాడికొను చాపద్బాంధవా నిచ్చలున్
సేవింతు న్భవదీయపాదయుగళిన్ శ్రీ సాక్షినారాయణా. ౯౬

శా. ఓ మత్స్యాది దశావతారవిహృతీ, యోభావనారాయణా
యోమాయారచితాబ్జజాండనివహా, యోభక్తకల్పద్రుమా
యోమానీశ్వర చిత్తపద్మనిలయా, యోసర్వలోకేశ్వరా
యోమోక్షాదిపుమర్థదా శరణు నీకో సాక్షినారాయణా. ౯౭

క. అజకృతమగునీస్తోత్రము
ద్విజులెవరే న్జదివి లింగదేహవిముక్తిన్
భజియించి కాంచుచుండెద
రజముఖనుతుఁడైన భావనారాయణునిన్. ౯౮

క. శ్రీధరమందరనామక
భూధరధరసర్వసుగుణ భూషణభూనీ
లాధవ తులసీవన మా
లాధర భవనాశ చిద్విలాసరమేశా. ౯౯

భుజంగప్రయాతము. నిరాకారసాకార నిర్ద్వంద్వసేవ్యా
పరేశామహేశాది భక్తాళిభావ్యా
పరానందసామ్రాజ్య భాగ్యాప్రమేయా
సురారాతిసంహార సూరిప్రగేయా. ౧౦౦

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్యపుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం ద్వితీయాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౧

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీభావ్యమానచరణా
శోభాజితకోటిసూర్య సురరిపుహరణా
శ్రీబైష్మీహృద్రమణా
భూభారోద్ధరణ సుగుణపుంజాభరణా. ౧

సీ. ఆలకింపుముదేవ, మహావిచిత్ర
మైనకథ నాలకించి హిమాద్రితనయ
సంతసంబునఁ బతిపదసరసిజాత
ములకు మ్రొక్కుచు నిటులనెఁ బొలుపుమీఱ. ౨

క. స్వామీ మీవాక్సుధల
న్నామానసమెల్ల చల్లనం జెందె మహా
ద్దామానుకంపతో నా
కామీందక్షేత్రకథలఁ దెల్పుమన శివుఁడనియెన్. 3

క. వనజోదరుఁడివ్విధమున
నొనరించిన సంస్తవముల నొప్పుగ వినియా
వనజాక్షుఁడనె విరించికి
వనధరగంభీరమధుర వచనరచనలన్. ౪

క. వినిచితిమున్నీ గోష్ఠీ
వనమాహాత్మ్యంబునీకు వనజోదర, పా
వనమగు నీతావునన
గ్గనుఁగొనువారలకు ముక్తికాంత లభించున్. ౫

ఉ. పావనపారమార్థికనివాసము మత్పదదర్శనంబు భ
ద్రావనమజ్జనంబుగల ధన్యుల కింకొకజన్మముండ దీ
తావునఁదారతమ్యమును దక్కుచు మోక్షము నెల్లవారికిన్
దవిగనిచ్చుచుండెదను నీవులయించినదాఁక పుత్రకా. ౬

గీ. సర్వముక్తిదుఁడనుచును సాక్షిదేవుఁ
డనుచు శ్రీభావనారాయణాఖ్యుఁడనుచు
నెవ్వఁడేనియు నన్ స్మరియించెనేని
వానిముక్తునిఁగావింతు వనజగర్భ. ౭

మ పుడమిన్గల్గినయట్టి పావననదుల్మోక్షప్రదక్షేత్రముల్
గుడులుంగూర్చుఫలంబు నీనదియు నీగోష్ఠీవనంబేను ని
క్కడనేకూర్తుఁ ముపుత్ర, తావకవయఃకాలాంతమౌదాఁక యె
క్కడ నేఁజేయుతపంబు లెక్కడఁ గళాకాలంబులోఁ బాడెడున్.

క. విను మన్యక్షేత్రంబులఁ
బొనరించినయశ్వమేధములు మనగోష్ఠీ
వనమున నేకాజ్యాహుతి
కెనవచ్చుటదుర్లభంబనేకగుణాఢ్యా. ౯

క. పాత్రమ్మునందునొకయణు
మాత్రము హేమంబునిట సమర్పింపఁగురు

క్షేత్రమున మేరువుల స
త్పాత్రసహస్రములకిచ్చు ఫలములభించుఁ. ౧౦

గీ. అన్యతీర్థములందు ననంతభూసు
రాళి కన్నంబునిచ్చిన యట్టిపుణ్య
మునకు వేరెట్లు పుణ్యంబుఁ బొందుచుందు
రిచట బాపనికొకముద్దనిడినవారు. ౧౧

గీ. అంబుజోద్భవ యీక్షేత్రమందునాదు
సమ్ముఖంబుననొనరించు సకలదాన
ధర్మములలోన నన్నప్రదానమహిమఁ
బలుక నావంటివానికే యలవికాదు. ౧౨

సీ. నాకొక్కముద్ద యన్నము సమర్పించిన
నఖిలలోకములందు నధికతృప్తి
పారమాత్మ్యస్థుఁడౌ బ్రాహ్మణునకునొక్క
కబళమిచ్చిన మదైక్యంబుగల్గు
కబళార్ధమునఁగల్గు కైలాసపదమొక్క
కబళాన నీదులోకమ్ముగల్గు
కబళద్వయముచేతఁ గల్గుసాలోక్యంబు
పొలుచుసారూప్యంబు పూర్ణభుక్తి

గీ. షడ్రసోపేత దివ్యభోజనమునాకు
నర్పణముసేయువాని వాక్యానుసార
మేనువర్తింతుఁగావున నెల్లదాన
ములకు నన్నప్రదానమే ముఖ్యమయ్యె. ౧౩

క. నలినజ వైశాఖంబున
నెల నడిమిదినంబునందు నేఁబుట్టితినాఁ
డిల నెవ్వారేని నుత్సవ
ములఁజేసినఁ బరమపదముఁ బొందుదురెలమిఁ. ౧౪

క. మజ్జన్మర్క్షణంబున నే
సజ్జనుఁడొకయుత్సవంబు సలిపినఁ దనయా
వజ్జీవముసుఖితుండై
మజ్జగములదాఁటి తుదకు ముక్తింజెందుఁ. ౧౫

సీ. భవ్యచక్రస్వరూపమున భాసిల్లుసీ
క్షేత్రమధ్యముననేఁ జెలఁగుచుందు
వినుము మత్సాన్నిధ్య మునసుంద్రు గరుడ
విష్వక్సేన ముఖముక్తభక్తవరులు
ఘనచక్రనాభి దక్షిణమందుసీవు భా
రతితోడనిలు మనారతముశంక
రుండు సవ్యమునందునుండు నత్రియుఁ
బశ్చిమాశ నారదుఁడు పూర్వాశనుండు

గీ. అష్టదిక్పతులుంద్రునే మ్యష్టదిశలఁ
గూడియుందురు ముప్పదిమూడుకోట్ల
యమరవర్యులు మునులరాగ్రముల వేద
శాస్త్రపౌరాణములునుండు జ్వాలలందు. ౧౬

మ. వినునన్గొల్చుచు భక్తవర్యుఁడగు గోవిందాఖ్యుఁడీభూతలం
బునఁ బుత్రాది సమస్తభోగ జనితామోదంబుతో నాదుచెం
తను గొన్నాళ్ళువసించి కర్మజతను త్యాగంబుఁగావించి యం
తను సారూప్యపదంబునొంది నిరతానందాత్ముఁడై యొప్పెడుఁ.

క. తొలి మూఁడుయుగములఁ బు
ష్కలముగ ధర్మంబునడచుఁ గావునసీ ని
స్తులరూపము వెలయింతును
గలియుగమున శాతిరూపు గలిగిచరింతుఁ. ౧౮

గీ. నాల్గుయుగములయందును నన్నుజూచు
జ్ఞానులకు హేమరూపినై కానుపింతు

గర్మపరులకు దారువిగ్రహముతోడ
దర్శనంబిచ్చుచుండుఁ బద్మప్రసూతి. ౧౯

క. పూజాశాస్త్రములత్రితయ
తాఁజేయఁగవలయు భక్తితత్పరత భర
ద్వాజాఖ్యుఁ డనుదినము నా
పూజలఁ గావింపవలయుఁ బొలుపుగఁ బుత్రా. ౨౦

క. పరమేశు నానతిని విధి
శిరసావహించి పనులఁ జేయించెను శ్రీ
హరి యానతిచొప్పున నం
దరి యెల్లరు వారివారి నియతస్థలులన్. ౨౧

క హరిగోష్ఠీవనమునకపు
డరుదెంచినవార్త వినుచు నాంధ్రనృపుండా
పురజనులఁగూడి శ్రీహరి
దరిసెన మొనరింపఁ జేరె దద్వనభూమిన్. ౨౨

క. వనితావినువారును వీ
రననేటికి వింధ్యనామకాద్రికి యామ్యా
శనుగలయందలు గోష్ఠీ
వనమున కేతెంచిరపుడు పద్మాక్షుఁగనన్. ౨౩

ఉ. అంతటఁ గేశవుండువిన యానతమస్తకుఁడౌచు బందుగుల్
సంతసమొప్పఁ జుట్టిచనఁ జానయుఁగూతురు వెంటరాఁగ శ్రీ
కాంతునిఁజూడవచ్చె నధికప్రమదంబుదలిర్ప నాంధ్రభూ
కాంతుఁడు గూనివాఁనినటఁ గన్గొని మ్రొక్కుచు నిట్లుబల్కెడున్

క. నీకారణమునఁగాదే
లోకేశుఁడు మనపురంబు లోనవసించెన్
మాకయ్యెం గృతకృత్యత
లోకోత్తరనిష్ఠ భక్తలోకవరిష్ఠా. ౨౪

క. నీభాగ్యమెంతయనినే
నోభూసురవర్య నుడువనోపుదు శ్రీవా
ణీ భర్త్రాదులకందని
శ్రీభూకాంతుండు నీకుఁజిక్కుటవలనన్. ౨౬

క. ఓవిప్ర, భక్తవర్యుఁడ
వీవే ద్విజసత్తముఁడవు నీవేయనుచా
గోవిందునితో స్వర్ణపు
రీవిభుఁడానరించెనంత శ్రీపతికినతుల్. ౨౭

సీ. సత్యవ్రతుండంతఁ జక్రాకృతింబొల్చు
క్షేత్రంబునకుఁ బ్రదక్షిణమొనర్చి
జ్వాలస్థితామ్నాయ శాస్త్రస్మృతిపురాణ
సమితిగాంచుచు మ్రొక్కుసలిపి చక్ర
నేమ్యరాగ్రాదిస్థ నిఖిలదేవర్షిసం
తతిపాదములకు వందనమొనర్చి
చక్రనాభిప్రదేశముఁజేరి నల్దిక్కు
లందు నారద పద్మజాత్రిశివులఁ

గీ. గాంచిమ్రొక్కుడి నుతులచే గారవించి
నాభిమధ్యంబునను సదానందమనెడు
వరవిమానంబుఁ దన్మధ్యభాగమందు
నవ్యనవరత్నఖచిత మంటపముఁగాంచె. ౨౮

క. ఆమంటపాంతరమునన్
గోమలదినవాధ బింబకోటితులితమౌ
హేమాసనమునమంగళ
నామునిఁగనె సాక్షి భావనారాయణునిన్. ౨౯

మత్తకోకిల. అంతనానృపసత్తముండు సమస్తరాజ్యధనాదులన్
సంతసమ్ముననొప్పి శ్రీహరి సాత్కరించుచు నచ్చటన్

వింతగానొకపత్తనంబు నవీనపద్ధతిఁగట్టి ని
శ్చింతతో భగవత్పదాంబుజ సేవసల్పుచునుండఁగాన్.

క. ఆపురికి నాపరాత్పరుఁ
డే పరపురియంచు నామమిడెఁ గడుబత్తిన్
భూపతియు నాపురంబున
నే పరివారంబుతోడ నింపుగనుండెన్. ౩౧

వ అంత నాభూకాంతుండ త్రిమునిప్రణీతంబగు నాగమంబు ననుస
రించి నిత్యపూజా, నిత్యోత్సవ, పక్షోత్సవ, మాసోత్సవ, వత్స
రోత్సవాదుల నాయాకాలంబులంద చేయించుచు దివ్యగంధ పు
ష్పవస్త్రాలంకారాదులచే భగవత్పూజాకైంకర్యాదుల జరిపిం
చుటయు ౩౨

ఉ. అంతటఁగేశవుండు తనయల్లునిగన్గొని కౌగిలించుచున్
సంతతబాష్పపూర్ణ నయనంబులతో నిటుబల్కె వత్స నీ
యంతటి ధన్యుఁడేఁగనఁ గృతార్థుఁడ వన్నిటనీవ నీవ శ్రీ
కాంతుని బత్తులందు మొనగాఁడవు నీకెనయెవ్వ రల్లుఁడా. 33

సీ. తలక్రిందుగా వనంబులదపంబొనరించు
వానికేనియు నందరానివాని
ప్రాబల్కఁ దలలర్ధ వత్తుగాఁబఠియించు
వానికేనియుఁ బల్కరానివాని
అమితాశ్వమేధాది యాగంబులొనరించు
వానికేనియుఁ గొల్వరానివాని
తనబొడ్డునందున్న తమ్మిలోనెలకొన్న
వానికేనియుఁ జూడరానివాని

గీ. మానితంబుగ శ్రీరమామణియొనర్చు
పూజలనుగొన్చు మిగులనుప్పొంగువాని

హరినిఁ దెచ్చితి వ్రేయల్లుఁడా జగాన
నిన్ను బోలినవారలు సున్న సున్న. ౩౪

ఉ. మానుగలాఁడవంచు నినుగోరి చెప్పఁ జూపునఁ జూచినాఁడ ధీ
హీనుఁడ నాదుజీవిత మిసీ కడుఁదుచ్ఛము సర్వలోక స
న్మానితపాదపద్ముని రమావిభుఁ డేఁగల యట్టిదిట్టనా
మానిసివంచు నిన్ను నణుమాత్ర మెఱుంగకపోతి నల్లుఁడా. ౩౫

చ. అటులనుచున్ మహాత్ముఁడగు నల్లునితోడుతఁ దుంగభద్రలో
బుటుకుననాడి యిందిరవిభున్ గని మ్రొక్కిడి పూర్ణభక్తి సం
పుటితకరారవిందుఁడయి భూరినుతుల్ పొనరించి కేశవుం
డట హరిసన్నిధానమున నల్లునితో నుపవిష్టుఁడౌటయున్. ౩౬

క. అంతన్మోమునఁ జిఱునవ్వు
గంతులు వేయంగ నమల కరుణాపూర్ణ
స్వాంతుండగుచున్ శ్రీభగ
వంతుఁడు కేశవునకిట్లు బలుకఁదొడంగెన్. ౩౭

శా. కాశీపత్తనమందు నాకడఁ బరిష్కారంబుగా నప్పుడే
యాశైవాలిని చెంత నీతనిక మీయమ్మాయి నీవిచ్చి రూ
పాశాగ్రస్తత నీను పొమ్మనుచు నిష్ఠన్యాయముం జేయ నీ
కేశాస్తిన్ బొనరింపఁగావలెనొ నీవే చెప్పవే కేశవా. ౩౮

ఉ. నిర్మలవృత్తుఁడౌచు ధరణీసురపుంగవుఁ డెల్లవారికిన్
ధర్మము సెప్పఁగావలయుఁ దాన యసత్యమునాడి నీవలెన్
ధర్మముదక్కినన్ జగతిధర్మవు నిల్చునెయంచు శ్రీవిభుం
డర్మిలిఁ బల్క బాపఁడు భయంపడుచున్ హరి మ్రొక్కి యిట్లనున్.

ఉ. అందములేనివాఁడు మనయల్లుఁడటంచనుకొంటిఁగాని గో
విందుఁడుసూడ నిట్టిఁడని విన్నదికన్నది లేదు దేవరా
అందునసత్యమున్విడిచి యన్యపథంబును ద్రొక్కినాఁడ నా
యందపరాధముల్ దొలఁచుమయ్య సహింపఁగదయ్య మ్రొక్కెదన్.

ఉ॥ నీముఖచంద్రమండలము నేఁగన నాదురితమ్ముతీరె నీ
నామమునుచ్చరించితిని నాయపరాధమడంగె శ్రీపతీ
సోముఁడు దూర్పుకొండఁ బొడసూపకమున్న ధరాస్థలిన్ దను
స్తోమములుండు నాపయినఁ జాతమటన్నఁ దమంబునిల్చునే॥

గీ॥ భక్తవత్సల సర్వజ్ఞ పరమపురుష
శరణుజొచ్చితి నాతప్పు లరయవలదు
నన్ బ్రపన్ను నిభక్తివినమ్రుననదుఁ
గావవలెనీకు నిదె నమస్కారమయ్య॥ ౮౨

శా॥ ఆమాటన్విని సాక్షిదేవుఁ డనుకంపాంచత్కటాక్షంబులన్
సేమంబొప్పఁగఁ గేశవున్గనుచు నిస్సీమోల్లసత్సద్గుణో
ద్దాముండై తగు గూనిబత్తునికి సౌందర్యమ్ము నిప్పించి యీ
వేమీ పిల్లను గూనివానికని లోకేశుండనెన్ గేశవున్. ౮౩

గీ॥ అంతవేవేగ సత్యవ్రతాఖ్యనృపతి
విప్రుపరిణయమునకొక్క విమలగృహము
బహువిధాలంకృతి వితానభావిభాసి
తముగఁ జేయించె హరిసన్నిధానమందు॥ ౮౪

ఉ॥ భూరిపరార్ధ్యవైభవము బొల్పెసలార వివాహసర్వసం
భారసమేతుఁడౌచుఁ దనబంధుగులందఱు వెంటనంటిరాన్
గేరుచుఁ గేశవుండపుడ కృత్రిమసమ్మద విస్మృతాన్యుఁడై
చేరె వివాహమందిర మశేషజనమ్ములు వింతనొందగన్॥ ౮౫

గీ॥ తనకులాచారధర్మంబుఁ దప్పనీక
మహితలక్షణములుగల మంచిమూర్తిన్
మందు నత్రిభరద్వాజమౌనివరుల
చేతఁ బెండిలిచేయించె క్షితిసురుండు॥ ౮౬

ఉ॥ అందఱుబందుగు ల్ముదమునందఁగఁ గేశవుఁడంత గూనిగో
విందునిచేతులందు సుమబృందయుతమ్ముగఁ గన్నెనుంచి గో

విందువికల్పగింపఁ బృథివీపతి మున్నగు పెండ్లి పెద్దలా
నందముఁ గొంది శ్రీహరి ననంతముఖమ్ములఁ బొగడి వెండియున్ ॥ ౮౭

ఉ॥ అంచితభక్తి నిన్ను హృదయమ్మున నమ్మినవీని గూను వా
రించి సురూపుఁ జేసి సొడ రెండసజందెపుపోగు నెట్లొ వే
యించిన నీదయారసము నెంతని మేము వచింతు మీశ్వరా
యంచు నుతించుచున్ స్వనిలయంబుల కేగిరి విస్మితాత్ములై ॥ ౮౮

క॥ గోవిందుఁ డంత శుభగుణ
శేవధియగు చిన్నదానిఁ జేకొని సంతో
షావధిని గాంచ నేరక
గోవిందుని పాదములను గొల్చుచునుండెన్ ॥ ౮౯

చ హరిపదసన్నిధానమున నానృపుఁడా ధరణీసురుల్ నిరం
తరము వసించి తచ్చరణ తామరసమ్ములఁ గొల్చుచుండి ని
ర్భరసుఖభోగముల్ బడసి బంధవిముక్తిఁ గాంచి మూవురుం
బరమపదమ్ము జేరుకొని భవ్యత నుండిరి విష్ణుసన్నిధిన్. ౯౦

సీ॥ భగుఁ డివ్విధి నాగూని వాని పెండ్లి
ముచ్చటను జెప్ప విని కడు మోదమొంది
పార్వతీదేవి తన పతి పాదములకు
వందనం బిడి మగుడ నీపగిదిఁ బలికె॥ ౯౧

చ॥ వినినకొలంది నాకు విన వేడుకగల్గెడు దేవగోష్ఠికా
వనమున భావదేవునకు భక్తి దలిర్ప నొసంగు నోదనా
ర్పణమహిమంబుఁ జెప్పుమని పార్వతి వేడ భుజంగరాజభూ
షణుఁ డిటులానతిచ్చె నొకచక్రినితొల్లిఁటి రాజవృత్తమున్ ॥ ౯౨

మ॥ కలఁ డిక్ష్వాకుకులావతంసుఁ డఖిలక్ష్మామండలవ్యాప్తని
స్తులనిర్ణిద్రయశఃప్రతాపసితరుక్తోయేజబంధుండు ని
ర్మలధర్మాచరణైకదీక్షుఁ డధికామ్నాయాంత విజ్ఞానని
ష్కలుషాత్ముం డసమానవైభవుఁడు నా కల్మాషపాదుండిలన్.

ఉ॥ ఆధరణీవిభుండు మృగయాకులచిత్తత భీకరాటవీ
వీధులకేగి జంతువులవేనకు వేలువధించుచుండ నా
బాధకుఁదాళలేక తెగఁబాఱెఁడు నొక్కమృగంబు వెంటనే
వ్యాధునిమాడ్కిఁ దానునురయంబునఁ బాఱుచు దారిలోపలన్॥

క॥ తనకభిముఖుఁడై వనమునఁ
జనుదెంచువసిష్ఠపుత్రు శక్త్యాహ్వాయునిన్
గనివేఁటతగులు కోలున
దనన త్తినెఱుంగలేక తనకిట్లనియెన్॥ ౯౫

క॥ మునితిలక నాదు మార్గ
మ్మున నిల్చెదవేల తొలఁగిపొమ్మాక్రవలకం
చనవిని మునియును నీవే
చనుమావలకనుచు రాజచంద్రునకనియెన్. ౯౬

గీ॥ భూతలేంద్ర వసిష్ఠాత్మ జాతశతము
నందు బెద్దనుశక్తిసమాహ్వాయుండ
నీకుఁ గడుఁబూజనీయుఁడ నేనుగాన
నీవనుమ్రొక్కి నాదారినీయవలయు॥ ౯౭

చ॥ అనుటయు భూధవుండు మృగయావ్యసనాపహృతాంతరంగుఁడై
మునికులనాథు నెత్తిపయిమోఁదఁగ నాఋషిరాజు దండతా
డనమున లేచునప్పము బెడంగునఁ గ్రోధవిఘూర్ణితాత్ముఁడై
చనుమిఁక రాక్షసత్వమని శాపమొసంగెను జేనికంతటన్. ౯౮

ఉ॥ ఆమనుజేశ్వరుం డతిభయంకర శాపవిషాహిదష్టుఁడై
యోమునిచంద్ర నేను మృగయోత్సుకతన్ బొరపాటొనర్చితిన్
నా మొఱయాలకింపుమిఁక నాగతిసెప్పుమటంచు నాముని
గ్రామణి పాదపంకజపరాగము సోఁకఁగ వ్రాలె వ్రాలినన్. ౯౯

చ॥ ఇరువదినాల్గువత్సరములేగుడు నీకగుశాపమోక్షమం
చు ఋషికులేశ్వరుండు సన క్షోణితలేంద్రుఁడు తత్క్షణంబ దు

ర్బరతరమైన రాక్షసభవంబును జెంది ధరాతలంబునన్
నగతను మాంసభక్షణమునన్ జరియించుచునుండ నొక్కటన్.

ఉ॥ ఆసురభావదుష్టుఁడు ధరాధిపుఁడావనమందు నాఁకటన్
జేసిచరించుచుండఁగ వసిష్ఠసుతుండగు శక్తియచ్చటన్
డాసిననామహాత్మునిఁ దటాలున క్రమ్మంగుచు వాని ప్రాణముల్
దీసి స్వకీయమాత్మగురువు దీర్చుకొనెన్ గడు ఘోరవృత్తుఁడై॥ ౬౧

క॥ ఇట్టులనాకట్టేఁడిసల
పట్టి వసిష్ఠాత్మజులనుబట్టుక తినుచున్
తుట్టతుద కందఱినిఁ దన
పొట్టన పెట్టికొనినీళ్ళుపోసికొనెఁ జుమా॥ ౬౨

గీ॥ అంతనరపతి తనకు శాపాంతమాటఁ
బూర్వరూపంబుగైకొని పొల్పుమీఱఁ
బత్తనము సేరనట మునిప్రవరులతనిఁ
గాంచిసెలవిచ్చి రొకమాటఁ గఠినముగను॥ ౬౩

గీ॥ శక్తిముఖ్య వసిష్ఠాత్మజాతశతముఁ
జంపినాఁడవు నీశాపసమయమందుఁ
గాన బ్రహ్మఘ్నుఁడవునీవు మానవేంద్ర
పుడమి నేలంగ నింక నర్హుఁడవుకావు॥ ౬౪

క॥ అప్పటి పాపంబంతయు
నిప్పుడు నినుజుట్టుకొనె నహీనవిధానం
బొప్పఁగఁ బ్రాయశ్చిత్తము
తప్పక చేసికొనుమికఁ యథాశాస్త్రముగాన్॥ ౬౫

ఆ॥ వారిమాటవినుచు వసుధావిభుండంత
శ్రేష్ఠుఁడైన యావశిష్ఠుకడకుఁ
జేరి గురునిచరణ నీరజమ్ముల నాత్మ
శిరము వ్రాల్చియిట్లు చెప్పఁదొడఁగె॥ ౬౬

ఉ॥ శాపమునొందినే నతినృశంసతముండగు రాక్షసుండనై
తాపసవర్య నీసుతశతంబును మున్నమయించినాఁడ నా
పాపము నన్నుఁ జుట్టుకొనె బ్రగ్గనమందుచునుంటినాఁడు సం
తాపము బాపి ప్రోవఁగల ధన్యుఁడవీవని నిన్ను జేరితిన్॥ ౬౭

క॥ తాపసయిప్పుడు పశ్చా
త్తాపంబునఁగుందునన్ శతఘ్నునిదుష్టున్
గోపము సేయక కావుము
నీపరమ కృపారసంబు నింపుచునాపై॥ ౬౮

క॥ బ్రహ్మఘ్నుఁడ మఱియు శత
బ్రహ్మఘ్నుఁడ దానమాని బ్రహ్మఘ్నుఁడనా
బ్రహ్మఘ్నత గురుసుతశత
బ్రహ్మఘ్నుఁడనైతినయ్య బ్రహ్మర్షివరా॥ ౬౯

క॥ మావంశంబున కీవే
దైవంబవు గురుఁడవాప్తతముఁడవు చెలివిన్
గావున నిన్ను వినా నా
కీ వృజినమడంచు వారలెవరు మహాత్మా॥ ౭౦

గీ॥ రాజుపల్కుల వినిముని రాజుపల్కె
నొక్కహత్యకె నిష్కృతియుర్వి లేదు
మునిశతంబును జంపిన ముష్కరుండ
వేవిధంబున నీకు నిష్కృతిలభించు॥ ౭౧

క॥ ఐనన్నీపయిఁగల్గిన
నూనదయన్ సులభమైన యొక్కయుపాయం
బేను వచించెద డెందము
బూనికతో నిల్పి దానిఁ బొల్పుగ వినుమా॥ ౭౨

ఉ॥ అన్నము సర్వపాపహర మన్నము బ్రహ్మమయంబు చూడఁగా
నన్నమె సర్వప్రాణమయ మన్నిటికన్నమె మృత్యుదంబు ను

మ్మన్న మె సర్వజీవనదమట్లవు టన్న ప్రపయన్న దానమే
యన్నిటికంటె ముఖ్యమగునందున నీదురితంబడంగెడుఁ. 23

గీ॥ పాత్రముల తారతమ్యంబుఁబట్టి యన్న
దానపరులకు ఫల తారతమ్యముండుఁ
గాన ధరణీపురందర దానివిధము
నేవచింతును వినుము నిర్నిద్రబుద్ధి॥ 24

క॥ మాలనికన్నంబిడఁగా
దూలును సూక్ష్మతమమైన దురితములెల్లన్
మేలుగ శూద్రునకిడినన్
నీలుగు లఘుపాతకముల నేకములు నృపా॥ 25

ఉ॥ కోమటి కన్నమిచ్చినను గూలును మధ్యమపాతకంబు భూ
స్వామికి నోగిరంబిడ ననత్యజపాతకము ల్నశించెడున్
క్షామమృతభుక్కు సాపఱుప హత్యనుగల్గిన పాపమేగునో
భూమిపభ్రూణహత్యనను బొల్పుగ వేదికిఁ దిండిపెట్టినన్॥ 26

సీ. వినుసోమయాజికో దనమీయస్త్రీహత్య
రూఢిగాఁజనునొక్క శ్రోత్రియుండు
భోజనంబొనరింపఁ బోవుస్వర్ణస్తేయ
మధిప బ్రహ్మచారి కన్నమిడిన
మద్యజపాపంబు మడియుపట్భాస్త్ర వే
దాంతజ్ఞుఁడేక వారాశనమ్ముఁ
గుడుపదక్షణమేగు గురుతల్పమొకయోగి
నేనివానప్రస్థు నేనిఁగుడుప

గీ. నపుడసమయును గోహత్య, యతియువిష్ణు
భక్తుఁడొకమారయినను సాపడినబ్రహ్మ
హత్యలాఱును సర్వాత్ముఁడైనహరికి
నన్నమర్పింప మునిహత్య లపుడతొలఁగు. 22

క. కావునసనో నృపకుంజర
యేవిధిచేనైన విష్ణుహృదయమునందుఁ
నీవన్నంబర్పించినఁ
దావక మునిహత్యలెల్ల దగ్ధములగుఁ. ౭౮

వ. అంత నానృపుండు గురువర్యుండగు వసిష్ఠమహర్షి కిట్లనియె.

ఉ. అంతటిపాపినేనొసగు నన్నము వెన్నుఁడెటారగించు నే
నుంత తపంబొనర్చి యెటొ శుద్ధుఁడనై హరిఁగొల్చినన్దయా
స్వాంతుఁడు భావదేవుఁడు మదన్నముగంటనె కాంచుగాని యా
వంతయు నోటఁబెట్టఁడిపు డందున కేమి యుపాయమో మునీ.

సీ. అనవసిష్టుండిట్టులనెఁ బాంచభౌతిక
బ్రహ్మాండమిదియెల్లఁ బ్రాకృతంబు
పరమాత్మలోకమ ప్రాకృతంబగుదివ్య
వైకుంఠమదిముక్త వర్గయుతము
ప్రాకృతులాత్మ విగ్రహపోషణార్థమై
యాతనన్నముమ్రింగ వలయునంచు
వైకుంఠలోక సంవాసులకాహార
దృష్టిచేనగు సుఖపుష్టియంచు

గీ. కమలనాభునిదివ్య సంకల్పమట్లు
గాన జిహ్వేంద్రియముచేత గల్గుతృప్తి
గలుగునేత్రానన ప్రాకృతులకునొక్క
యింద్రియమెచాలు విషయసంతృప్తినొంద. ౭౯

క. ఓప్రాకృతబుద్ధీవిను
మప్రాకృత దివ్యమంగళాకారుండా
శ్రీప్రాణేశ్వరుఁడేయా
దిప్రార్చ్యావిగ్రహములఁ దిరముగనుండుఁ. ౮౦

క. అర్చలకును నప్రాకృత
వర్చోమూర్తికిని భేదభావలవంబే
జర్చింపలేముగావున
నర్చింపుము విష్ణువిగ్రహములతిభక్తిన్. ౧౩

గీ. అర్చలందుండి భగవంతుఁ డఖిలభక్త
వరులొనర్చెడుపూజలఁ బరమతుష్టి
సేకరించుచువారిక ప్రాకృతాత్మ
లోకమిచ్చుచునుండు నృలోకపాల. ౧౪

క. మునుఁ గడుఁబ్రఖ్యాతినిబొం
దెను బుణ్యక్షేత్ర మాంధ్రదేశమ్ముననా
ఘనగుహ్యాతమస్థలమున
వనజాక్షుఁడు చెలఁగుచుండు భక్తులఁబ్రోవన్. ౧౫

ఉ. అచ్చట నెవ్వరేనతని కర్చనసేయుచు దివ్యభోజనం
బిచ్చిన నారసమ్మునిజదృష్టి బలమ్మునఁబుచ్చికొంచుఁదా
నిచ్చుచునుండు మోక్షసుఖ మీవిపుడచ్చటికేగి యన్నమున్
జెచ్చెర శ్రీధరార్పితము సేయుమటన్ శతవారముల్ నృపా.

చ. మునివరుపల్కులన్ వినుచు మోదమెలర్పఁగ రాజచంద్రుఁడా
మునివరుతో నమాత్యకులముఖ్యులతో ధరణీసురాళితోఁ
దన ఘననాగఘోటక శతాంగపదాతిబలంబుతో సుహృ
జ్జనములతోడఁగూడికొని సాగెను వేగమె యాంధ్రభూమికిన్.

ఉ॥ ఈవిధిఁ గొన్ని వాసరము లేగుడు దారినిరానురానుగో
దావరిఁజేరి యచ్చటయథావిధి దానమొనర్చిభక్తి స
ద్భావనదేవమౌని పితృతర్పణము ల్పచరించియంతనా
భూవరుఁడేగి ధర్మపురిఁబుంమృగమూర్తినిఁగాంచిమ్రొక్కుచున్

క॥ స్తోత్రంబుల కా నరహరి
బాత్రునిగావించియుచట భక్తిన్మూఁడా

రాత్రులనుగడపి యంతఁ బ
విత్రాంబుశ్రేణి కృష్ణవేణికినడచెన్ ॥ ౮౯

ఉ॥ ఆనదిమున్ను కృత్యములనన్నియుఁ దీర్చుక మంగళాద్రిలో
శ్రీనరసింహుపూజ లొనరించినపిమ్మటఁ బారమాత్మ్యమున్
స్థానముఁజేరి దానికిఁ బ్రదక్షిణము న్బొనరించి తుంగభ
ద్రానదికేగి పద్మజసరస్సును గన్గొని భూపుఁడందులోన్ ॥ ౯౦

ఉ॥ స్నానులవెంటఁబెట్టికొని మజ్జనమాడి నృపుండసంఖ్య గో
దానములన్ సువర్ణమణిదానములన్ ఘనగోష్ఠికావన
స్థాననివాసిభూసురులఁదన్పుచుఁ జక్రసరోవరాహరి
స్థానముఁజేరి మ్రొక్కులిడె సర్వసుపర్వుల కచ్చటచ్చటన్ ॥ ౯౧

గీ॥ నలినజేశాన నారదాత్రులను గొల్చి
చక్రమధ్యమ్ముఁజొచ్చి యాత్మవిభుండు
దివ్యమణిహేమవిద్యుతి దీప్యమాన
మగు సదానందమునుగాంచి యచటనిల్చె ॥ ౯౨

ఉ॥ అచ్చట భావదేవుఁడు సమస్తజనంబుల కాత్మదర్శనం
బిచ్చి ధరాతలేంద్రునకు నీయకపోవఁగ ఱేఁడు ఖిన్నుఁడై
చెచ్చెర నాగురూత్తము వసిష్ఠున్మ్రొక్కుచు "భావదేవుఁడో
సచ్చరితామదత్తులకుఁ జాటయిపోవుటయేల" యంచనన్ ॥ ౯౩

గీ॥ మునులజంపినయఘము నీమోమునందు
నిలిచి కన్పట్టుచున్నదో నేలఱేఁడ
కావునఁబరాత్పరుఁడు నీదుకంటఁబడఁడు
సుమ్మని మునీశ్వరుఁడు చెప్ప క్షోణివిభుఁడు ॥ ౯౪

క॥ విని యంతఁ దుంగభద్రా
ఘనతటమున సత్రములనుగట్టించి మనో
హరభక్ష్యభోజ్యలేహ్యని
కరములవండించి పాచకప్రవరులచేఁ ॥ ౯౫

గీ॥ అనుదినంబును లెక్క లేనంతమంది
నాల్గుజాతులవారి కనాథులకును
బధిరపంగ్వంధులకు నతిభక్తితోడ
నన్నమిడుచొక్కవత్సరం బచటనుండె॥ ౯౬

ఉ॥ అంతవసిష్ఠునింగనుచు నానృపుఁడిట్లనునోవసిష్ఠయ
శ్శాంతతపోగరిష్ఠవిను రాజపురోహితులందుభేద మె
క్కింతయు లేదటంచు మునుపేవినియుంటి మదర్థమీవు శ్రీ
కాంతునికోదనార్పణ మఖండముగా నొనరింప వేడెదన్॥ ౯౭

చ॥ మునియునువల్లెయంచుఁ గడుఁబూనికతో నియమంబుదాల్చి శో
భన కుసుమాంబరాదుల నవారిగ శ్రీహరిపూజఁజేసి పా
వనమగునన్నపానము లపారముగాసిరిజేనికిన్ని వే
ద నమొనరించుచున్ దినశతంబును బుచ్చెను స్వామిసన్నిధిన్॥

గీ॥ అంబుజేక్షణుఁడీరీతి ననుదినమ్ము
మునికరార్పితమగు నన్నమును గ్రహింప
దినమునకు నొకహత్యచొప్పున నశించి
నూఱుహత్యలుజేనికిఁదీఱెఁ గుదకు॥ ౯౯

చ॥ పరమపవిత్రుఁడైన నరపాలుకప్పుడు నదివ్యహాటకాం
బరధరుఁడిందిరామణి విభాసితవక్షుఁడు గోటిమారది
వ్యరుచిరమూర్తిశాలియు, దరారిగదాబ్జ చతుర్భుజుండు శ్రీ
ధరుఁడుహసన్ముఖాబ్జుఁడయిన దర్శనమిచ్చెనునమ్ము పార్వతీ॥ ౧౦౦

ఉ॥ సామ్ములకెల్ల సామ్మయిన సోయగమున్గలవానిఁజూచి పా
దమ్ములమ్రొక్కి యంజలివిధానమునన్గొనియాడుజేనిఁదా
నిమ్ముగఁగాంచి శ్రీదయితుఁడిట్టులఁబల్కెనుజేఁడనీదు పా
పమ్ములు నెల్లనీదయినభక్తికిమెచ్చితినంచు వెండియున్॥ ౧౦౧

క॥ నీవంశమ్మునఁ బుట్టుక
గావించెద రామనామకలితుఁడ నగుచున్

భావించుచు ననుమదిలో
సేవింపుము నా పద సరసీజములనఘా॥ ౧౦౨

క॥ పౌష్మిక ధర్మమున రా
జ్యమ్మును గాపాడికొనుమనంతరమున దే
హమ్ము విడనాడి నానిక
టమ్మున నివసించెదుత్కట ప్రమదముతోన్॥ ౧౦౩

క॥ ఇంతీ వినుమంతట భూ
కాంతుండుగత పాపుఁడగుచుఁ గ్రక్కునఁజని ని
శ్చింతతధరనేలి రమా
కాంతుని దయచేత ముక్తికాంతన్గనియెన్॥ ౧౦౪

క॥ శ్రీరామాంచితవక్షా
తారేశసదృశవక్త్ర తామరసాక్షా
ఘోరాఘహరణదక్షా
నారాయణదేవపక్ష నతజనరక్షా॥ ౧౦౫

మాలినీ॥ సతతభువనపాలా సాధుసంతానసాలా
వితతసుగుణజాలా వేణుగోపాలబాలా
పతగగ, సురముఖ్యాభక్తదత్తాత్మసఖ్యా
ప్రతతలసదభిఖ్యా భావనారాయణాఖ్యా॥ ౧౦౬

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుద భ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయ ప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునం దృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౧౦౭

చతుర్థాశ్వాసము.

క॥ శ్రీకామినీ కళత్రా
లోకేశ్వర సామగానలోల పవిత్రా
రాకేశతులితవక్త్రా
పాకార్యాద్యమరవినుత భవ్యచరిత్రా॥ ౧

క॥ అవధారు భక్తవత్సల
భవహర, కల్మాషపాద వసుధేశకథన్
శివవిని సంతసమునఁ దన
ధవునిపదంబులకుమ్రొక్కి తగనిట్లనియెన్॥ ౨

ఉ॥ ఓదయమానమానస, మహోక్షగ, శంకర, ఫాలనేత్ర, కా
కోదరరాజభూషణ, మహాహ్యాగ్ర, భవన్ముఖనిస్సరత్కథా
స్వాదమొనర్చి నామనము సంతసమొందినదింకఁ దుంగభ
ద్రోదయమాదిగాఁ గలుగు నుత్తమచిత్రచరిత్రఁ జెప్పవే॥ 3

శా॥ సారాంశంబుగ్రహించి భక్తిగలదై సర్వంసహాభృత్కుమా
రీరత్నంబిటు విన్నవించుకొన గౌరీనాథుఁడంత న్సుధా
సారంబు న్గురిపించునట్లు నిజవాచాచాతురిం జూపుచున్
నారీరత్నమ విస్మవిస్మనుచు నానందంబుతో నిట్లనున్॥ ౪

క॥ మునుహిమవచ్ఛృంగంబునఁ
దనభక్తులమైనమనకుఁదగఁ బరిణయమున్
బొనరించువేడ్క శ్రీహరి
చనుదెంచెను దేవమౌని సమితియుతుండై॥ ౫

గీ॥ అప్పుడీరేడులోకంబు లచటజేర
బరువుచేభూమి యుత్తరభాగమందు
బలిని కేతనమంటఁగఁ బైకిలేచి
స్వర్గమునకంటె దక్షిణభాగమబల॥ ౬

క॥ చప్పనసర్వదివౌకసు
లిప్పుడు మనలోగరిష్ఠుఁడెవఁడని మదిలో
నొప్పుగనూహించుచుఁగడు
గొప్పనుగానేర్పఱచిరి కుంభోద్భవునిన్॥ ౭

క॥ ఈవిఘ్నము వారింపఁగ
నీవిపుడాయామ్యదిశకు నేగుమటంచున్
దేవతలు తన్ను వేడఁగ
భావంబునఁ గుంభజుఁడు వివాహాదిదృతున్॥ ౮

క॥ ఈపనికి నేనుబోయిన
నాపరమేశ్వరుని పరిణయాలోకమునా
కేపగిది గల్గుఁగావున
నీపనిఁదప్పించుకొందు నేవిధినైనన్॥ ౯

ఆ॥ అంతఁదనకుఁదానయాయగస్త్యమహిమున్
మనములోననిట్లు మథనపడుచుఁ
దుదకునొక్కయుక్తితోఁచఁగ దివిజులఁ
బిలిచియిట్టులనియెఁ బ్రీతితోడ॥ ౧౦

గీ॥ శిష్యులెవ్వరు లేరు నా చెంతనిపుడు
వలసినప్పుడు నాకింత జలముఁదేర
నొక్కడుండిన మీపనినొప్పికొందుఁ
గాన నాకొక్కశిష్యుండు గావలయును॥ ౧౧

గీ॥ అటులఁబల్కిన మునిపల్కులాలకించి
భక్తవత్సలుఁడైనట్టి పరమపురుషుఁ
డపుడు మనపెండ్లియందున్న యాదరమున
శిష్యునిత్తును బొమ్మంచుఁ జెప్పెమునికి॥ ౧౨

క॥ మునివర్యుఁడపుడు భగవం
తునియానతి నిదియుఁదనకుఁ దొలగదనుచు ద

క్షీణమున కేగె నతని వెం
టనె హరియేశిష్యుడై హుటాహుటి నడచెన్ ॥ ౧౩

క॥ ఆవడువునఁ దాపసి గో
దావరిఁ దరియించి సహ్యధాత్రీధరమున్
దావడిఁ జేరఁగఁ జనియుం
తేవాసీజలము తెమ్ము తెమ్మని పలికెన్ ॥ ౧౪

సీ॥ భగవంతుఁడపుడు సత్వరరూపుఁడౌచు
సహ్యాద్రిపై నెక్కి పద్మాసనమున
నుండి యోగమునందు నుండనాతనిదేహ
మందుఁ గృష్ణానది యవతరించె
వేణియుం దుదయించె వేణి దక్షిణహస్త
మందుఁ దుంగయు వామమందు భద్ర
బుట్టెనీనదులను బురుషోత్తముఁడు పిల్చి
మరుభూతలములందుఁ దిరుగఁబనిచె

గీ॥ నంతగృష్ణయు వేణియు నైక్యమొందెఁ
దుంగయును జేరుకొనె భద్రతోడనిటుల
నాల్గు రెండౌచుఁ గడుదవ్వు నడచినడచి
శ్రీగిరికి వెన్కనన్నియుఁ జేరెఁగృష్ణ॥ ౧౫

గీ॥ తనకుముందఱ శ్రీగిరి తనరుకతనఁ
బదవిలేకున్కి గృష్ణయాభాగమందె
పెక్కుచోటులఁ దిరుగుచుఁ బృథివినెల్ల
జలముసింపుచునుండఁగాఁ జక్రికినిసి॥ ౧౬

క॥ తనచక్రంబున భూధర
మును హరితెగనఱకనచటను త్రెరువులు పు
ట్టెను వానినుండి వెండియు
జనుదెంచెను మూడునదుల సాధ్యరయమున్ ॥ ౧౭

గీ॥ తుంగభద్రమ్మవిడివడి దురముతోడఁ
బారమాత్మ్యసద్ధమైనట్టి బ్రహ్మసరసిఁ
జేరియటనుండి పూర్వాబ్ధిఁ జేరనపుడు
కృష్ణవేణమ్మ భద్రపైఁ గినిసిపలికె॥ ౧౮

క॥ ఎంతటిదూరమొ నాయ
భ్యంతరముననుండి యుద్ధహోవిడితెన
న్నింతటనుండియు నీయ
భ్యంతరమున జలము శూన్యమయ్యెడుఁగాతన్॥ ౧౯

గీ॥ కృష్ణవేణమ్మ యిటుశపియింపఁ దుంగ
భద్రమదిలోనఁ గుందుచుఁ బారమాత్మ్య
మందుఁబరమాత్మకై తపమాచరించి
కమలనాభునిఁ గన్నులఁ గాంచెనంత॥ ౨౦

ఉ॥ అంచితభక్తి నాహరిపదాబ్జములన్ బ్రణమిల్లిపల్కె నో
కాంచనచేల "నిజము లవ్పుకమ్మ"ని కృష్ణశపించెనన్ను నేఁ
గొంచెపుదాననైతినిఁకఁ గుంభినిలోపలనున్న యేళులన్
దించుక గొప్పదాననని పించుము నన్మధుకైటభాంతకా॥ ౨౧

గీ॥ అనుచు వేడిన తుంగభద్రనురమేశుఁ
డాదరించుచునిట్లనె నన్నినదుల
లోననిన్బెద్దఁ జేయుదు మానసమునఁ
జింతఁదొఱఁగుము వినుము నిశ్చింతతోడ॥ ౨౨

గీ॥ గంగ వెడలెను నాపాదకంజమందుఁ
గృష్ణజన్మించె నన్మచ్ఛరీరమందు
నీవుమద్బాహువునఁబుట్టినావుగాన
దుంగభద్రమ్మ నీవయుత్తుంగవౌదు॥ ౨౩

క॥ కావేరియుఁ గృష్ణయు గో
దావరి భాగీరథియు సదాపావనివౌ

నీవునుమీయేవురు పు
ణ్యావహాలై పంచగంగ లనఁబడుదురిలన్॥ ౨౪

గీ॥ గంగ లేనింటిలోననుత్తుంగవగుచు
భద్రదాయినివై తుంగభద్రయనెడు
సార్థకాభిధనొప్పి యీయాత్మ్మతలమునఁ
గీర్తినొందెదు మంగళమూర్తివగుచు॥ ౨౫

చ॥ నలినభవాండమొండు మునునాశనమొందెడు వేళ దానిలో
పలఁగల కోటితీర్థములఁబాపహరమ్ములస్పర్శమాత్ర ని
ర్మలశుభముక్తిదమ్ములను మామకకూర్మశరీరమందు ము
న్నిలిపితివానినేనిపుడు నీజఠరమ్మున నుంతు దానిచేన్॥ ౨౬

గీ॥ ధరణిఁగల్గిన సర్వతీర్థములలోన
నీవయుత్తమవై యుండి నీదునీట
మునుఁగు పుణ్యాత్ములకునెల్ల ముక్తినిడుచు
నుండెదవుసుమ్ముమఱియు నింకొకటినమ్ము॥ ౨౭

క॥ కొంచెము త్రవ్విననీలో
నుంచిన తీర్థములు శుభతరోదకమును జూ
పించి స్పృశియించినంతనె
యంచితముఁగ ముక్తినొసఁగు నఖిలనరులకున్॥ ౨౮

క. అని హరిపాతాళమునకుఁ
జని కూర్మాంతస్థ తీర్థజాలమ్మును గై
కొని పారమాత్మ్యమునకునుఁ
బునరాగతుఁడయ్యె నొక్కముహూర్తములోనన్. ౨౯

గీ. అంతటను దుంగభద్రోదరాంతరమునఁ
గోటితీర్థమ్ములనునిల్పి కైటభారి
తుంగభద్రమ్మతోడ నుత్తుంగకరుణ
గదురవెండియు నొక్కవాక్యమ్ముఁ బలికె. 30

సీ. నాపురోభాగాన నలినగర్భుఁడు తొల్లి
స్వయముగా నొక సరోవర మొనర్చి
అబ్జజాండాంతస్థ సార్ధత్రికోటి తీ
ర్థముల నాదివ్య సరస్సులోన
మూఁడుదిక్కులయందు ముక్కోటితీర్థముల్
యామ్యదిగ్భాగాన నర్ధకోటి
తీర్థమ్ములనునిల్పి తిరముగా మధ్య భా
గముననిల్పెను బాల కడలినంత

గీ. నాల్గుమూలలయందును నాల్గుసంద్ర
ములనునిల్పుచు నుత్తరమునసురాబ్ధి
నిల్పి శుద్ధోదకాబ్ధిచే నిఖిలసరసి
నించి యుత్కృష్టతీర్థమన్పించె దాని. ౩౧

క. ఆసరసిలోన నీవును
జేసితివిప్రవేశమందుచే నీస్థలిలో
మీాసంగమముత్తమమై
దోసములనడంచుఁ గనినఁదోడ నరులకున్. ౩౨

గీ. చక్రనాభిసరఃప్రవేశములు గల్గు
నిన్ను స్పృశియించినంతనె నిఖిలజనులు
ప్రాకృతాంగంబునదలి యప్రాకృతంపు
దివ్యదేహంబుఁగాంత్రు సందియములేదు ౩౩

గీ. జరులువైశాఖ పూర్ణిమాసమయమందు
నేనియువిశాఖయను చుక్కనేనిస్నాన
మాచరించుచు బ్రహ్మహత్యాది పాత
కములఁబాయుచు ముక్తినిఁ గాంచుచుంద్రు. ౩౪

క. అతులితమగు నీజలమునఁ
బితృతర్పణము నొనర్చి విప్రులపితరల్

సతతము నాలోకంబున
మితిమీఱిన సుఖమునొంది మెఱయుదువు సుమీ. ౩౫

క. జపమును దానము హోమము
తపమును శ్రాద్ధంబును బితృతర్పణమును నీ
విపులతటమ్మునఁ జేసిన
నపరిమిత ఫలదమగుచు మదైక్యము నొసఁగున్. ౩౬

సీ. నీబిందు లేశంబె నిఖిలతీర్థఫలంబు
లిచ్చునీస్మృతిచేత నెల్లపాప
ములడంగు నీతీరమునఁ జేయు ధర్మంబు
విధిహీనమయ్యును విపులసిద్ధి
నొసఁగునీతీరాన నొనరించునొకజన్న
మగు నశ్వమేధ సహస్రసమము
త్వత్తీరముననొక్క తరువునుంచినవాఁడు
వనసహస్రస్థాపకునకు జోడు

గీ. చెలఁగి యశ్వత్థమునునేనిఁదులసినేని
నీతటంబుననుంచిన నిర్మలాత్ముఁ
డఖిలపాతకములఁబాసి యస్మదీయ
లోకముననుండు నిర్గత శోకుఁడగుచు. ౩౭

క. ఈనిఖిలతీర్థచయములు
మానుగ వైశాఖపూర్ణిమన్మఱియు విశా
ఖానక్షత్రంబునఁ దమ
తానకములకరిగి నీదుదరిమగుడజనున్. ౩౮

గీ. సర్వతీర్థసమాగమ సమయమందు
నిన్ను గన్గొన్న మోక్షంబు, నిర్స్పృశింప
మత్సమీపము, స్నానమత్సరూప
మంబుపానాన సాయుజ్యమందునరుఁడు. ౩౯

క. అని వరములిచ్చి శ్రీహరి
కనుచూపైచనియె నాఁటికాలంబు మొదల్
కొని తుంగభద్రతీరం
బున గలవారికిసరూపముక్తి లభించున్. ౪౦

క. కృమికీట కాదులును దా
హముచేఁ దన్నీరలవము నానినచో మో
క్షముఁ జెందునింక నెంతగ
హిమగిరిజా తుంగభద్ర నే వర్ణింతున్. ౪౧

ఉ. ఈవిధిజీవసంఘముల దేవనిగా హరిఁజేరుచుండ నీ
భూవలయంబునం జనులు పూజ్యముగా విధిశర్వపూర్వదే
వావళితిన్నఁగా సరసిజాక్షుని సన్నిధి కేగి భక్తిస
ద్భావముతోడ మ్రొక్కి నుతివాక్యములన్ గొనియాడి యిట్లనున్.

ఉ. సారసనేత్ర నీదగు ప్రసాదబలంబునఁ దుంగభద్రయే
వారికి నాత్మతీర్థపుఁ బ్రభావమునన్ క్షణముక్తినిచ్చు నీ
తీరగు నేని జీవుఁడెక్షితిన్గను పెంచఁడుగాన దేహముల్
తీరినవెన్కఁగాని ముగితిన్ దయసేయఁగఁబోకు మీశ్వరా. ౪౩

గీ. ఇటుల వేడిన వేల్పుల యిచ్ఛకనుగు
ణంబుగాఁజేసె హరియాదినంబుఁదొట్టి
పార్వతీవింటివే తుంగభద్రమహిమ
చెప్పితినిగా మఱియు దేనిఁ జెప్పవలయు. ౪౪

ఉ. దేవ, కృతార్థురాలనయితిన్ భవదీయముఖోద్గ తుంగభ
ద్రావరనిమ్నగా ఫలసుధారసపానముఁజేసి యింక గో
ష్ఠీవనమందుఁగల్గిన విశేషములెయ్యవి చక్రరూప మా
తావునకేలఁగల్గెనో సదా శివనాకిపు డానతీయవే. ౪౫

చ. అనవిని శంభుఁడిట్టులను నద్రిసుతా వినుతొల్లి సృష్టికై
వనజభవుండు భూతములఁ బంచినపన్నును బంచభూతము

ల్గొనకపరస్పరంబు గుమిగూడి యొకానొకచోటనట్టి చె
య్యునుదొలఁగించుకొందమని యోజనసేయఁదొడంగె నిట్టులన్.

చ. గురుతరసృష్టికార్యమునకు న్మనమొప్పిన విష్ణుసేవకున్
గరమతిదూరవర్తులముగావలెఁ జిత్తముసృష్టియందను
స్థిరతవహించుదానఁ గడుఁ జిక్కులపాల్పడఁ గావలెన్గుసం
సరణమహాబ్ధిలోనఁబడి చచ్చుచుఁబుట్టుచునుండ నేటికిన్. ౪౭

క. కావున నెప్పటికిని హరి
సేవయెముక్తిదముగాన స్థిరతరభక్తిన్
శ్రీవరు నెదనిల్పుచు మన
మేపురముదపంబు సేయ నేగుదమనుచున్. ౪౮

గీ. పంచభూతంబులిట్లు పరస్పరము నిశ్చ
యించికొని పారమాత్మ్యమహీతలమునఁ
జేరి యష్టాక్షరముచేత శ్రీవిభునకుఁ
దపమొనర్చుచునుండెను దారుణముగ. ౪౯

క. అంతయుఁగన్గొనివాణీ
కాంతుఁడు వేవేగ గోష్ఠికావనమునకున్
సంతసమునఁజని కమలా
కాంతునిగొనియాడె భక్తికలితుండగుచున్. ౫౦

గీ. సర్వగీర్వాణవందిత చరణకమల
భక్తవరదానపర, దేవ, పరమపురుష
వేదవేదాంగవేద్య, గోవింద, శ్రీశ
నన్నుగృపతోడఁబ్రోవుము నళిననేత్ర. ౫౧

క. కరుణాసాగరనిను నే
స్మరణము గావించుచుంటి సతతముమదినీ
సరివేల్పులెవ్వరీధర
కరిరక్షక కావుమయ్య కమలాకాంతా. ౫౨

క. వక్షస్స్థల విధృతేందిర
రక్షఃకులదారిచక్ర రాజద్బాహూ
పక్షీంద్రగమన నీసరి
దక్షులు లేరే జగాన దాసులఁ బ్రోవన్. ౧౩

క. అని కొనియాడెడుబమ్మకు
వనజాక్షుఁడు భూషణాళి భాసురుఁడై ద
ర్శనమీయ నావిధాయతయు
వనజాక్షున కెఱఁగియిట్లు పలుకఁదొడంగెన్. ౧౪

చ. పుడమియు నీరుమున్నయిన భూతములైదును నాదుమాటలన్
జెడ చెవిఁబెట్టి సృష్టికయి పిల్చిన రాక నిరాకరించి యి
య్యెడగుమిగూడి నీకొఱకు నేకముఖంబున ఘోరమౌ తపం
బెడపక చేయుచుండెనిఁక నేవిధిసృష్టినొనర్తు దేవరా. ౧౫

క. క్షిత్యాదికములను వినా
కృత్యంబే లేదు నాకు నీజన్మమునన్
సత్యము, కావునముందిఁక
గత్యంతర మేమినాకుఁ గంజదళాక్షా. ౧౬

క. అనవిని కమలాకాంతుఁడు
తన వెంటవిరించిరాఁగఁ దద్దయుఁ బ్రీతిన్
జని పంచభూతముల క్రమా
లనునిలిచెనురంబునందులచ్చి సెలంగన్. ౧౭

చ. వరమణికుండలద్యుతి విభాసితగండుఁగన త్కిరీటభా
సురతరమస్తకున్మణివిశోభిత పీనవిశాలవక్షు ది
గ్మరుచిసహస్రకాన్తియుతుఁ గంకణముఖ్య సుభూషణాంచితున్
హరిఁగని మ్రొక్కి భూతతతియాతనిసన్నుతిఁజేసె నిట్టులన్. ౧౮

చ. జయము హృషీకనాథసురసత్తమ నీరజపత్రలోచనా
జయము సమస్తపాపహర సర్వగతానిఖిలాత్మకాహరీ

జయమువిభూతిరూపధర సత్యనిరంజన నిర్వికార చి
న్మయ భవదీయపాదనవినమ్ములఁ ద్రొక్కెదమేము నిచ్చలున్.

చ. జలజభవేశ్వరేంద్ర ముఖసర్వసుపర్వులు దేవదేవనీ
వలన సముద్భవింత్రు మఱివర్ధిలుచుంద్రులయింత్రుయుక్తవే
ళలనిఖిలంబునీవ నిఖిలంబుననీవఖిలంబు నీదు లో
పలనిఖిలాభిధేయ భవభంజక గైకొనుమా నమస్కృతుల్. ౬౦

క. హరినివ్విధిభూతమ్ములు
కరమున్గొనియాడిమస్తక స్థాంజలులై
వరమానసముద్రఁ గైకొని
పరమాత్మ సమీపమందుభయమున నిలిచెన్. ౬౧

క. పరమాత్మ భూతములపైఁ
గరుణామృతపూర్ణదృష్టికాంతులు మెఱయన్
దరహాసితవదనుఁ డగుచున్
సరగున నొకమాటఁబలికె జలజదళాక్షీ. ౬౨

శా. ఈసృష్టిందవులాట మొందినను మీకెక్కాగ్రచిత్తంబునన్
నాసేవంబొనరింపఁగల్గదనుచున్ నాసన్నిధానంబునన్
వాసంబుండదఁటంచు జిత్తమరిషడ్వర్గాలయమ్మానఁటం
చీసృష్టిన్విడినారుగా వినుఁడు నాయీమాటనో భూతముల్.

సీ. అఖిల ప్రపంచంబున స్వతంత్రమఁటంచు
స్వాతంత్ర్య మొక పరబ్రహ్మదనుచు
కంజాక్షుప్రీతికై కర్మసేయుదమంచుఁ
దత్కర్మఫలము నాతనిదెయంచు
కర్తృత్వమును మాది కాదు వానిదెయంచు
స్వామిపాదము మాకు శరణమంచు
బ్రహ్మమే సర్వహృత్పద్మ సంస్థమఁటంచు
మాయనాతఁడెత్రిప్పు మనుజునంచు

గీ. నమ్మి మత్కీర్తనధ్యాన నతులుగల్గి
యెంతసంసారియును ముక్తికేఁగుఁగాన
నింక నాయాజ్ఞ శిరసావహించి మీరు
సృష్టికార్యంబుల ప్రవర్తింపవలయు. ౬౪

క. వేయేలవినుఁడు మీరిటు
నాయాజ్ఞనతిక్రమించి నడచితిరేనిన్
మీయాజ్ఞానము నిష్ఫల
మై యేగునుగాన మత్పరాయణులగుచున్. ౬౫

క. ఈయఖిల స్వాతంత్ర్యం
బాయన దేయంచు మత్పదాబ్జయుగమునన్
బాయని భక్త్యతిశయమునఁ
జేయుఁడు భూతములులోకసృష్టిక్రియలన్. ౬౬

వ. అని పలికిన శ్రీహరి వాక్యంబుల విని పంచభూతంబులు భగవ
త్పాదంబులఁ కెఱఁగి "స్వామీ మాయందక్కటికమూని భవ
త్సాన్నిధ్యంబు ఘటించునటుల భగవత్కైంకర్యంబు మాకొసం
గి యుష్మత్సాధనభూతులమయిన మే మేలినవారికేలుందమ్ముల
నుండునటుల మాకు వరం బొసంగినఁ దమ యానతికిం దల
యొగ్గి వైళంబసృష్టికార్యంబునం బ్రవర్తింతుము" అని పలికిన
వాని భావమెఱింగి శ్రీరమాకాంతుండు వెండియు భూతంబుల కి
ట్లనియె. ౬౭

గీ. నేనె సంకల్పమాత్రాన నిఖిలదుష్ట
సంహృతింబొనరింపఁగఁ జాలియున్న
సమలపంచాయుధ స్వరూపములుమీకు
నొసఁగినాచేతులందు మిమ్ముంచికొందు. ౬౮

గీ. మీమనోరథసిద్ధికై మీకృతమున
సర్వసంహారకార్యంబు సలుపుచుందు

ననుచు హరిపల్క ధరణిగదాయుధముగ
నయ్యెఁ గౌమోదకీ సమాఖ్యాకముగుచు. ౧౯

గీ. శంబరము పాంచజన్యాఖ్యకంబువయ్యె
వహ్ని యయ్యె సుదర్శనాహ్వాయసుచక్ర
మనిలతత్త్వంబు శార్ఙాఖ్య ధనువునయ్యె
గగనతత్త్వంబునందకఖడ్గమయ్యె. ౨౦

చ. పరమకృపాసముద్రుఁడును భక్తపరాయణుఁడైన శ్రీపరా
త్పరుఁడటులాయుధాకృతులఁదాల్చిన భూముఖతత్త్వరాశికిన్
వరములనెందుగా నొసఁగిపల్కెను "భూతములార మీరు నా
కరముల సర్వదా నిలువఁగావలె నాయుధరూపధారులై." ౨౧

గీ. వలసినప్పుడు పురుషరూపములు దాల్చి
సర్వవిధముల నా సేవ సలుపవలయు
నెన్ని రూపంబులను నేధరించుచుందు
నన్నియును మీరు నాతోడ నందవలయు. ౨౨

ఉ. నమ్ముఁడు నాదులోకముల నాయవతారములందు నెన్నడున్
మిమ్మును బాసి నేనిలువ మీరును నన్నెడఁబాసియుండఁబో
రిమ్ముదమీదుభక్తికిని నేఁ గడుమెచ్చితి మీదు మీదు రూ
పమ్ముల నంతరాత్మనయి వాసముసేయుదు మీదుచెంగటన్. ౨3

గీ. శ్రీనికేతనుఁడటు వెఱ్ఱివానిచేతి
జాతిపగిది వరములీయ భూతచయము
తరుణమిదెయంచు మఱియొండువరముఁగోరె
సందుదొరకిన నెవరూరకుందు రబలా. ౨౪

క. మాకీక్షేత్రంబుననే
ప్రాకటముగఁ దపముసిద్ధిబరఁగుట చేతన్
లోకేశయంశ భేదము
గైకొని మననిచటనుండఁగావలె నెపుడున్. ౨౫

క. ఆమాటకియ్యకొని హరి
మీమాటలు సెల్లునింక మీరుననాతో
నీమాన్య క్షేత్రంబున
నేమంబుననుండుఁడనుచుఁ జెప్పి యిటులనెఁ. ౭౬

సీ. ఓసుదర్శన చక్రమా సరోజభవాండ
మీల్గునంతటిదాఁక నిచటనేక
యోజనమితమైన యుర్విపై క్షేత్రత్వ
మొందినీవువసింపు మందముగను
నీనాభినడుమనే నిల్తునాభికిఁబైన
శివభారతీపతు ల్వెలఁగుచుంద్రు
నేమ్యష్టభాగాల నిల్తురష్టదిగీశు
లరములకొనల సర్వామరఘు

గీ. లుంద్రునీజ్వాలములయందు నొప్పమీర
వేదశాస్త్రపురాణము ల్వెలయుచుండు
ననుచుఁ జక్రంబునకు హరియానతిచ్చి
యంతనిత రాయుధములతో ననియె నిట్లు. ౭౭

గీ. వినుసుదర్శన హేత్యంతమునకు యోజ
నాన్తరమ్మునదూర్వగా నఖలమణివి
భూషణాంచితవగుచుఁ గౌమోదకీ, వ
సింపవలెనీవు మత్పాద సేవకొఱకు. ౭౮

గీ. శంఖమానీవు చక్రాపసవ్యభాగ
మందునొక యోజనాంతరమందుఁ గోటి
చంద్రధిక్కారి విద్యుతిశాలివగుచు
నుండఁగావలె బ్రహ్మాండముండువఱకు. ౭౯

క. చాపమ చక్రాయుధమున
కాపడమటిదెసను యోజనాంతరమున నీ

వేపుగనుండుము జ్యావ
ల్లీపరిచిత కోటివయిచలింపనిభర్తీ. ౧౦

క. నందకమాసుజ్ఞానా
నందాత్మకమగుచు నీవనారత మిచటన్
బొందుగఁ జక్రోత్తరదిశ
యందున్నిలుమొక్క యోజనాంతరమందున్. ౧౧

ఉ. ఇమ్ముగఁదీర్థయాత్రకయి యిచ్చటకేగినవారు ముందుగా
మిమ్మునుగొల్చి శుద్ధులయి మీపరిపూర్ణకటాక్షమందియా
పిమ్మటనన్నుఁగొల్తురని ప్రీతిమెయి న్వరమిచ్చియంతవే
గమ్మునశ్రీమనోహరుఁడు గాంచనవేదికఁజేరెఁ గోమలీ. ౧౨

క. హరియానతిచొప్పున నా
యరిముఖసర్వాయుధముల్ లాయాదెసలన్
దిరముగనుండె విరించియు
బిరబిరదన గృహముసేరెఁ బృథ్వీంద్రసుతా. ౧౩

చ. పొలుపుగఁ దీర్ఘయాత్రకయిపోయినమానిసి ముగ్గదాదిహే
తులసమరేశుల న్నుతులతోఁగని పిమ్మటవెన్నునిన్ గనన్
వలెను దదాదిగాఁగలిగె వారిజలోచన చక్రరూపమా
స్థలమునకింక దేని వినుదానవువేగమెపల్కు పల్కెదన్. ౧౪

క. సృష్టిస్థితిలయ కారణ
శిష్టజనావన, రమేశ, శేషశయన. శ్రీ
ముష్టాదిస్థిత, భక్తా
భీష్టప్రదభావదేవ భీతార్తిహరా. ౧౫

సుగంధి. శక్రముఖ్యదేవ చక్రసన్నుతాంఘ్రినీరజా
విక్రమాగ్ని సాత్కృతేంద్ర విద్విషన్మహాభుజా

నక్రరాజఖండనావినమ్ర కల్పభూమిజా
చక్రనందకాది హేతి సంతతోల్లసద్భుజా. ౭౬

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణ సంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునందు చతుర్థాశ్వాసము సంపూర్ణము. ౭౭

పంచమాశ్వాసము.

క. శ్రీభావదేవదివ్య
ప్రాభవ వేదాంతవేద్య పద్మజముఖ దే
వాభీష్టదాయకాఖిల
వైభవసముపేత సర్వవాచాతీతా. ౧

గీ. దేవయవధారు పార్వతీదేవి యంతఁ
బావనంబైన యీగోష్ఠితావనమున
దీపదాన మహత్త్వంబు దెలుపుమంచుఁ
బతిని వేఁడిన నాతఁడీపగిదిఁ బల్కె. ౨

గీ. దేవి యీక్షేత్రమున నొక్కదివ్వె నేని
బెట్టువారికిఁగలఫల మిట్టిదనుచు
నెవరుఁబల్కఁగలార లేనీ విషయము
నందు నొకకథ సెప్పెద నాలకింపు. 3

క॥ తపమునకు నిక్కసత్యా
లపనమునకుఁబట్టు విజయలక్ష్మికిని విటుం

డపరిమిత ధర్మశీలుఁడు
నృపకుంజరుఁ డొకరుఁ డంబరీషాఖ్యుఁడిలన్॥ ౪

మ॥ కలఁడిక్ష్వాకుకులావతంసుఁడగు నాక్ష్మాపాలచంద్రుండు స
త్ఫలదంబౌ నొకయశ్వమేధ మొనరింపన్ దీక్షితుండై ధరా
తలముం జుట్టఁగ గుఱ్ఱము న్విడిచినన్ దద్యజ్ఞగంధర్వముల్
బలశత్రుండు హరించి స్వర్గపురిలో నంగట్టి పెట్టెన్ సతీ॥ ౫

గీ॥ ఈసమాచారమును బురోహితు లెఱింగి
జన్న మాపఁగి రాదింక సత్వరముగ
నేగి పశ్వర్థ మొకవిప్రునీవు సొమ్ము
లిమ్ము పొమ్మనన్ నృపుఁడు రయమ్ముతోడ॥ ౬

చ॥ అరదమునెక్కి భూతలమునందలి మౌనివరాశ్రమంబులన్
దిరుగుచు రానురా నొకప్రదేశమునన్ భృగుతుఁగమన్మనో
హరమగు నాశ్రమంబుగని యచ్చట భార్గవుఁ డౌరుచీకునిం
దరిసెన మాచరించి మునినాథునికిం బ్రణమిల్లి యిట్లనెన్॥ ౭

క॥ ఇమ్ముగ మునివరయొక జ
న్నమ్మొనరింపంగఁ దలఁచినాఁడను బశ్వ
ర్థమ్మై తెంచితి మీసుతు
నమ్మన మీకిత్తు లక్షయావుల ననినన్॥ ౮

గీ॥ పెద్దకొమరునిపై నాకుఁ బ్రేమ పెద్ద
యాటనేనీయ నాతని ననుచుఁ దండ్రి
యటులనే చిన్నసుతునీయ ననుచుఁ దల్లి
చెప్పమధ్యముఁ డగు శునశ్శేపుఁ డపుడు॥ ౯

క॥ జననీజనకుల తలఁపుం
గనిపలికె, ధరాతలేంద్ర, గ్రక్కున నీతోఁ
జను దెంతుఁ బశువునై గో
ధనమును మాజనకులకును దయసేయుమనన్॥ ౧౦

క॥ ఘనగోధనము శునశ్శే
ఫునితలిదండ్రులకొసంగి భూవిభుఁడంతన్
దనవెంటనాశునశ్శే
ఫునిఁ గైకొనికదలెనాత్మపురమున కబలా॥ ౧౧

గీ॥ అంతమధ్యాహ్నసమయంబునందు నాత్మ
మాతులుండైన గాధేయ మౌనికడకుఁ
జేరి శరణంచు నాశునశ్శేఫుఁ డఖిల
వృత్తమాఁ మేనమామకు విశదపఱచె॥ ౧౨

శా॥ మామా నా తలిదండ్రు లెంతయనుకంపాహీనులోకంబె నీ
వే మేల్నాకొనరింతు విప్పుడని నిన్నే నమ్మి నేవచ్చితిన్
నా మాంతాపితృవర్గమీవయిఁ కనన్ రక్షించి యీఱేనికిన్
సేమంబొప్పఁగఁ సప్తతంతుఫలముం జేకూఱఁగాఁ జేయుమా॥

క. అనిపల్కు నా శునశ్శే
ఫున కభయమొసంగి మౌనిపుంగవుఁడంతన్
దనపుత్రశతము నిటుర
మ్మని వారికిఁ జెప్పె నా సమస్తచరిత్రన్. ౧౪

చ. తనుభవులారమీరనఁగ ధర్మమునం గడుఁ బెద్దలీధరే
శుని మఖమందు మీరలు పశుత్వమునొంది మదాజ్ఞచేత నీ
ఘనునకుఁ బ్రాణముల్నిలుపఁగావలె దాన నిలింపులెల్లరున్
మనములఁ దృప్తినొందుదురు నాకునుసంతసమౌనుజుమ్మనన్॥

క॥ విశ్వామిత్రంబనఁదగు
విశ్వామిత్రమునిపల్కు విని వెంటనెయా
విశ్వామిత్రతనూజుల
నశ్వరగర్వమునఁ దమ జనకునని రిటులన్॥ ౧౬

చ. తనయులఁజంపుకోలనెడు ధర్మువుభూస్థలినీకతోఁచె నీ
పని కడులోకగర్హితము పాఱుఁడ యీపనికంటె నొక్క కు

కక్కను భుజియింప నుత్తమముగాదె యన న్మనిరోష భీషణే
క్షణుఁడగుచుఁ దనూజుల కొకానొక దారుణవాక్య మిట్లనెన్॥

ఉ॥ నావచనంబు కాదనుచు నన్నిటుదూరిన మీరు చౌర్య హిం
సావిహృతిన్ శ్వమాంసమును సాపడుచు న్సతతంబుమాలలై
త్రోవలగొట్టుచు న్సుకృతదూరులు ధర్మవిహీనులౌచు నీ
భూవలయాన వేయిసమము ల్వసియింతురుగాత భ్రుచ్చులై॥

క॥ పుత్రుల నీగతి విశ్వా
మిత్రుఁడు శపియించి యంత మేనల్లుని ప్రా
ణత్రాణార్థ మొసంగెఁ బ
విత్రంబగు నొక్క మంత్రవిద్య నతనికిన్॥ ౧౯

శా॥ ఆరీతిన్ జనకుండుదిట్టిన మధుష్యందాది మహాన్యాత్మజుల్
ఘోరంబౌ శ్వపచత్వమొంది ద్విజతం గోల్పోయి దుష్పాతకా
ధారంబైన కిరాతదేశమున నిత్యప్రాణహింసేచ్ఛులై
చోరత్వం బొనరించుచుండి రధికక్షోభంబుగావించుచున్॥ ౨౦

క॥ ఓతరుణీపంచమహా
పాతకముల నొకఁడొకండు పదిపదివేలన్
ప్రీతినొనర్చిరివారుప
పాతకములనెన్న నంతుబట్టదెవరికిన్॥ ౨౧

క॥ ఈగతి బహుతిథకాలం
బేగఁగఁజండాలురైన ఋషిపుత్రులు వే
వేగఁజని యాంధ్రదేశము
లోగల ధనమెల్ల ప్రుచ్చిలుచు నొకనాఁటన్॥ ౨౨

గీ॥ పారమాత్మ్యంబునందున్న భావదేవు
మందిరంబునఁగలవెన్నొ మానికములు
వివిధభూషణములునంచు వినుచువారు
వాని ప్రుచ్చిలనచటికిఁ బయనమైరి॥ ౨౩

క॥ పావనతమమగు నాగో
ష్ఠివనముం జేరి వారు శ్రీనిలయుని సా
త్త్వవిధిం జిక్కనో యనిమది
వించుచుం గాంచి రొకయుపాయంబబలా॥ ౨౪

గీ॥ తమకదృశ్యత్వ సంసిద్ధి తనరునట్లు
మహితమంత్రౌషధులచే నమర్పఁబడిన
సిద్ధవర్తిని నొకదానిఁ జేసి దాని
సాయమునఁ జౌర్యకృత్యంబు సలుపఁదలఁచి॥ ౨౫

చ॥ అరిగి రిసిద్ధవర్తి కరమందుధరించుచు వారు దేవ మం
దిరమున కేరి కేనియును దృష్టికి గమ్యులుగాక వర్తిచేఁ
గరమున దివ్వెఁబూని యటఁగల్గినశాలలల నన్నిటిన్ బరా
బరికగఁగాంచి రీశ్వరుని భాగ్యము ముచ్చిలఁగల్గు వేడుకన్॥

క॥ ఇటులాహరిగృహమునఁ బ
ర్యటనముఁగావించి రొక్కయామమువఱకు
తక్కటుదీపహస్తులై యుం
తట నా నూర్వురియఘంబు దగ్ధంబయ్యెన్॥ ౨౭

క॥ ఓపార్వతి వినువారలు
పాపంబులవీడి పూర్వభావాశ్రితులై
శ్రీపతిమంటపసన్నిధిఁ
బ్రాపించుచుఁగాంచిరా పరాత్పరునచటన్॥ ౨౮

గీ. హరినిదరిసించి సాష్టాంగమాచరించి
యుపనిషద్వాక్యసమితిచే నొప్పమీఱ
సామిఁగొనియాడి తలల నంజలులొనర్చి
మానులో వారికిట్లనె మాధవుండు. ౨౯

చ. ఇల శతకోటికల్పముల కేనియుఁ దీరనియట్టి మీ యఘ
మ్ములు నొకయామమాత్రమునఁబోయెను సుమ్మిట దీపశక్తినీ

స్థలమున నీలగోఘృతయుతంబుగ మీారొకజాము దీపముల్
వెలుఁగఁగనుంతు రేని గడు వేగమె కాంతురు నాదుసన్నిధిన్. 3౦

క. అన విని విశ్వామిత్రుని
తనుజన్ములు కపిలగోఘృతసహితపాత్ర
మ్మున వత్తినునిచి దీప
మ్మును హరికర్పించి గనిరి మోక్షపదమ్మున్. 3౧

క. వంతసమునవిని పార్వతి
కాంతునిఁగని "యుత్సవప్రకారము, యాత్రో
దంతము వినఁదలఁచితినో
కాంతా వచియింపుమనిన గౌరీశుఁడనెన్. 3౨

చ. మునుపొకసాక్షి వాదమునుబూనుచు శ్రీహరిపారమాత్మ్యమున్
జనిన యనేకదివ్యదివసంబుల కొక్కకదినంబునందు నా
వనజభవుండు విష్ణుఁగనవచ్చి పరాత్పరు నుత్సవంబులన్
గొనకొని చేయఁబూనెనటఁ గోమలి మాధవమాసపూర్ణిమన్.

క. ఈరేడుజగములందల
వారలఁబిలిపించె నుత్సవముదరిసింపన్
సారససంభవుఁడంతకు
మీారిన దేమున్నదింక మేదినినబలా. 3౪

గీ. కామధేనువుఁబిలిపించి కమలభవుఁడు
తనదుసంకల్పమంతయు దానికపుడు
దెలియఁబఱచుచు నటనెల్ల దెసలనున్న
వారిఁజూపించి యొకమాటఁబలికెనిటుల. 3౫

చ. వినుము సమస్తలోకముల వేల్పులు మానులు ఱేండ్లు పూరుషుల్
వనితలు బాల వృద్ధులును వారును పీరననేల గోమణీ
వనజభవాండమంతయును వ్రాలినదిచ్చట నుత్సవార్థమై మీా
యనఘులకు న్సుధారసమయాన్నము పానము నీవొసంగుమా.

ఉ. వారిజసంభవుండు గృహపంక్తులొనర్పఁగ విశ్వకర్మనున్
గోరినవారికందఱికిఁ గోరినవి త్తమునీయ శ్రీదునిన్
శ్రీరమణోత్సవాదు లొనరించుట కర్హములైన వైదికా
చారములన్విధింప మునిసత్తముల న్నియమించెఁ గోమలీ. ౩౭

క. గరుడస్తంభమ్మునవిధి
గరుడధ్వజబంధనమ్ము గావించెమునీ
శ్వరుఁడై నయత్రితోడుత
బరమమ్మగు శుక్లపుమ్యాభమ్మున నచటన్. ౩౮

క. అత్రిముఖఋషులతోఁ గుం
డత్రయమునఁ బద్మజుఁడు హుటాహుటిగా న
గ్నిత్రయమునిలిపి పరమప
విత్ర హవిర్ద్రవ్యములను వేలిచెనబలా. ౩౯

సీ. తగినంత యన్నప్రదానమ్ము లొకచోట
హోమధూమసుగంధ మొక్కచోట
ఘనమైనగంధర్వ గానమ్ములొకచోట
నచ్చరల్ సేయు నృత్యంబులొకట
వేదశాస్త్రపురాణ నాదమ్ములొకచోటఁ
గలహప్రియుని వీణగాన మొకట
దక్షిణాతాంబూల దానమ్ములొకచోట
స్రక్చంద్రరసగంధ చర్చలొకట

గీ. షడ్రసోపేతభోజన సమయజాత
విష్ణుకీర్తనగాన గోవిందలొకట
గలిగి చెలువొందె నుత్సవకాలమందు
జరుగు సంతర్పణాదుల చక్కఁదనము. ౪౦

చ. వనజభవుండునంత భగవానుని జన్మభమావిశాఖయం
దనుపమరత్నతోరణ సమంచితమైన రథోత్తమమ్ముపై

దినమణిచంద్రలోచను నధిష్ఠితుఁ జేసి మహోత్సవమ్ములన్
బొనరిచె శర్వదేవ మునిపుంగవు లచ్చెరువందిచూడఁగన్. ౪౧

ఉ. బమ్మసుపర్వమాని నృపపన్నగకిన్నర యక్షమర్త్య సం
ఘమ్ములఁగూడి యుత్సవ మఖండముగా నొనరించి చాల నం
దమ్మగురీతితో నవభృథమ్మొనరించి సుపర్వమాని మ
ధ్యమ్మున నిల్చి విష్టపహితమ్ముగ నొక్కటిఁబల్కె నిట్టులన్. ౪౨

గీ సర్వజనులార యిప్పుడు జరిగినట్టి
యుత్సవమునకుఁ బేరు బ్రహ్మోత్సవంబ
టంచు బ్రహ్మాండమందు బ్రఖ్యాతిగాంచు
దీని గనువారి పాపముల్ దెరలిపోవు ౪౩

మ. ధర నీయుత్సవదర్శనార్థమయి యే ధర్మాత్ము డేతెంచునో
స్థిరనాతండిదు పాదపాదమున జ్యోతిష్టోమయాగోద్ధ ని
ర్భరపుణ్యంబును బొంది యైహికసుఖాస్వాదంబుచేఁ దృప్తుఁడై
దురితధ్వంసముగాఁగఁ జుట్టతుద ముక్తుండై ప్రకాశించెడున్.

క. ఉత్సవకారయితనుభగ
వత్సముఁగాఁ జూచు నెట్టివాఁడును నే బ్ర
హ్మోత్సవమొనతుఁ ననుకొను
మత్సన్నిధినుండునట్టి మనుజుం డెపుడున్. ౪౫

గీ. ఒక్కవస్తువునేనియు నుత్సవమున
కర్పణముచేయుమనుజుఁ డనంతముగను
పుత్రపౌత్రాదిసుఖములఁ బొందితుదకు
భవమువిడనాడి శ్రీవిష్ణుపదవినొందు. ౪౬

క ఉత్సవకర్తలఁ బొగడువా
రుత్సవముల జేయువార లుత్సవమునకుం
బ్రోత్సాహ పెట్టువారును
మత్సన్నిధిఁగాంచెదరు సమస్తసుఖములన్. ౪౭

క. బ్రహ్మోత్సవస్మరణమున
బ్రహ్మసరఃస్మరణమునను బాపములడఁగున్
బ్రహ్మోపగోష్ఠమబ్బును
బ్రహ్మపదవిగలుగు సర్వభక్తవరులకున్. ౭౮

చ. ఇతరదినంబులందుఁ బరమేశ్వరుఁ గాంచుటకంటె నుత్సవో
న్నతసమయంబునన్ హరిఁగన న్ఫలమబ్బును గోటిరెట్లుఁటం
చతిముద మొప్పఁజెప్పి కమలాసనుఁడంతట దేవదానవసం
తతి తనవెంటరాఁదనదు ధామముఁజేరె హిమాద్రిపుత్రికా. ౭౯

గీ. తరుణివిను పారమాత్మ్యయాత్రావిధాన
మెల్లవివరించిపల్కెద నింపుమీఱ
శ్రద్ధతోడుతవినఁ జిత్తశుద్ధిగల్గి
యెంతపాపాత్ముఁడును బుణ్యవంతుఁడగును. ౮౦

గీ. ఎవఁడు గోష్ఠీవనికినేగ నిచ్ఛగించు
నతఁడు విజితేంద్రియుండయి యాదినమున
స్నానసంధ్యాదికృత్యముల్ సలిపిచేయ
వలయుసంకల్ప మాత్మహృద్వనజమందు. ౮౧

సీ. అంతదేవునిపూజ నాచరించిశిరంబు
నందు నంజలిఁజేసి యాదరమున
గోవిందయిమ్మునీ గోష్ఠినాకనిభావ
దేవునానతిముందు దీసికొనుచు
పెద్దలయానతిఁ బిదపఁగైకొనియిల్లు
వెడలిచిత్తమున గోవిందునిల్పి
సరణిలోపలబ్రహ్మ చర్యాదినియమంబు
లాచరించుచుఁ బారమాత్మ్యభూమి

గీ. గాంచిమ్రొక్కిఁడి ద్వారంబుగాంచియంత
నచట సాష్టాంగనమనంబు లాచరించి

తుంగభద్రకుఁ జేరి యుత్తుంగభక్తి
నామహానది నిటుకొనియాడవలయు. ౧౨

క. శ్రీవిష్ణుబాహుతలమున
నావిర్భావంబునొంది యంతట శ్రీ గో
ష్ఠీవనిఁ బాఱుచునుజగ
త్పావనమొనరించు తుంగభద్ర నుతింతున్. ౧౩

గీ. అంత నదిలోనమునింగి చక్రాంతమందు
నొక్కయామడదూరాన నున్న గదను
జ్వాలలందున్న యింద్రాది సకలసురులఁ
బూజలొనరించి ద్విజునకు భూమినొసఁగి. ౧౪

క. అరిదక్షిణభాగమ్మునఁ
బరఁగెడు శంఖమ్ముగొలిచి బ్రహ్మణ్యునకుం
బరమాదరమున మనుజుఁడు
పరమాన్నమువెట్టి తృప్తిపఱుపఁగవలయున్. ౧౫

ఉ. అచ్చటనున్న శాస్త్రముల కన్నిఁటికర్చనొనర్చి భక్తిచే
హెచ్చుగనీరధారలఁ బిత్రుప్రతతిందనియించి పూవులం
దెచ్చి ప్రతీచినున్నహరి దివ్యశరాసనపూజసల్పుచున్
వెచ్చమువెట్టఁగావలయు విప్రుల కుత్తమ వస్త్రసంతతిన్. ౧౬

తే. చక్రపశ్చిమ దిగ్గతజ్వాలలందు
రాణనొప్పారుచున్న పురాణములను
దివిజులనుగొల్చి యంతనుదీచికేగి
నందకార్చనఁజేసి యానందమొప్ప. ౧౭

క. పావనులగు బ్రాహ్మణులకు
నీవలయుసువర్ణమచటి స్మృతులకుఁబూజల్
గావించి యురములంగల
దేవతలన్గొల్వవలె సతీమణి యంతన్. ౧౮

క. చక్రాష్టాశాస్థితసుర
చక్రము సేవించి దానసంపత్తిని ని
ర్వక్రగతిఁ జేసి యంతటఁ
జక్రపు నడిబొడ్డుకడకుఁ జనవలెనబలా. ౫౯

ఉ. నాభిచతుర్దిగంతగత నారదపద్మభవాత్రి రుద్రులన్
శోభదలిర్ప బత్తిమెయి షోడశపూజలఁగొల్చి వెండియున్
నాభికిఁ బ్రాచికేగి కడునమ్రత భద్రనుగొల్చి యచ్చటన్
బ్రాభవమొప్ప దానము లపారముగా నొనరింపగావలెన్. ౬౦

గీ. ఘనతఁ జక్రాకృతి క్షేత్రమునకుఁ బూజ
సలిపి యానతిఁగొనుచు నాచక్రమధ్య
మునకు నేగుచు మానవు ల్మోదముతోడ
స్థండిలమ్మున దేవతాతతినివ్రాసి ౬౧

సీ. ఆదేవతల కెల్ల నర్చనంబొనరించి
యంత సదానందమను విమాన
మును మ్రొక్కి తన్మధ్యమున నున్న నవరత్న
మంటపమ్మునుగాంచి మహితభక్తి
తన్మధ్యమున నవ్యతరణిసన్నిభమైన
పంకజమ్మునుగాంచి భక్తి మ్రొక్కి
దానిలోఁ జక్రగదాధరుండును దివ్య
పీతాంబరధరుండును పృథులదివ్య

గీ. భూషణుండుసహస్ర నభోమణిప్ర
కాశభాసురుఁడును గోటికామసముఁడ
నంతగరుడాది నిత్యముక్తార్చితుండు
నగుచుఁ జెలఁగెడి హరి మ్రొక్కి పొగడవలయు

ఉ. అంతట భావదేవ చరణాంబురుహద్వయ పూజసల్పి పూ
జాంతమునందు వస్త్రముల నాభరణమ్ముల హేమరాసులన్

గాంతలతాంతసంతతుల గంధములన్ హరికప్పగించి ని
శ్చింతగ నోదనార్పణముఁ జేయవలెన్ సుపవిత్రమాగతిన్. ౬౩

ఉ. “సర్వశయాన, నాతనువు, జాయయుఁ బుత్రులు మందిరంబు నీ
కర్పితమయ్యెఁ గైకొను మదాత్మయునీయది” యంచుఁ గోటికం
దర్పసమానుఁజిత్తమున నమ్మినవారల కీభవాబ్ధి సం
సర్వణమిల్లెవింటికద చానరొ యాత్రవిధానమంతయున్. ౬౪

క. ఈరీతిగ నెవ్వండా
త్మారాముండౌచుఁ దీర్ఘయాత్రనొనర్చున్
గారీయాతఁడుసాక్షా
న్నారాయణుఁడౌచు నిస్తులానందుఁడగున్. ౬౫

క. యాత్రావైభవమునువిన
యాత్రాఫలమబ్బుమఱియు నైహికమును బా
రత్రికముఁజిక్కు ముక్తికిఁ
బాత్రతయున్గల్గు సర్వభక్తవరులకున్. ౬౬

గీ. ధరణిధరజాత! తీర్థయాత్రావిధాన
మంతయునువిని గోష్ఠీవనాంతరమునఁ
జేయువలసినదానము లెప్పుమనుచు
భవుని వేడఁగ నాతఁడీవగిది నుడివె. ౬౭

క. మానినిమును దీపాదన
దానఫలముఁజెప్పితిన్గదా యిఁకఁదక్కు
దానములఁబల్కెదనువిను
దానం జేకూఱు సర్వదానఫలంబుల్. ౬౮

క. పరమాద్భుతమహిమంబున
బరఁగెడు శ్రీవిష్ణువునకుఁబరమప్రీతిన్
వరకాంచనం బొసంగిన
నరవరు లరుదెంత్రులోకనాధపదంబున్॥ ౬౯

గీ. పచ్చనౌపట్టువస్త్రముల్ భక్తితోడ
మాపతికిఁదెచ్చి యర్పించుమనుజవరులు
పూర్ణమానాయువును బొందిపొలుపుమీర
విష్ణులోకంబునందెప్డు వెలయుచుంద్రు॥ ౨౦

క॥ లలితములగు పూవులుని
స్తులభూషణములహారతులసీదళము
ల్నలినాక్షునకర్పించిన
గలుగున్ సారూప్యముక్తి కంజదళాక్షి॥ ౨౧

క॥ చారుతరచంద్రరసకా
శ్మీరాగురుసంకు మదవిశేషసురభిక
స్తూరీయుత ధూపమ్మును
శ్రీరమణునకీయ ముక్తి చేకురునబలా॥ ౨౨

ఉ॥ శారద చంద్రతుల్యమగుఛత్రము, వీవన, చామరంబులున్
మారునిగన్నయయ్యకు సమర్పణసేసిన మానవుండువి
స్తారముగాసమస్తసుఖ సంపదలొందుచువీతశోకుఁడై
సారసపత్రనేత్ర పితృసంతతితోడుత నేగుముక్తికిన్॥ ౨౩

గీ॥ పారమాత్మ్యస్థలంబున భక్తితోడఁ
కపిలగోదానమొనరించు ఘనుఁడుసర్వ
పాపములఁబాసి శ్రీశుసమీపమందుఁ
గాపురముండు నిత్యసౌఖ్యమ్ముఁగలిగి॥ ౨౪

క॥ పుడమిని వృషభంబును నె
వ్వాఁడుహరికర్పితముఁజేయుఁ బడతీవినుమా
తఁడుస్వానుభూతిగలఁడై
తడవేమియులేక, యమృతతన్ గనుచుండున్ ॥ ౨౫

సీ. హరిపూజకై యగ్రహారమిచ్చినవాఁడు
ముదితవిష్వక్సేనపదవినొందు

స్యందనాశ్వమతంగ జాందోళికాదుల
హరికీయనైన తేయుపదముబ్బ
హాగ్రమోలనృత్యగీతాదికమ్మొనరింపఁ
జేయఁబాతక రాశి సెల్లిపోవు
శయ్యాధ్వజపతాక శంఖఘంటాదాత
సద్జ్ఞానియై హరిసామ్యమొందుఁ

గీ. కేళిసౌధంబు కుసుమవనాళిధూప
దీపపాత్రలు తాంబూలదివ్యపేటి
మున్నుగాఁగలవస్తువుల్ ముదముతోడ
హరికినర్పింపదొరకును హరిపదంబు॥ ౭౬

గీ. అచటగాపురమున్న ధరామరులకు
వారిలోఁగూడ మద్భక్తవరులకొక్క
యణువునిచ్చిననదియె కొండంతదగుచుఁ
గోటిమడుఁగులు ఫలమిచ్చుఁగోమలాంగి॥ ౭౭

క॥ దానంబులలోఁగన్యా
దానముసర్వోత్తమంబు తరుణీవిద్యా
దానంబునట్టిదియభూ
దానంబుఫలంబు చెప్పఁదరమేనాకుఁ॥ ౭౮

గీ. పారమాత్మ్యమునందున్న బాపనయ్య
కెట్టిదానంబులిచ్చిన నీయవలయు
నచట షోడశదానమ్ములధికభక్తి
సలిపిగతలింగులైముక్తిసరణిఁగాంత్రు॥ ౭౯

గీ॥ "అస్మదాత్మజుఁ డొకదినమందునేనిఁ
బారమాత్మ్యంబునందు సపార్వణముగ
శ్రాద్ధమొనరించునా" యంచుసంతతంబు
గోరుచుందురు పితరలుగోష్ఠియందు॥ ౮౦

క. తుంగాహారులకునడుమఁ
బొంగుచుఁ బార్వణవిధానమున నొకశ్రాద్ధం
బుంగావించినమనుజుని
కింగలపితృగణము ముక్తికింగదలుఁజుమా॥ ౮౧

క. వినుమీకథ హిమభూధర
తనయాద్విజబంధు వొకఁడు దత్తాఖ్యుఁడిలన్
జనియించెనానృశంసుఁడు
పోనరించెను బాతకములు పుట్లకుఁబుట్లన్॥ ౮౨

ఉ. ఆతఁడు బ్రహ్మహత్య గురుహత్యయు గోశిశుహత్యలన్మహా
పాతకములొనర్చుచు పపాతకకోటులనారితేరిహిం
సాతతవృత్తియైతుదకుఁ జావఁగఁదత్క్షణమేపరేతరా
డ్దూతలు వానిబట్టి పడఁద్రోసిరి దుర్నరకాగ్నికీలలన్॥ ౮౩

ఉ. వానితనూభవుం డమలభాగవతోత్తముఁ డంతఁదండ్రికిన్
బూనికతోడఁ బ్రేతవిధిఁ బూర్ణమొనర్చుచుఁ బారమాత్మ్యమున్
స్థానము జేరి భక్తిమెయి సారసలోచనుఁ బ్రొక్కి తుంగభ
ద్రానదినాడి తీరమున శ్రాద్ధమొనర్చెఁ బితాళ్ళతృప్తికై. ౮౪

గీ. అట్లు హరిపాద బద్ధహృదబ్జుఁడౌచు
నాత్మజుఁడు వత్సరవిమోకమాచరింప
నాఫలమ్మున జముని నిరాకరించి
దత్తుఁడరిగెను హరిసన్నిధానమునకు. ౮౫

గీ. తుంగభద్రాతటమున నుత్తుంగభక్తి
శ్రాద్ధమొనరించువారికి సంభవించు
ఫలముఁగొనియాడఁ గోటికల్పశతమునకు
నైన నాచేతఁగాదు పద్మాయతాక్షి. ౮౬

క. సేవాఫలమునుఁజెప్పెద
వావిధివినుసాక్షి దేవు నాలయమందున్

శ్రీవిభుని సేవ జేయుట
యేవనితా మోక్షమందు రిలవిద్వాంసుల్. ౮౭

క. వనజాక్షునిలయసమ్మా
ర్జనమొనరించినఁ బరాగసంఖ్యకుసరిగా
గనుగొందురన్ని మారులు
ఘనమగు శ్రీవిష్ణుపాద కంజములనరుల్. ౮౮

గీ. దేవదేవునిగృహమందు దినదినంబు
వారిసంప్రోక్షణము సేయ వసుధ నడఁగు
చున్న ధూళీపరాగంబు లెన్నొ యన్ని
మారులీశునిఁగాంతురు మనుజులబలా. ౮౯

క. గోమయమున హరిమందిర
మేమనుజుండలికి ముగ్గు లింపుగనిడునో
యామానవుండు సాక్షి
స్వామిగృహంబందు ముక్తవరుఁడైయుండున్. ౯౦

చ॥ హరి కభిషేకతీర్థముల నప్పన సేసెడువారు శ్రీమనో
హర తులసీసరంబుల సమర్పణముంబొనరించువారలున్
వరసరసాన్నపానముల వండెడువారును జందనాదులన్
హరికొఱకిచ్చువారును దురంతభవాబ్ధిమునుంగ రంగనా॥ ౯౧

ఉ॥ చారుతరప్రభాకలిత చామరయుగ్మము కేలఁబట్టెడున్
వారుసితాతపత్రమును, వాహనముంధరియించువారలున్
భూరితరోన్నతింగలిగి పొల్పగు కేతనమున్గరంబులన్
ధారణసేయువారలును దప్పక ముక్తిగాంతు రింతిరో॥ ౯౨

క॥ శ్రీజానికి నీవిధమునఁ
బూజాకాలోపచారమును జేయుచునీ
రేజాక్షి యెవ్వఁడేనిం
బోజాలును విష్ణులోకమునకు రయమునన్ ౯౩

క॥ గోపికలు కామవశతఁ
శ్రీపతిలోఁ గించుకొన్న రీతి నరుఁడుతా
నేపగిది హరినిఁగొల్చిన
నాపగిది న్భావమూర్తిఁ నందఁగవచ్చున్॥ ౯౪

గీ॥ క్షేత్రములలోన నుత్తమక్షేత్రమైన
పారమాత్మ్యంబునకు సరివచ్చుత వు
నర్థశతకోటి యోజనాయతధరిత్రి
యందు నెచ్చటఁ గనలేము మందగమన॥ ౯౫

ఉ॥ దీనిప్రభావముఁ మఱియు దీనికిఁగల్గిన యెల్ల పేరులఁ
దీనిసురూపసంపదను దీనఁజెలంగెడు దేవతావళిఁ
మానిని, భక్తితత్పరత మానసమందుఁ దలంచికొంటివేఁ
దాన సుసౌఖ్యముల్దమకుఁ దామఘటించును నీకు నిచ్చలుఁ.

క॥ ఓకాంత పారమాత్మ్య
ప్రాకటమాహాత్మ్య మొక్కపద్యం బేనిఁ
శ్లోకార్థపాదములనేఁ
ధీకలితతఁజదువ భవముఁదెగి ముక్తుఁడగుఁ॥ ౯౬

గీ॥ నేను జెప్పినదంతయు నిజము నిజము
వేదములలోన నుత్తమ వేదమైన
యట్టి ఋగ్వేదమున దానియంతమందుఁ
బారమాత్మ్యమహత్త్వంబు పలుకఁబడియె॥ ౯౭

క॥ ఆమంత్రమ్ములఁజక్కఁగ
నీమహిత క్షేత్రమందు నెవడుసదువునో
యామనుజుఁడు గతభవుఁడై
కామిని యమృతత్వమపుడ కాంచి వెలుంగుఁ॥ ౯౮

గీ॥ స్థలపురాణంబు సెప్పు విద్వాంసు నెవఁడు
పూజసల్పునో శ్రీశుఁడా పూరుషునకు

సంతసంబున నిహపరసౌఖ్యముల నొ
సంగి తుదకిచ్చు తనదు శాశ్వతపదంబు॥ ౧౦౦

క॥ పౌరాణికుఁడొ ద్విజు నె
వ్వా రవమానింతురట్టివారలు శ్రవణా
పారఫలంబునుబొందని
వారై బాధిర్యమెపుడు పడయుదురవనిన్॥ ౧౦౧

క॥ వినుగోష్ఠీవనమహిమన్
జనుఁడెవ్వఁడుసంశయించుఁ జానరొ వాఁడొం
దును ద్విజహత్యాపాతక
మును తత్క్షణమందెఁ బూర్వపుణ్యముఁదొలఁగన్॥ ౧౦౨

గీ॥ పారమాత్మ్యమహత్త్వ మెవ్వానియింట
గల్గునో యతఁడన్ని సౌఖ్యములనొంది
చింతలనుబాసి తుదకు శ్రీకాంతుపదము
నొంది వెల్గు నిరతిశయానందుఁడగుచు॥ ౧౦౩

గీ॥ ఎవఁడు గోష్ఠీవనమహత్త్వమెల్ల వ్రాసి
పొత్తమును జేసి యొక్కవిప్రోత్తమునకు
దానినిచ్చునో యాతఁడు మానివంద్యుఁ
డైన హరిఁ జేరి యానందమనుభవించు॥ ౧౦౪

చ॥ మనుజులు పారమాత్మ్యమహిమ న్స్మరియించిన విన్న వ్రాసినన్
ఘనతఁబఠించినన్ నిఖిలకల్మషనీల ఘనాఘనంబు లె
ల్లను బెకలించుకొంచు శుభలక్షణలక్ష్మితులొంచుఁ జందమా
నును బరిడించి వెల్గుదురు మానిని సర్వశిరోవతంసులై॥ ౧౦౫

మానిని॥ ధారుణి శంకరపుష్కరబాణ మితంబగు తుర్యయుగంబున సా
ధారణమాగన్ శిరోసితవిధ్యహతాప నిష్క్రసకరంబునఁ గా
శీ రుచిరాన్వయజాతుఁడు కృష్ణుఁడు చెల్వుగఁదెల్లునఁజెప్పిన గో
ష్ఠీ రమణీయమహత్త్వము పృథ్వివసించెడు నావిధుతారముగాన్

క॥ శ్రీసాక్షిదేవ, పద్మజ
కాసారతటప్రభాసి కాంచనపుర సం
వాసా, శ్రీభూనీలే
శా, సారసనేత్ర, యతిసన్నుతపాత్రా॥ ౧౦౭

పంచచామరము॥ సురాసురేంద్రమౌళిరత్న శోభిపాదసుందరా
దరారిచారుహస్త మంధధారుణీధరోద్ధరా
ధరాత్మజామనోహరా సదాతనాదయాపరా
పరాత్పరా సువర్ణపూర్నివాస సద్గుణాకరా॥ ౧౦౮

గద్య. ఇది శ్రీహయగ్రీవకరుణాపాత్ర కృష్ణాచార్యపౌత్ర వేదవ్యాసాచార్య పుత్ర న్యాయశాస్త్రప్రవీణసంగీతకళాపారీణ బాలసరస్వతీబిరుదభ్రాజమాన శతావధానాశుకవితా విరాజమాన సకల విద్వద్విధేయ కాశీకృష్ణనామధేయప్రణీతంబైన గోష్ఠీవనమాహాత్మ్యంబునందు పంచమాశ్వాసముతో సర్వంబును

సంపూర్ణము.

